

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. marraskuuta 2017
(OR. en)

14625/17

Toimielinten välinen asia:
2016/0379 (COD)

ENER 461
ENV 960
CLIMA 317
COMPET 800
CONSOM 362
FISC 286
CODEC 1864

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea

Kom:n asiak. nro: 15135/1/16 ENER 418 ENV 758 CLIMA 169 COMPET 637 CONSOM 301
FISC 221 IA 131 CODEC 1809 REV1
+ ADD 1 REV 1
+ ADD 2 REV 1

Asia: Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu)
– Yleisnäkemys

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti neuvostolle 30. marraskuuta 2016 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu) osana "Puhdasta energiaa kaikille" -säästöpakettia.
2. Kokonaisuus esiteltiin TTE-neuvoston (energia) istunnossa joulukuussa 2016. TTE-neuvoston (energia) istunnossa helmikuussa 2017 kokonaisuudesta käytiin keskustelu.

3. Kun kaikkien kahdeksan lainsäädäntöehdotuksen vaikutustenarvioinnit oli käsitelty ja ehdotusten yksityiskohtainen tarkastelu aloitettu, TTE-neuvosto (energia) pani kesäkuussa 2017 merkille tilanneselvityksen¹.
4. Tarkistetut toisinnot ehdotuksesta sähkön sisämarkkinoita koskevasta asetuksesta toimitettiin syyskuussa (asiak. 10681/2017) ja marraskuussa (asiak. 10681/17 REV 1 ja 10681/17 ADD 1)
5. Euroopan parlamentin teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE) nimitti esittelijäksi Krišjānis Kariņš'in. Parlamentin odotetaan antavan lausuntonsa maaliskuussa 2018. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 31. toukokuuta 2017 ja alueiden komitea omansa 12. heinäkuuta 2017.
6. Asetusehdotuksessa vahvistetaan kehys hyvin toimivia energian sisämarkkinoita varten. I luvussa esitetään kohde, soveltamisala ja tarvittavat määritelmät. II luvussa esitetään sähkön kauppaa koskevat säännöt eri aikaväleillä sekä hinnanmuodostuksen periaatteet. Lisäksi siinä kuvataan yksityiskohtaisesti tasevastuu sekä tasehallintamarkkinat, vuorokausimarkkinat, päivänsisäiset markkinat ja termiinimarkkinat samoin kuin säännöt, jotka koskevat ajojärjestyksen määrittelyä, tuotannon rajoittamista ja kysyntäjoustoa. III luvussa kuvataan kapasiteetin jakaminen, erityisesti sen yleisperiaatteet ja ylikuormituksen hallinta sekä tarjousalueiden määritelmä. IV luvussa kuvataan yksityiskohtaisesti resurssien riittävyttä koskevat periaatteet jäsenvaltioiden alueella sekä periaatteet, jotka koskevat eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin sääntöjä. Lisäksi siinä annetaan kapasiteettimekanismin soveltamista koskevat säännöt. V luku liittyy siirtoverkonhaltijoihin ja unionin tason yhteistyöhön Sähkö-ENTSO:n kautta. Siinä myös määritellään käyttövarmuuskoordinaattorit, niiden maantieteellinen laajuus ja tehtävät. VI luvussa määritellään jakeluverkonhaltijoiden yhteistyö sekä EU DSO -elimen perustaminen. VII luvussa vahvistetaan säännöt verkkosääntöjen ja suuntaviivojen vahvistamista varten.
7. Ehdotetun asetuksen liitteessä annetaan tarkempia tietoja käyttövarmuuskoordinaattorien tehtävistä.

¹ ST 9578/17.

II KÄSITTELY NEUVOSTON VALMISTELUELIMISSÄ

8. Energiatyöryhmä on käsitellyt komission ehdotusta ja siihen liittyviä puheenjohtajavaltion kompromissiehdotuksia heinä–marraskuussa 2017. Näiden keskustelujen jälkeen puheenjohtajavaltio teki tekstiin huomattavan määrän muutoksia.
9. Valtuuskunnat käyvät edelleen seikkaperäisesti läpi asetusehdotukseen sisältyviä säännöksiä. Ne kuitenkin katsoivat, että ehdotetut muutokset ovat tekstin parantamisen kannalta oikeansuuntaisia:
 - nykyisten määritelmien selvennykset ja puuttuvien määritelmien lisääminen,
 - tekstiä on parannettu tasevastuun ja niiden olosuhteiden osalta, joissa jäsenvaltiot voivat päättää tasepoikkeamien aiheuttamaa taloudellista vastuuta koskevista poikkeuksista,
 - tasehallintamarkkinoiden parempi organisoiminen, säännöt tasesähkön selvitykseen, hinta, tasehallintakapasiteetin hankinta ja tarjoushintojen teknisiä rajoja koskevat säännöt,
 - tarjousalueiden määrittäminen, niiden konfigurointi, Sähkö-ENTSO:n, siirtoverkonhaltijoiden ja jäsenvaltioiden rooli prosessissa,
 - eurooppalaista resurssien riittävyysarviointia on käytettävä kansallisten resurssien riittävyysarviointien lisäksi,
 - jäsenvaltioiden on varmistettava, että ulkopuolinen kapasiteetti pystyy tarjoamaan panoksen, joka ylittää toivotulle riittävyyden tasolle, samoilla ehdoilla kuin kotimaiset kapasiteetit erityisvaatimusten mukaisesti,
 - kapasiteettimekanismien suunnitteluperiaatteet on paremmin määritelty ja jäsenelty,
 - Sähkö-ENTSO:n tehtäviä on tarkistettu,
 - alueelliset käyttökeskukset on muutettu alueellisiksi käyttövarmuuskoordinaattoreiksi; niiden perustamiseen, tarkoitukseen ja tehtäviin liittyviä sanamuotoja on muutettu,
 - on lisätty artikla, jossa määritetään EU DSO -elimen periaatteet, säännöt ja menettelyt,
 - verkkosääntöjen vahvistamisessa delegoidut säädökset muutettiin täytäntöönpanosäädöksiksi.

10. Puheenjohtajavaltio katsoo, että liitteessä oleva teksti on tasapainoisesti laadittu kompromissi, jonka pitäisi monilta osin olla laajalti kaikkien valtuuskuntien hyväksyttävissä. Jäljempänä kuvattuja tärkeimpiä kysymyksiä on kuitenkin vielä käsiteltävä, ja ne on vahvistettava, ennen kuin sopimukseen voidaan päästä. Puheenjohtajavaltio on hyvin perillä siitä, että yksittäiset valtuuskunnat saattavat vielä esittää huolenaiheita. Näin ollen jäljempänä olevan tekstin esittäminen ei vaikuta näihin erityisiin huolenaiheisiin tai muihin kompromissiehdotuksen tarkistettuihin säännöksiin, joita ei ole vielä kaikilta osin käsitelty.

Tärkeimmät ratkaisematta olevat kysymykset ja puheenjohtajavaltion kompromissiehdotukset

a) Kapasiteetin jakaminen, ylikuormituksen purkamiseen tähtäävät toimet ja tarjousalueen määrittely

Kapasiteetin jakamista koskevissa säännöissä edellytetään, että mahdollisimman suuri määrä kapasiteettia jaetaan markkinaosapuolille tarjousalueen rajalla. Jos sisäinen ylikuormitus vaikuttaa tähän kapasiteettiin, jäsenvaltion on puututtava näihin ylikuormituksiin korjaustoimilla. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltio voi päättää, että se määrittää tarjousalueen uudestaan niin, että siinä otetaan huomioon infrastruktuurin pullonkaulat. Valtuuskunnat panivat merkille, että tarjousalueen jakamisella on poliittista merkitystä, minkä vuoksi jäsenvaltioiden on voitava pysyä päätöksessään. Puheenjohtajavaltio ehdottaa, että vahvistetaan rajalla enimmäiskapasiteetille vertailuarvo, jota on noudatettava. Puheenjohtajavaltio myös ehdottaa, että jäsenvaltiot voisivat toimenpiteiden täytäntöönpanon kannalta välttämättömän ajanjakson jälkeen valita, haluavatko ne jakaa tarjousalueen vai ratkaista ylikuormituksen korjaustoimilla noudattaakseen asetettua vertailuarvoa. Puheenjohtajavaltio ehdottaa selkeän määräajan asettamista koko prosessille ja korostaa, että jos vertailuarvoa ei noudateta prosessin lopussa, komissio voi tehdä päätöksen tarjousalueiden optimaalisesta jakamisesta jäsenvaltiossa.

b) Verkkosäännöt

Luettelo verkkosäännöistä ja suuntaviivoista, joiden osalta komissiolle siirretään valta hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, perustuu kolmanteen energiapakettiin. Useita verkkosääntöjä on hyväksytty tämän luettelon pohjalta. Jotkut valtuuskunnat ottivat esille sen, että luettelo ei ehkä ole tarpeeksi yksityiskohtainen, etenkin nykyisten verkkosääntöjen ja suuntaviivojen korjaamiseksi. Puheenjohtajavaltio ehdottaa, että vuoteen 2025 asti komissio arvioi raportissa, mitkä nykyisten verkkosääntöjen elementeistä voitaisiin hyödyllisesti sisällyttää sähkön sisämarkkinoita koskeviin unionin säädöksiin. Jotta voitaisiin säilyttää johdonmukaisuus tämän raportin ja niiden valtuuksien välillä, joiden nojalla verkkosääntöihin voidaan tehdä muutoksia, puheenjohtajavaltio ehdottaa, että valtuuksia rajoitettaisiin vuoden 2027 loppuun.

III PÄÄTELMÄ

11. Edellä esitettyä taustaa vasten pysyvien edustajien komiteaa pyydetään tarkastelemaan tämän ilmoituksen liitteessä esitettyä puheenjohtajavaltion kompromissiehdotusta, keskustelemaan kaikista valtuuskuntien esiin tuomista ratkaisematta olevista kysymyksistä ja pyrkimään yhteisymmärryksen saavuttamiseen yleisnäkemyksen valmistelemiseksi TTE-neuvoston (energia) 18. joulukuuta 2017 pidettävää istuntoa varten.
12. Yleisnäkemys vahvistaa neuvoston väliaikaisen kannan tähän ehdotukseen, ja sen pohjalta valmistaudutaan Euroopan parlamentin kanssa käytäviin neuvotteluihin.

Lisäykset kahdesta ensimmäisestä tarkistuksesta (asiak. 10681/2017 ja 10681/17 REV 1) komission ehdotukseen verrattuna on merkitty **lihavoinein**.

Toisen tarkistuksen jälkeen lisätty uusi teksti on **lihavoitu ja alleviivattu**.

Kaikki poistot on merkitty hakasulkein [] (*teksti poistettu*).

2016/0379 (COD)

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

sähkön sisämarkkinoista

(uudelleenlaadittu)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 714/2009² on muutettu useita kertoja ja huomattavilta osin. Koska siihen tehdään uusia muutoksia, kyseinen asetusta olisi selkeyden vuoksi laadittava uudelleen.
- (2) Energiaunionin tavoitteena on tarjota kuluttajille – kotitalouksille ja yrityksille – **turvallista**, varmaa, kestävää, kilpailukykyistä ja kohtuuhintaista energiaa. Sähköjärjestelmää ovat perinteisesti hallinneet vertikaalisesti integroituneet, usein julkisessa omistuksessa olevat monopolit, joilla on käytössä suuria keskitettyjä ydinvoimalaita tai fossiilisia polttoaineita käyttäviä voimalaitoksia. Vuodesta 1999 lähtien asteittain toteutettujen sähkön sisämarkkinoiden tavoitteena on luoda todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille sähkönkuluttajille unionissa, niin kansalaisille kuin yrityksillekin, sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja laajempaa kaupankäyntiä rajojen yli. Näin pyritään saavuttamaan parempi tehokkuus, kilpailuun perustuvat hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistämään toimitusvarmuutta ja kestävää kehitystä. Sähkön sisämarkkinat ovat lisänneet kilpailua etenkin tukkutasolla ja kasvattaneet rajat ylittävää kauppaa. Ne muodostavat edelleen perustan toimiville energiamarkkinoille.
- (3) Euroopan energiajärjestelmässä on käynnissä syvä muutos vuosikymmeniin, ja sähkömarkkinat ovat tämän muutoksen keskiössä. [...] **Tämä muutos luo** uusia mahdollisuuksia **ja edistää** niiden syntymistä ja asettaa uusia haasteita markkinaosapuolille. Samalla tekniikan kehitys mahdollistaa kuluttajien osallistumisen ja rajat ylittävän yhteistyön uudet muodot.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 714/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 15).

(3a) Tällä asetuksella vahvistetaan sääntöjä, joilla varmistetaan sisämarkkinoiden toiminta siten, että samalla siihen sisällytetään rajallinen määrä uusiutuvien energialähteiden ja ympäristöpolitiikan kehittämiseen liittyviä vaatimuksia, erityisesti tiettyjen uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten etuuskohtelua koskevia erityissääntöjä, jotka liittyvät tasevastuuseen sekä ajojärjestyksen määrittelyyn ja uudelleenmäärittelyyn, jotta ne voivat toimia markkinaympäristössä, siltä osin kuin ne koskevat tasehallinnan ja ajojärjestyksen määrittelyn etuuskohtelusääntöjä samoin kuin uuden tuotantokapasiteetin hiilidioksidipäästöille asetettua kynnysarvoa, jos siihen sovelletaan kapasiteettimekanismia.

- (4) Valtioiden puuttuminen markkinoiden toimintaan, mikä on usein suunniteltu koordinoimattomasti, on johtanut sähkön tukkumarkkinoiden lisääntyviin vääristymiin, joilla on kielteisiä vaikutuksia investointeihin ja rajat ylittävään kauppaan.
- (5) Sähköasiakkaat olivat aiemmin pelkästään passiivisia ja ostivat usein sähköä säännellyin hinnoin, joilla ei ollut minkäänlaista suoraa suhdetta markkinoihin. Tulevaisuudessa asiakkaille on annettava mahdollisuus osallistua täysimääräisesti markkinoille tasapuolisin edellytyksin muiden markkinaosapuolten kanssa. Jotta uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kasvavat osuudet voitaisiin syöttää verkkoon, tulevassa sähköjärjestelmässä olisi hyödynnettävä kaikkia käytävissä olevia joustomahdollisuuksia, etenkin kysyntäjoustoa ja varastointia. [...] Sen olisi myös edistettävä energiatehokkuutta.
- (6) Markkinoiden tiiviimpi yhdentymisen ja muutos kohti vaihtelevampaa sähköntuotantoa edellyttävät lisätoimia, joiden avulla koordinoidaan kansallisia energiapolitiikkoja naapureiden kanssa ja hyödynnetään rajat ylittävän sähkökaupan tarjoamia mahdollisuuksia.
- (7) Sääntelykehykset ovat kehittyneet ja mahdollistavat sähköllä käytävän kaupan unionin laajuisesti. Tätä kehitystä on tuettu hyväksymällä useita verkkosääntöjä ja suuntaviivoja, joilla sähkömarkkinoita yhdistetään. Näihin verkkosääntöihin ja suuntaviivoihin sisältyy markkinasääntöjä sekä verkon käyttöä ja verkkoon liittämistä koskevia sääntöjä. Täydellisen läpinäkyvyyden varmistamiseksi ja oikeusvarmuuden parantamiseksi pääperiaatteet, jotka koskevat markkinoiden toimintaa ja kapasiteetin jakamista tasehallintamarkkinoiden, päivänsisäisten ja vuorokausimarkkinoiden sekä termiinimarkkinoiden aikaväleillä, olisi myös hyväksyttävä tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti ja sisällytettävä yhteen säädökseen.

- (7 a) Tasehallintaa koskevien suuntaviivojen 13 artiklassa vahvistetaan prosessi, joka antaa siirtoverkonhaltijoille mahdollisuuden siirtää kaikki tai osa tehtävistään kolmannelle osapuolelle. Tehtäviä siirtävillä siirtoverkonhaltijoilla olisi edelleen oltava vastuu varmistaa, että tämän asetuksen velvoitteita noudatetaan. Myös jäsenvaltioiden olisi voitava antaa tehtäviä ja velvollisuuksia kolmannelle osapuolelle. Tällaisen tehtävien ja velvollisuuksien antamisen olisi rajoituttava kansallisella tasolla toteutettaviin tehtäviin ja velvollisuuksiin (kuten taseselvitys). Tehtävien ja velvollisuuksien antamiseen liittyvien rajoitusten ei pitäisi johtaa tarpeettomiin muutoksiin olemassa olevissa kansallisissa järjestelyissä. Siirtoverkonhaltijoiden olisi kuitenkin edelleen oltava vastuussa niille [uudelleenlaaditun sähködirektiivin] 40 artiklan mukaisesti uskotuista tehtävistä.**
- (7 b) Tasehallintaa koskevien suuntaviivojen 18, 30 ja 32 artiklassa vahvistetaan, että tasesähkön standardi- ja erityistuotteiden hinnoittelumenetelmällä olisi luotava markkinaosapuolille myönteisiä kannustimia vlläpitää niiden tasepoikkeamahinta-alueen sähköjärjestelmän tasapainoa ja/tai auttaa sen palauttamisessa sekä vähentää sähköjärjestelmän tasepoikkeamia ja yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Tällaisessa hinnoittelumallissa pitäisi pyrkiä kysyntäjouston ja muiden tasehallintaresurssien taloudellisesti tehokkaaseen käyttöön käyttövarmuusrajoja noudattaen. Tasehallintakapasiteetin hankinnassa käytetyssä hinnoittelumenetelmässä olisi pyrittävä kysyntäjouston ja muiden tasehallintaresurssien taloudellisesti tehokkaaseen käyttöön käyttövarmuusrajoja noudattaen.**
- (7 c) Tasesähkömarkkinoiden yhdistämisen olisi helpotettava päivänsisäisten markkinoiden tehokasta toimintaa, jotta markkinaosapuolille annettaisiin mahdollisuus tasapainottaa järjestelmänsä mahdollisimman reaaliaikaisesti tasehallintaa koskevien suuntaviivojen 24 artiklassa määritetyn tasesähkön sulkeutumisaikajankohdan mukaisesti. Siirtoverkonhaltijoiden olisi tasapainotettava tasehallintamarkkinoilla ainoastaan ne tasepoikkeamat, jotka ovat jäljellä päivänsisäisten markkinoiden sulkeutumisaikan jälkeen. Tasehallintaa koskevien suuntaviivojen 53 artiklassa säädetään taseselvitysjakson yhdenmukaistamisesta 15 minuuttiin Euroopassa. Tällaisen yhdenmukaistamisen pitäisi tukea päivänsisäistä kauppaa ja edistää lukuisien sellaisten kaupattavien tuotteiden kehittämistä, joilla on sama toimitusajankohta.**

(7 d) Jotta siirtoverkonhaltijat voisivat hankkia ja käyttää tasehallintakapasiteettia tehokkaalla, taloudellisella ja markkinapohjaisella tavalla, markkinoiden yhdistämistä on edistettävä. Tähän liittyen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen IV osastossa vahvistetaan kolme menetelmää, joiden avulla siirtoverkonhaltijat voivat jakaa alueiden välistä kapasiteettia tasehallintakapasiteetin vaihtoa ja reservien jakamista varten, kun se on kustannus-hyötyanalyysin pohjalta perusteltua. Nämä kolme menetelmää ovat yhteisesti optimoitu jakamisprosessi, markkinapohjainen jakamisprosessi ja taloudelliseen tehokkuusanalyysiin perustuva jakaminen. Yhteisesti optimoitu jakamisprosessi olisi toteutettava vuorokautiselta pohjalta, kun taas markkinapohjainen jakamisprosessi voitaisiin toteuttaa, kun sopimus tehdään enintään viikkoa ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista, ja taloudelliseen tehokkuusanalyysiin perustuva jakaminen voitaisiin toteuttaa, kun sopimus tehdään yli viikkoa ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista, sillä edellytyksellä, että jaetut määrät ovat rajallisia ja asiasta tehdään arviointi joka vuosi. Kun asianomaiset sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet alueiden välisen kapasiteetin jakamisprosessia koskevan menetelmän, kaksi tai useampi siirtoverkonhaltija voi soveltaa menetelmää aikaistetusti kokemusten hankkimiseksi ja sen kitkattoman soveltamisen mahdollistamiseksi useampien siirtoverkonhaltijoiden keskuudessa tulevaisuudessa. Kaikkien siirtoverkonhaltijoiden olisi kuitenkin yhdenmukaistettava tällaisen menetelmän, jos sellainen on laadittu, soveltaminen, jotta markkinoiden yhdistämistä voidaan edistää.

(7 e) Tasehallintaa koskevien suuntaviivojen V osastossa vahvistetaan, että taseselvityksen yleisenä tavoitteena on varmistaa, että tasevastaavat tukevat sähköjärjestelmän tasapainoa tehokkaalla tavalla, ja tarjota markkinaosapuolille kannustimia ylläpitää järjestelmän tasapainoa ja/tai auttaa sen palauttamisessa. Jotta tasehallintamarkkinat ja koko energiajärjestelmä pystyisivät ottamaan vastaan vaihtelevan uusiutuvan energian kasvavat osuudet, tasepoikkeamahintojen olisi vastattava energian reaaliaikaista arvoa.

- 7 f) Kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevissa suuntaviivoissa³ vahvistetaan yksityiskohtaiset ohjeet, jotka koskevat alueiden välistä kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla, mukaan lukien vaatimukset vahvistaa yhteiset menetelmät, joilla määritellään tarjousalueiden välillä samanaikaisesti käytössä olevan kapasiteetin määrä, kriteerit tahokkuuden arvioimiseksi ja uudelleentarkasteluprosessi tarjousalueiden määrittämiseksi. Suuntaviivojen 32 ja 34 artiklassa vahvistetaan säännöt tarjousalueiden konfiguraation uudelleentarkastelusta, 41 ja 54 artiklassa vahvistetaan enimmäis- ja vähimmäisselvityshintoja koskevat yhdenmukaistetut rajat vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä, 59 artiklassa vahvistetaan säännöt päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohdasta ja 74 artiklassa puolestaan vahvistetaan säännöt, jotka koskevat ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn ja vastakaupan kustannusten jakoa koskevia menettelyjä.**
- 7 g) Pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevissa suuntaviivoissa⁴ vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat alueiden välisen kapasiteetin jakamista termiinimarkkinoilla, yhteisen menettelyn vahvistamista pitkän aikavälin alueiden välisen kapasiteetin määrittämiseksi, Euroopan tason keskitetyn kauppapaikan perustamista, joka tarjoaa pitkän aikavälin siirto-oikeuksia, sekä mahdollisuutta palauttaa pitkän aikavälin siirto-oikeuksia myöhempää pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista varten tai siirtää pitkän aikavälin siirto-oikeuksia markkinaosapuolten kesken. Suuntaviivojen 30 artiklassa vahvistetaan pitkän aikavälin suojausinstrumentteja koskevat säännöt.**
- 7 h) Tuottajien verkkoliitântävaatimuksia koskevassa verkkosäännössä⁵ esitetään vaatimukset voimalaitosten, eli tahtikonevoimalaitosten, suuntaajakytettyjen voimalaitosten ja merellä sijaitsevien suuntaajakytettyjen voimalaitosten, liittämiseen yhteiskäyttöjärjestelmään. Näin se osaltaan varmistaa tasapuoliset kilpailuolosuhteet sähkön sisämarkkinoilla, varmistaa käyttövarmuuden ja uusiutuvien energialähteiden liittämisen sähköverkkoon ja helpottaa unionin laajuista sähkökauppaa. Verkkosäännön 66 ja 67 artiklassa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat sähköntuotannon kehittymässä olevia teknologioita.**

³ Komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta.

⁴ Komission asetus (EU) 2016/1719, annettu 26 päivänä syyskuuta 2016, pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevista suuntaviivoista.

⁵ Komission asetus (EU) 2016/631, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2016, tuottajien verkkoliitântävaatimuksia koskevasta verkkosäännöstä.

- (8) Markkinoiden pääperiaatteissa olisi vahvistettava, että sähkön hinnat määritetään kysynnän ja tarjonnan perusteella. Näiden hintojen olisi annettava signaali siitä, missä sähköä tarvitaan, ja niiden olisi annettava markkinapohjaisia kannustimia investoinneille, joita tehdään joustolähteisiin, kuten joustavaan tuotantoon, yhteenliitäntöihin, kysyntäjoustoon tai varastointiin.
- (9) **Vaikka yksi energiaunionin tavoitteista on** sähköalan irrottaminen hiilestä siten, että uusiutuvasta energiasta tulee merkittävä osa markkinoita, [] on samalla ratkaisevan tärkeää, että markkinoilla poistetaan rajat ylittävän kaupan jäljellä olevat esteet ja kannustetaan investointeja tuki-infrastruktuuriin, kuten joustavampaan tuotantoon, yhteenliitäntöihin, kysyntäjoustoon ja varastointiin. Jotta voitaisiin tukea tätä siirtymistä vaihtelevaan ja hajautettuun tuotantoon ja varmistaa, että energiamarkkinoiden periaatteet muodostavat unionin tulevien sähkömarkkinoiden perustan, on tärkeää kiinnittää entistä enemmän huomiota lyhyen aikavälin markkinoihin ja niukkuuteen perustuvaan hinnoitteluun.
- (10) Lyhyen aikavälin markkinat parantavat likviditeettiä ja lisäävät kilpailua antamalla useammille resursseille, etenkin joustavammille resursseille, mahdollisuuden osallistua täysimääräisesti markkinoille. Toimiva niukkuuteen perustuva hinnoittelu kannustaa markkinaosapuolia olemaan käytettävissä silloin kuin markkinat sitä eniten tarvitsevat ja varmistaa, että ne voivat kattaa kustannuksensa tukkumarkkinoilla. Siksi on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että hallinnolliset ja implisiittiset hintakatot poistetaan niin pitkälle kuin mahdollista, jotta niukkuuteen perustuvat hinnat voivat nousta toimittamatta jääneen sähkön arvoon saakka. Kun lyhyen aikavälin markkinat ja niukkuuteen perustuva hinnoittelu on nivottu täydellisesti osaksi markkinoiden rakennetta, ne edistävät muiden toimitusvarmuuden takaamiseen liittyvien toimenpiteiden, kuten kapasiteettimekanismien, poistamista käytöstä. Samaan aikaan tukkumarkkinoilla sovellettavan hintakatottoman niukkuuteen perustuvan hinnoittelun ei pitäisi vaarantaa loppukäyttäjien ja erityisesti kotitalouksien ja pk-yritysten mahdollisuutta nauttia luotettavista ja vakaista hinnoista.

- (11) **Jollei SEUT 107–109 artiklan mukaisista unionin valtioneuvoston päätöksistä muuta johdu,** poikkeukset markkinoiden peruseriaa- ja sääntöistä, kuten tasevastuusta, markkinapohjaisesta ajojärjestyksen määrittelystä tai [] ajojärjestyksen uudelleenmäärittelystä, heikentävät joustosignaaleja ja muodostavat esteen varastoinnin, kysyntäjoukon tai yhteenliittymien kaltaisten ratkaisujen kehittämiseksi. Vaikka poikkeukset ovat edelleen tarpeellisia tiettyihin toimijoihin, etenkin kotitalouksiin ja pk-yrityksiin, kohdistuvan tarpeettoman hallinnollisen taakan välttämiseksi, kokonaisia tekniikoita koskevat laajat poikkeukset eivät sovi yhteen sen kanssa, että **päämääränä []** on saavuttaa markkinapohjainen ja tehokas hiilestä irtautumis**prosessi**, joten ne olisi korvattava paremmin kohdennetuilla toimenpiteillä.
- (12) Todellisen kilpailun kehittyminen sähkön sisämarkkinoilla edellyttää syrjimättömiä ja avoimia maksuja verkon käytöstä, siirtoverkon yhdysjohdot mukaan luettuina.
- Rajayhdysjohdon kapasiteettien koordinoimaton supistaminen rajoittaa entistä enemmän jäsenvaltioiden välistä sähkön vaihtoa, ja siitä on tullut merkittävä este toimivien sähkön sisämarkkinoiden kehittämiseksi. Rajayhdysjohdon käytettävissä olevan kapasiteetin [] olisi näin ollen oltava niin suuri kuin turvatun verkkotoiminnan turvallisuusvaatimukset huomioon ottaen on mahdollista, N-1-käyttövarmuuden noudattaminen mukaan lukien. Tätä tasoa pitemmälle menevät rajoitukset voidaan hyväksyä ainoastaan rajoitetun siirtymävaiheen ajan, joka on tarpeen, jotta kansalliset järjestelmät voidaan mukauttaa EU:n oikeuden vaatimuksiin.**
- (13) On tärkeää välttää se, että siirtoverkonhaltijoiden jäsenvaltioissa käyttämät erilaiset turvallisuus-, toiminta- ja suunnitteluvaatimukset johtavat kilpailun vääristymiseen. Lisäksi käytettävissä olevan siirtokapasiteetin sekä siihen vaikuttavien turvallisuus-, suunnittelu- ja toimintavaatimusten olisi oltava avoimia markkinaosapuolille.

- (14) Jotta tarvittavia investointeja voitaisiin ohjata tehokkaasti, hintojen on annettava signaaleja myös siitä, missä sähköä tarvitaan eniten. Alueellisessa sähköjärjestelmässä oikeat sijaintia koskevat signaalit edellyttävät tarjousalueiden yhdenmukaista, objektiivista ja luotettavaa määrittelyä läpinäkyvällä prosessilla. Unionin sähköverkon tehokkaan toiminnan ja suunnittelun varmistamiseksi ja vaikuttavien hintasignaalien antamiseksi uudelle tuotantokapasiteetille, kysyntäjoukosta tai siirtoinfrastruktuurille, tarjousalueiden olisi vastattava rakenteellista ylikuormitusta. Etenkään alueiden välistä kapasiteettia ei saisi vähentää sisäisen ylikuormituksen ratkaisemiseksi.
- (15) Tehokas [] markkinoiden yhdistäminen edellyttää rajat ylittävän kaupan esteiden järjestelmällistä poistamista, jotta markkinoiden hajanaisuus voidaan korjata ja unionin energia-asiakkaat voivat saada täyden hyödyn yhdenmukaisista sähkömarkkinoista ja kilpailusta.
- (16) Tässä asetuksessa olisi säädettävä hinnoittelua ja kapasiteetin jakamista koskevista peruseräperiaatteista. Lisäksi olisi säädettävä muita asiaan liittyviä periaatteita ja menetelmiä koskevien suuntaviivojen hyväksymisestä, jotta voidaan nopeasti mukautua muuttuviin olosuhteisiin.
- (17) Ylikuormitusongelmien hallinnan olisi annettava oikeanlaisia taloudellisia signaaleja siirtoverkonhaltijoille ja markkinaosapuolille sekä perustuttava markkinamekanismeihin.
- (18) Avoimilla kilpailuun perustuvilla markkinoilla siirtoverkonhaltijoiden olisi saatava korvaus verkossaan tapahtuvista rajat ylittävistä sähkönsiirroista aiheutuvista kustannuksista niiltä siirtoverkonhaltijoilta, joiden verkosta nämä rajat ylittävät siirrot ovat peräisin ja joiden verkkoon siirrot päättyvät.
- (19) Maksetut ja saadut maksut, jotka aiheutuvat siirtoverkonhaltijoiden välisistä korvauksista, olisi otettava huomioon kansallisten verkkojen hinnoittelussa.

- (20) Rajat ylittävästä verkkoon pääsystä maksettavat todelliset summat voivat vaihdella huomattavasti sekä asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden mukaan että jäsenvaltioissa sovellettavien hinnoittelujärjestelmien rakenteiden erojen vuoksi. Jonkinasteinen yhdenmukaistaminen on siksi tarpeen, jotta kaupan vääristymät vältetään.
- (21) Olisi oltava säännöt siitä, miten ylikuormituksen hallinnasta johtuvia tuloja käytetään, ellei poikkeaminen näistä säännöistä ole perusteltua asianomaisen rajayhdysjohdon erityispiirteiden vuoksi.
- (22) Tasapuolisten toimintaedellytysten tarjoamiseksi kaikille markkinatoimijoille verkkotariffeja olisi sovellettava tavalla, joka ei syrji jakelutasolla verkkoon liitettyä tuotantoa suhteessa siirtotasolla liitettyyn tuotantoon, joko myönteisesti tai kielteisesti. Tariffit eivät saisi syrjiä energian varastointia eivätkä ne saisi luoda pidäkkeitä kysyntäjoustoos osallistumiselle tai muodostaa estettä energiatehokkuuden parantamiselle.
- (23) Tariffien läpinäkyvyyden ja vertailtavuuden lisäämiseksi tapauksissa, joissa sitovaa yhdenmukaistamista ei pidetä riittävänä, [uudelleenlaaditulla asetuksella (EY) N:o 713/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 863/2] perustetun Euroopan energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä 'virasto', olisi annettava tariffimenetelmiä [] koskeva **kertomus parhaista toimintatavoista**.
- (24) Jotta voidaan paremmin varmistaa optimaaliset investoinnit Euroopan laajuiseen verkkoon ja puuttua tilanteisiin, joissa toteuttamiskelpoisia yhteenliitöntähankkeita ei rakenneta, koska niitä ei ole priorisoitu kansallisella tasolla, siirtorajoitusmaksujen käyttöä olisi harkittava uudelleen ja **myötävaikutettava** [] yhteenliitöntäkapasiteettien käytettävyyden takaamiseen ja niiden ylläpitämiseen tai lisäämiseen.

- (25) Sähkön siirtoverkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi sekä sähkön myymisen ja toimittamisen mahdollistamiseksi yli rajojen unionissa olisi perustettava sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto (European Network of Transmission System Operators for Electricity, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO'). Sähkö-ENTSON tehtävien toteuttamisessa olisi noudatettava unionin kilpailusääntöjä, joita sovelletaan myös Sähkö-ENTSON tekemiin päätöksiin. Sähkö-ENTSON tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi voitava varmistaa tehokkuus, avoimuus ja Sähkö-ENTSON edustava luonne. Sähkö-ENTSON laatimilla verkkosäännöillä ei ole tarkoitus korvata niitä tarvittavia kansallisia verkkosääntöjä, jotka koskevat muita kuin rajat ylittäviä kysymyksiä. Koska nopeampi edistymisen voi olla saavutettavissa alueellisilla toimilla, siirtoverkonhaltijoiden olisi perustettava yleisen yhteistyöverkoston puitteissa alueellisia rakenteita sekä varmistettava, että alueellisilla toimilla saavutettavat tulokset sopivat yhteen unionin tason verkkosääntöjen ja ei-sitovien kymmenvuotisten verkonkehittämissuunnitelmien kanssa. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä yhteistyötä ja valvottava verkon tehokkuutta alueella. Alueellisen yhteistyön olisi oltava sopusoinnussa sähkön sisämarkkinoiden kilpailukykyyn ja tehokkuuden edistämistä koskevien pyrkimysten kanssa.
- (26) Sähkö-ENTSON olisi tehtävä unionin tasolla resurssien keskipitkän ja pitkän aikavälin luotettava riittävyysarviointi, joka luo objektiivisen pohjan riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden arvioinnille. Resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden, joihin vastataan kapasiteettimekanismien avulla, olisi perustuttava [] **hyvin koordinoitun kansalliseen sekä eurooppalaiseen resurssien riittävyysarviointiin.**

- (27) Tässä asetuksessa esitetyllä resurssien keskipitkän ja pitkän aikavälin (seuraavista 10 vuodesta seuraavaan vuoteen) riittävyysarvioinnilla on eri tarkoitus kuin [riskeihin varautumista koskevan asetuksen, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 862] 9 artiklassa esitetyillä kausittaisilla näkymillä (seuraavat kuusi kuukautta). Keskipitkän ja pitkän aikavälin arviointeja käytetään pääasiassa kapasiteettimekanismien tarpeellisuuden arviointiin, kun taas kausittaisia näkymiä käytetään varoittamaan seuraavien kuuden kuukauden aikana mahdollisesti esiintyvistä riskeistä, jotka todennäköisesti johtavat sähkön toimitustilanteen merkittävään heikentymiseen. Myös [] **alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit** tekevät sähkön siirtoverkkojen käyttöä koskevassa EU:n lainsäädännössä määriteltyjä alueellisia riittävyysarviointeja. Nämä ovat verkon käyttötoiminnassa käytettäviä erittäin lyhyen aikavälin riittävyysarviointeja (seuraavasta viikosta seuraavaan päivään).
- (28) Jäsenvaltioiden olisi ennen kapasiteettimekanismien käyttöönottoa arvioitava näihin mekanismeihin liittyvään resurssien riittävyysshuoleen vaikuttavia sääntelyn vääristymiä. Niitä olisi vaadittava hyväksymään toimenpiteitä havaittujen vääristymien poistamiseksi, mukaan lukien näiden toimenpiteiden toteuttamisaikataulu. Kapasiteettimekanismeja olisi otettava käyttöön ainoastaan niiden [] huolenaiheiden osalta, joita ei voida korjata poistamalla tällaiset vääristymät.
- (29) Jäsenvaltioiden, jotka aikovat ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja, olisi määriteltävä resurssien riittävyystavoitteet läpinäkyvällä ja todennettavalla prosessilla. Jäsenvaltioiden olisi voitava itse määritellä tavoittelemansa toimitusvarmuuden taso.

- (30) Kapasiteettimekanismien pääperiaatteet olisi määriteltävä. Jo käytössä olevia kapasiteettimekanismeja olisi arvioitava uudelleen näiden periaatteiden valossa. Jos eurooppalainen **ja kansallinen** resurssien riittävyysarviointi osoittaa, ettei riittävyyteen liittyviä huolenaiheita ole, mitään uusia kapasiteettimekanismeja ei pitäisi perustaa eikä jo käytössä olevien mekanismien nojalla pitäisi tehdä mitään uusia kapasiteettisitoumuksia. SEUT 107–109 artiklan mukaisia valtioneuvoston päätöksiä on aina noudatettava.
- (31) Olisi laadittava yksityiskohtaiset säännöt, jotka helpottavat tehokasta rajat ylittävää osallistumista muihin kapasiteettimekanismeihin kuin reservijärjestelmiin. Siirtoverkonhaltijoiden rajojen eri puolilla olisi helpotettava asiasta kiinnostuneiden tuottajien osallistumista kapasiteettimekanismeihin muissa jäsenvaltioissa. Siksi niiden olisi laskettava kapasiteetit, joihin saakka rajat ylittävä osallistuminen olisi mahdollista, mahdollistettava osallistuminen ja tarkastettava kapasiteetin käytettävyys. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi valvottava rajat ylittävien sääntöjen noudattamista jäsenvaltioissa.
- (32) Kun otetaan huomioon kansallisten sähköjärjestelmien erot ja olemassa olevien sähköverkkojen tekniset rajoitukset, markkinoiden yhdentymisessä voidaan usein edistyä parhaiten soveltamalla alueellista lähestymistapaa. Siksi siirtoverkonhaltijoiden välistä alueellista yhteistyötä olisi lujitettava. Tehokkaan yhteistyön varmistamiseksi uudessa sääntelykehyksessä olisi säädettävä vahvemmassa alueellisesta hallinnoinnista ja viranomaisvalvonnasta, myös kasvattamalla viraston päätöksentekovaltaa rajat ylittävissä kysymyksissä. Jäsenvaltioiden tiiviimpää yhteistyötä voidaan tarvita myös kriisitilanteissa toimitusvarmuuden parantamiseksi ja markkinoiden vääristymien rajoittamiseksi.

- (33) Siirtoverkonhaltijoiden väliselle alueellisen tason koordinoinnille on annettu virallinen muoto tekemällä pakolliseksi siirtoverkonhaltijoiden osallistuminen alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden toimintaan; tätä olisi **kehitettävä edelleen ja []** tuettava sähköjärjestelmien entistä integroidumpaa käyttöä koko unionin alueella ja varmistettava niiden tehokas ja turvallinen toiminta.
- (34) [] **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden** maantieteellisen laajuuden pitäisi antaa niille mahdollisuus **vaikuttaa** tehokkaasti [] siirtoverkonhaltijoiden toiminnan koordinointiin laajemmilla alueilla.
- (35) [] **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden olisi [] toteutettava tehtäviä []**, joiden toteuttaminen alueellisella tasolla tuo lisäarvoa kansallisen tason toimiin verrattuna. [] **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden [] tehtävien** olisi katettava alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden **verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen⁶ mukaisesti** toteuttamat toiminnot sekä verkon käyttöön, markkinoiden toimintaan ja riskeihin varautumiseen liittyvät lisätoiminnot. [] **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien [] tehtäviin** ei pitäisi kuulua sähköverkon reaaliaikainen käyttö.
- (36) [] **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** olisi toimittava ensisijaisesti alueen verkon ja markkinoiden toiminnan etua ajatellen eikä minkään yksittäisen tahon etujen mukaisesti. [] **Alueellisille käyttövarmuuskoordinaattoreille** olisi siksi annettava [] valtuudet, joita ne **tarvitsevat tukeakseen []** toimia, joita käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on toteuttava, ja jäljelle jäävien tehtävien osalta vahvempi neuvoantava asema.

⁶ Komission asetus (EU) 2017/1485, annettu 2 päivänä elokuuta 2017, sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista (EUVL L 220, 25.8.2017, s. 1).

- (37) Sähkö-ENTSO:n olisi varmistettava, että [] **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden** toimintaa koordinoidaan alueiden rajojen yli.
- (38) Sähkön jakeluverkkojen tehokkuuden parantamiseksi unionissa ja tiiviin yhteistyön varmistamiseksi siirtoverkonhaltijoiden ja Sähkö-ENTSO:n kanssa unionissa olisi perustettava jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin, jäljempänä 'EU DSO -elin'. EU DSO -elimen tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi varmistettava tehokkuus, avoimuus ja edustavuus unionin jakeluverkonhaltijoiden joukossa. EU DSO -elimen olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä Sähkö-ENTSO:n kanssa verkkosääntöjen valmistelussa ja täytäntöönpanossa, tapauksen mukaan, ja sen olisi annettava ohjeita muun muassa hajautetun tuotannon ja varastoinnin liittämisestä jakeluverkkoihin tai muista jakeluverkkojen hallintaan liittyvistä aiheista. **EU DSO -elimen on myös otettava huomioon siirtoverkkojen alavirtaan kytkettyjen jakeluverkkojen luontaisiin erityispiirteisiin saarilla, jotka eivät ole kytkettyinä muihin siirtoverkkoihin rajayhdysjohtojen avulla.**
- (39) Siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä ja koordinoitua olisi lisättävä, jotta voitaisiin laatia avointa rajat ylittävää siirtoverkkoihin pääsyä ja pääsyn hallinnointia koskevia verkkosääntöjä ja varmistaa unionin siirtoverkkojärjestelmän koordinoitu ja riittävän ennakoiva suunnittelu ja vakaa tekninen kehitys, yhteenliittämiskapasiteetin luominen mukaan lukien, ympäristö asianmukaisesti huomioon ottaen. Verkkosääntöjen olisi oltava viraston laatimien puiteohjeiden, jotka eivät ole sitovia (jäljempänä 'puiteohjeet'), mukaisia. Viraston olisi osallistuttava verkkosääntöjä koskevien ehdotusten tosiseikkoihin perustuvaan arviointiin, esimerkiksi sen arviointiin, ovatko ehdotukset puiteohjeiden mukaisia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. Viraston olisi arvioitava verkkosääntöjä koskevia muutosehdotuksia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. Siirtoverkonhaltijoiden olisi käytettävä verkkojaan näiden verkkosääntöjen mukaisesti.

- (40) Sähkön sisämarkkinoiden sujuvan toiminnan turvaamiseksi olisi säädettävä menettelyistä, joiden avulla komissio voi hyväksyä päätöksiä ja suuntaviivoja muun muassa hinnoittelusta ja kapasiteetin jakamisesta. Samalla olisi kuitenkin varmistettava, että jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset osallistuvat näihin toimiin tarvittaessa eurooppalaisen yhdistyksensä kautta. Sääntelyviranomaisilla sekä muilla asianomaisilla jäsenvaltioiden viranomaisilla on tärkeä tehtävä sähkön sisämarkkinoiden hyvän toiminnan edistämässä.
- (41) Sähkö-ENTSOlle suunnitellut tehtävät koskevat kaikkien markkinaosapuolten etuja. Sen vuoksi tehokas kuulemismenettely on välttämätön, ja sen helpottamiseksi ja sujuvoittamiseksi keskeinen asema olisi annettava jo olemassa oleville rakenteille kuten kansallisten sääntelyviranomaisten tai viraston kautta toteutetuille kuulemisille.
- (42) Sähkö-ENTSO:n olisi laadittava, julkaistava ja päivitettävä säännöllisesti ei-sitova unionin laajuinen kymmenvuotinen verkonkehittämissuunnitelma unionin koko sähkönsiirtoverkon avoimuuden lisäämiseksi (unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma). Tähän verkonkehittämissuunnitelmaan olisi sisällytettävä toteuttamiskelpoiset sähkönsiirtoverkot ja tarvittavat alueelliset yhteenliittämiset, jotka ovat merkityksellisiä kaupalliselta tai toimitusvarmuuden kannalta.
- (43) Verkkosääntöjen laadinnasta ja hyväksymisestä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että laadintaprosessia on hyödyllistä virtaviivaistaa selventämällä, että virastolla on oikeus [] **hyväksyä** sähkön verkkosääntöjen luonnoksia ennen niiden esittämistä komissiolle.

- (44) Investointeja uusiin merkittäviin infrastruktuureihin olisi edistettävä voimakkaasti samalla kun varmistetaan sähkön sisämarkkinoiden moitteeton toiminta. Jotta tasavirtarajayhdysjohtojen vapauttamisella säännösten soveltamisesta olisi mahdollisimman suuri myönteinen vaikutus kilpailuun ja toimitusvarmuuteen, olisi selvitettävä markkinoiden mielenkiinto hankkeen suunnitteluvaiheessa ja hyväksyttävä ylikuormituksen hallintaa koskevat säännöt. Jos tasavirtarajayhdysjohdot sijaitsevat useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella, viraston olisi viimeisenä vaihtoehtona käsiteltävä vapautuspyyntö, jotta voidaan ottaa paremmin huomioon vapautuksen rajojen yli ulottuvat vaikutukset sekä helpottaa pyynnön hallinnollista käsittelyä. Lisäksi kun otetaan huomioon näiden vapautettujen merkittävien infrastruktuurihankkeiden rakentamisen poikkeuksellinen riskiprofiili, olisi annettava yrityksille, joilla on toimitus- ja tuotantointressejä, mahdollisuus poiketa väliaikaisesti eriyttämissääntöjen täysimääräisestä soveltamisesta kyseisten hankkeiden osalta. Asetuksen (EY) N:o 1228/2003⁷ nojalla myönnettyjen vapautusten soveltamista jatketaan suunniteltuun voimassaolon päättymisajankohtaan asti, kuten myönnetyssä vapautuspäätöksessä on päätetty.
- (45) Jotta luottamus markkinoihin lisääntyisi, markkinaosapuolilla on oltava varmuus siitä, että väärinkäytöksiin syyllistyviin voidaan kohdistaa tehokkaita, varoittavia ja oikeasuhteisia seuraamuksia. Toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava valtuudet tutkia väitteet markkinoiden väärinkäytöstä tehokkaasti. Tämän vuoksi toimivaltaisten viranomaisten on tarpeen saada käyttöönsä tiedot sähköntoimittajien operatiivisista päätöksistä. Sähkömarkkinoilla tuotantoyritykset tekevät monet keskeisistä päätöksistä, ja niiden olisi pidettävä näitä päätöksiä koskevat tiedot toimivaltaisten viranomaisten saatavilla ja helposti käytettävissä tietyn ajan. Toimivaltaisten viranomaisten olisi lisäksi säännöllisesti valvottava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat sääntöjä. Pienet tuotantoyritykset, joilla ei ole todellisia mahdollisuuksia vääristää markkinoita, olisi vapautettava tästä velvollisuudesta.

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1228/2003, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa (EUVL L 176, 15.7.2003, s. 1).

- (46) Jäsenvaltioita ja toimivaltaisista kansallisia viranomaisia olisi vaadittava toimittamaan asiaankuuluvat tiedot komissiolle. Komission olisi käsiteltävä tällaiset tiedot luottamuksellisina. Komissiolla olisi tarvittaessa oltava mahdollisuus pyytää asiaankuuluvia tietoja suoraan niiltä yrityksiltä, joita asia koskee, kunhan siitä ilmoitetaan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.
- (47) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistettava, että niitä sovelletaan. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
- (48) Jäsenvaltioiden, [] energiayhteisön sopimuspuolten ja muiden kolmansien maiden, jotka **soveltavat tätä asetusta tai kuuluvat Manner-Euroopan synkronialueeseen** [], olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä kaikissa yhtenäisen sähkökauppa-alueen luomiseen liittyvissä kysymyksissä eivätkä ne saisi toteuttaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat sähkömarkkinoiden jatkuvan yhdentämisen tai jäsenvaltioiden ja sopimuspuolten toimitusvarmuuden.

- (49) Jotta voidaan varmistaa markkinoiden tehokkaan toiminnan edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti markkinoiden yhdentymisen kannalta olennaisen tärkeillä aloilla. Näihin pitäisi sisältyä [] verkkosääntöjen ja suuntaviivojen hyväksyminen ja muuttaminen sekä uusia rajayhdysjohtoja koskevien poikkeussäännösten soveltaminen. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa⁸ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen [**läyt**äntöönpanosäädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan [**läyt**äntöönpanosäädöksiä.
- (50) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli rajat ylittävän sähkökaupan yhdenmukaistetun kehyksen käyttöönottoa, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (51) **Markkinasäännöillä olisi mahdollistettava uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön käyttöönotto ja tarjottava kannustimia energiatehokkuuden lisäämiseksi.**

⁸ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

[]

[]

(52)(ent. 54) Tasehallintamarkkinoiden suhteen tehokas ja vääristämätön hinnanmuodostus tasehallintakapasiteetin ja tasesähkön hankinnassa edellyttää, että tasehallintakapasiteetti ei määrittele tasesähkön hintaa. Tämä ei kuitenkaan rajoita yhdenntyn suunnitteluprosessin käyttöä ajojärjestyksen määrittelyjärjestelmissä komission asetuksen (EU) 2017/XXXX [tasehallinta] mukaisesti,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I luku

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tämän asetuksen tarkoituksena on

- a) luoda pohja Euroopan energiaunionin tavoitteiden ja erityisesti vuoteen 2030 ulottuvien unionin ilmasto- ja energiapuitteiden⁹ tavoitteiden tehokkaalle saavuttamiselle mahdollistamalla markkinasignaalien vaikutus **toimitusvarmuuden**, joustavuuden, **kestävyyden** sekä hiilestä irtautumisen ja innovoinnin lisäämiseen;
- b) vahvistaa hyvin toimivien integroitujen sähkömarkkinoiden peruseriaatteet, jotka mahdollistavat kaikkien resurssien tarjoajien ja sähköasiakkaiden syrjimättömän pääsyn markkinoille, antavat vaikutusvaltaa kuluttajille, mahdollistavat kysyntäjouston ja energiatehokkuuden parantamisen, helpottavat hajautetun kysynnän ja tarjonnan yhdistämistä [] **ja mahdollistavat** uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön integroinnin markkinoille ja sen markkinapohjaisen hinnoittelun, **samalla helpottaen siirtymistä vähähiiliseen talouteen**;

⁹ COM(2014) 015 lopullinen.

- c) vahvistaa oikeudenmukaiset säännöt rajat ylittävää sähkön kauppaa varten ja edistää siten kilpailua sähkön sisämarkkinoilla kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet huomioon ottaen. Tähän sisältyy se, että luodaan rajat ylittävien sähkönsiirtojen korvausmekanismi ja vahvistetaan yhdenmukaistetut periaatteet rajat ylittäviä siirtoja koskeville maksuille sekä jaetaan käytettävissä oleva yhteenliittämiskapasiteetti kansallisten siirtoverkkojen kesken;
- d) helpottaa sellaisten toimivien ja avoimien tukkumarkkinoiden syntymistä, joilla sähkön toimitusvarmuuden taso on korkea. Sillä säädetään mekanismeista rajat ylittävää sähkön kauppaa koskevien sääntöjen yhdenmukaistamiseksi.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa sovelletaan [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 2 artiklan, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) No 1227/2011¹⁰ 2 artiklan, komission asetuksen (EU) N:o 543/2013¹¹ 2 artiklan ja [uudelleenlaaditun uusiutuvaa energiaa koskevan direktiivin] 2 artiklan määritelmiä.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 1).

¹¹ Komission asetus (EU) N:o 543/2013, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2013, tietojen antamisesta ja julkaisemisesta sähkömarkkinoilla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 liitteen I muuttamisesta (EUVL L 163, 15.6.2013, s. 1).

2. Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan:
- a) 'säätelyviranomaisilla' [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 57 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säätelyviranomaisia;
 - b) 'rajat ylittävällä sähkönsiirrolla' jäsenvaltion siirtoverkossa kulkevaa fyysistä sähkövirtaa, jonka saa aikaan sähkön tuottajien ja/tai asiakkaiden toiminnasta kyseisen jäsenvaltion ulkopuolella aiheutuva vaikutus sen siirtoverkkoon;
 - c) 'ylikuormituksella' tilannetta, jossa kaikkia markkinaosapuolten pyyntöjä, jotka koskevat kaupankäyntiä, [] ei voida täyttää, koska ne vaikuttaisivat merkittävästi sellaisten verkkoelementtien fyysisiin virtoihin, jotka eivät pysty välittämään kyseisiä virtoja;
 - d) 'uudella rajayhdysjohdolla' rajayhdysjohtoa, joka ei ollut valmis 4 päivään elokuuta 2003 mennessä;
 - e) 'rakenteellisessa siirto rajoituksella' siirtoverkossa esiintyvää siirto rajoitusta, joka **voidaan määrittää yksiselitteisesti**, on ennakoitavissa, koskee samaa maantieteellistä aluetta ja toistuu usein sähköverkon tavanomaisissa olosuhteissa;
 - f) 'markkinaoperaattorilla' tahoja, joka tarjoaa palvelua, jossa sähkön myyntitarjoukset täsmäytetään sähkön ostotarjousten kanssa;
 - g) 'nimitetyllä sähkömarkkinaoperaattorilla' markkinaoperaattoria, jonka toimivaltainen viranomainen on nimennyt toteuttamaan yhteenkytkettyihin vuorokausimarkkinoihin tai päivänsisäisiin markkinoihin liittyviä tehtäviä;
 - h) 'toimittamatta jääneen sähkön arvolla' euroina megawattituntia kohti esitettyä arviota suurimmasta sähkön hinnasta, jonka asiakkaat ovat valmiita maksamaan käyttökaton estämiseksi;

- i) 'tasehallinnalla' kaikilla aikaväleillä toteutettavia kaikkia toimia ja prosesseja, joilla siirtoverkonhaltija jatkuvasti varmistaa, että sähköjärjestelmän taajuus pysyy etukäteen määritellyllä stabiilisuusalueella ja että vaaditun laadun edellyttämää reservien määrää noudatetaan;
- j) 'tasesähköllä' sähköä, jota siirtoverkonhaltijat käyttävät verkon tasapainottamiseen;
- k) 'tasepalvelun tarjoajalla' markkinaosapuolta, joka tarjoaa siirtoverkonhaltijoille joko tasesähköä tai tasehallintakapasiteettia tai molempia;
- l) 'tasehallintakapasiteetilla' kapasiteetin määrää, jonka tasepalvelun tarjoaja on sopinut pitävänsä käytettävissä ja jonka suhteen tasepalvelun tarjoaja on sopinut tekevänsä siirtoverkonhaltijalle tarjouksia vastaavasta tasesähkön määrästä sopimuksen voimassaoloaikana;
- m) 'tasevastaavalla' markkinaosapuolta tai sen valitsemaa edustajaa, joka vastaa kyseisen markkinaosapuolen tasepoikkeamista sähkömarkkinoilla;
- n) 'taseselvitysajaksolla' aikayksikköä, jolta tasevastaavien tasepoikkeama lasketaan;
- o) 'tasepoikkeamahinnalla' tasepoikkeaman hintaa kumpaankin suuntaan kullakin taseselvitysajaksolla; hinta voi olla positiivinen, nolla tai negatiivinen;

- p) 'tasepoikkeamahinta-alueella' aluetta, jolla tasepoikkeamahinta lasketaan;
- q) 'esivalintaprosessilla' prosessia, jossa varmennetaan, että tasehallintakapasiteetin tarjoaja täyttää siirtoverkonhaltijoiden asettamat vaatimukset;
- r) 'reservikapasiteetilla' taajuuden vakautusreservien, taajuuden palautusreservien tai korvaavien reservien määrä, jonka on oltava siirtoverkonhaltijan käytettävissä;
- s) 'asettamisella ajojärjestyksessä etusijalle' **oman ajojärjestyksen määrittelyn mallissa** voimalaitosten ajojärjestyksen määrittelyä muiden kriteerien kuin tarjousten taloudellisen järjestyksen perusteella ja keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn **mallissa [] myös** muiden kriteerien kuin verkon rajoitusten perusteella siten, että etusijalle asetetaan tietyillä tekniikoilla tuotetun sähkön ajaminen verkkoon;
- t) 'kapasiteetin laskenta-alueella' maantieteellistä aluetta, jolla koordinoitua kapasiteetin laskentaa sovelletaan;
- u) 'kapasiteettimekanismilla' **markkina- tai** hallinnollista toimenpidettä, jolla varmistetaan halutun **resurssien riittävyyden** tason [] saavuttaminen maksamalla resursseille korvaus niiden käytettävyydestä; tähän eivät sisälly lisäpalveluihin liittyvät toimenpiteet [] ;
- []
- w) 'tehokkaalla yhteistuotannolla' yhteistuotantoa, joka täyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU¹² liitteessä II vahvistetut vaatimukset;
- x) 'demonstraatiohankkeella' hanketta, jossa uusi teknologia esitellään ensimmäistä kertaa unionissa ja johon sisältyy merkittävä, viimeisimmän tekniikan tason ylittävä innovaatio;

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

- y) 'markkinaosapuolella' luonnollista tai oikeushenkilöä, joka tuottaa, ostaa tai myy sähköä, kysyntäjoustoja tai varastointipalveluita, mukaan lukien kauppaa koskevien toimeksiantojen antaminen yksillä tai useammilla sähkömarkkinoilla, myös tasesähkömarkkinoilla;
- z) 'ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyllä' toimenpidettä, jonka aktivoi yksi tai useampi verkkonhaltija säätämällä tuotanto- ja/tai kuormitusjärjestelyjä muuttaakseen fyysisiä virtauksia siirtoverkossa ja vähentääkseen fyysistä ylikuormitusta;
- aa) 'vastakaupalla' alueiden välistä kauppaa, jonka verkkonhaltijat ovat käynnistäneet kahden tarjousalueen välillä fyysisen ylikuormituksen helpottamiseksi;
- bb) 'voimalaitoksella' laitosta, joka muuntaa primäärienergiaa sähköenergiaksi ja joka koostuu yhdestä tai useammasta sähköntuotantomoduulista, jotka on liitetty verkkoon [];
- cc) 'keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallilla' suunnittelun ja ajojärjestyksen määrittelyn mallia, jossa tuotantosuunnitelmien ja kulutussuunnitelmien sekä voimalaitosten ja kulutuslaitosten ajojärjestyksen määrittelystä vastaa kysynnän mukaan säädettävien laitosten osalta siirtoverkonhaltija yhdistetyssä suunnitteluprosessissa.
- dd)** 'standarditasehallintatuotteella' yhdenmukaistettua tasehallintatuotetta, jonka kaikki siirtoverkonhaltijat ovat määritelleet tasepalvelujen vaihtoa varten [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.
- ee) 'erityisellä tasehallintatuotteella' standardituotteesta poikkeavaa tuotetta, jonka vaatimukset on määritetty [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.
- ff)** 'valtuutetulla operaattorilla' tahoa, jolle siirtoverkonhaltija tai nimitetty sähkömarkkinaoperaattori on siirtänyt sille tämän asetuksen tai minkä tahansa muun asetuksen, direktiivin, verkkosäännön tai suuntaviivan nojalla määrätty eritistehtävät tai veloitteet tai jolle jäsenvaltio tai kansallinen sääntelyviranomainen on antanut tällaiset erityistehtävät tai veloitteet.

II luku

Sähkömarkkinoita koskevat yleiset säännöt

3 artikla

Sähkömarkkinoiden toimintaa koskevat periaatteet

1. Jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten, siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden [] markkinaoperaattoreiden **ja valtuutettujen operaattoreiden** on varmistettava, että sähkömarkkinoiden toiminnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:
 - a) hinnanmuodostuksen on perustuttava kysyntään ja tarjontaan;
 - b) on vältettävä toimia, jotka estävät kysyntään ja tarjontaan perustuvan hinnanmuodostuksen tai heikentävät halukkuutta kehittää joustavampaa tuotantoa, vähähiilistä tuotantoa tai joustavampaa kulutusta;
 - c) asiakkailta on oltava mahdollisuus hyötyä vähittäismarkkinoiden markkinamahdollisuuksista ja lisääntyneestä kilpailusta;
 - d) kuluttajien ja pienyritysten osallistuminen markkinoille on mahdollistettava kokoamalla yhteen useiden tuotantolaitosten tuotanto tai useiden kulutuslaitosten kulutus, jotta sähkömarkkinoilla voidaan tehdä yhteisiä tarjouksia ja jotta laitoksia voidaan käyttää yhdessä sähköverkossa, EU:n kilpailusääntöjen mukaisesti;
 - e) markkinasäännöillä on [] **säestettävä** siirtymistä vähähiiliseen talouteen **esimerkiksi** mahdollistamalla uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön integrointi ja energiatehokkuutta tukevien kannustimien tarjoaminen;
 - f) markkinasääntöjen on tarjottava asianmukaisia kannustimia tuotantoon, varastointiin, energiatehokkuuteen ja kysyntäjoustoon tehtäville investoinneille markkinoiden tarpeisiin vastaamiseksi ja siten toimitusvarmuuden takaamiseksi;

- g) sähkömarkkinoilla ja niihin liittyvillä palvelumarkkinoilla on vältettävä **tarjousalueiden tai jäsenvaltioiden** välisiin rajat ylittäviin sähkönsiirtoihin ja rajat ylittäviin kauppoihin kohdistuvia esteitä;
- h) markkinasäännöissä on määrättävä alueellisesta yhteistyöstä silloin kuin se on tehokasta;
- i) **turvallisella ja kestävällä** tuotannolla, varastoinnilla ja kulutuksella on voitava osallistua markkinoille yhdenvertaisesti **unionin oikeudessa säädettyjen vaatimusten mukaisesti**;
- j) kaikkien tuottajien on oltava suoraan tai välillisesti vastuussa tuottamansa sähkön myynnistä;
-
- l) markkinasääntöjen on mahdollistettava tuotantolaitosten ja kysyntäjoukon ajojärjestyksen tehokas määrittely;
- m) markkinasääntöjen on mahdollistettava sähköntuotanto- ja sähköntoimitusyritysten markkinoille tulo ja markkinoilta poistuminen niiden oman toimintansa taloudellisesta ja rahoituksellista elinkelpoisuudesta tekemän arvioinnin perusteella;
- n) **jotta** markkinaosapuolilla on mahdollisuus **suojautua** hintavaihteluriskeiltä markkinapohjaisesti ja **vähentää** investointien tulevia tuottoja koskevaa epävarmuutta, **pitkän aikavälin suojautumismahdollisuuksilla** on voitava käydä kauppaa pörseissä läpinäkyvällä tavalla ja **pitkäaikaisista toimitussopimuksista olisi neuvoteltava pörssin ulkopuolella**, EU:n kilpailusääntöjä noudattaen;
- o) **markkinaosapuolilla on oikeus päästä käyttämään siirto- ja jakeluverkkoja puolueettomasti, läpinäkyvästi ja syrjimättömästi.**

4 artikla

Tasevastuu

1. Kaikilla markkinaosapuolilla [] on [] vastuu järjestelmässä aiheuttamistaan tasepoikkeamista []. **Tästä syystä markkinaosapuolten [] on joko itse toimittava tasevastaavina tai sopimusperusteisesti siirrettävä velvoitteensa valitsemalleen tasevastaavalle. Asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksyttyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti jokaisella tasevastaavalla on taloudellinen vastuu aiheuttamistaan tasepoikkeamista ja sen on pyrittävä pysymään tasapainossa tai auttamaan sähköjärjestelmän tasapainottamisessa.**
2. Jäsenvaltiot voivat säätää [] **tasevastuuta koskevista poikkeamista ainoastaan seuraavissa tapauksissa:**
 - a) demonstraatiohankkeissa **asetuksen (EU) 2016/631¹³ 66 ja 67 artiklassa määriteltyjä kehittymässä olevia teknologioita varten;**
 - b) uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävissä **voimalaitoksissa**, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on **yhteensä alle [] 250 kW;**
 - c) **sanotun rajoittamatta ennen [lainsäädännön voimaantuloa] tehtyjä sopimuksia, ja** sellaista tukea saavissa laitoksissa, jonka komissio on hyväksynyt SEUT 107–109 artiklan mukaisten unionin valtioneuvoston päätösten nojalla, ja jotka on otettu käyttöön ennen [julkaisutoimisto: tämän asetuksen voimaantulopäivä]. Jäsenvaltiot voivat [] kannustaa markkinaosapuolia, jotka on joko kokonaan tai osittain vapautettu tasevastuusta, hyväksymään täyden tasevastuun, **sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamista. []**

¹³ **Komission asetus (EU) 2016/631, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2016, tuottajien verkkoliitäntävaatimuksia koskevasta verkkosäännöstä (EUVL L 112, 27.4.2016, s. 1).**

- 2 a. **Kun jäsenvaltio päättää säätää poikkeuksesta 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti, sen on varmistettava, että toinen osapuoli ottaa kantaakseen tasepoikkeamien aiheuttaman taloudellisen vastuun.**
3. **Voimalaitoksissa, jotka on otettu käyttöön 1 päivän tammikuuta 2026 jälkeen, edellä olevan 2 kohdan b kohtaa sovelletaan ainoastaan uusiutuviin energialähteisiin tai tehokkaaseen yhteistuotantoon, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on yhteensä alle [] 50 kW.**

5 artikla

Tasehallintamarkkinat

[]

2. Tasehallintamarkkinat, **esivalintaprosessit mukaan lukien**, on organisoitava siten, että
- a) **varmistetaan todellinen syrjimättömyys markkinaosapuolten välillä ottaen huomioon sähköjärjestelmän erilaiset tekniset tarpeet, palvelujen avoin ja teknologianeutraali määrittely ja niiden läpinäkyvä markkinapohjainen hankinta [];**
 - b) **varmistetaan kaikkien esivalittujen markkinaosapuolten osallistumismahdollisuus joko yksin tai yhteenliittymän kautta;**
 - c) **otetaan huomioon tarve mukautua vaihtelevan tuotannon osuuden kasvuun sekä kulutuksen lisääntyvä joustavuus ja uusien teknologioiden käyttöönotto.**

[]

4. Tasehallintamarkkinoiden on varmistettava käyttövarmuus, mutta mahdollistettava samalla alueiden välisen siirtokapasiteetin mahdollisimman laaja käyttö ja tehokas jakaminen eri aikaväleillä 15 artiklan mukaisesti.
5. **[] Standardi- ja erityisissä tasehallintatuotteissa tasesähkön selvityksen on perustuttava marginaalihinnoitteluun (maksetaan selvitettyinä), sanotun kuitenkin [] rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjä tasehallintaa koskevia suuntaviivoja.** Markkinaosapuolten on voitava tehdä tarjouksia mahdollisimman reaaliaikaisesti [], eikä tasesähkön sulkeutumisaikajankkohtia saa asettaa aiemmaksi kuin komission asetuksen (EU) 2015/1222¹⁴ 59 artiklan mukaisesti määritellyn päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisaikajankkohta. **Keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallia soveltava siirtoverkonhaltija voi määrittellä lisäsääntöjä [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.**
- 5 a. **Tasesähkön hintaa ei pidä määrittää ennakolta [] tasehallintakapasiteettia koskevassa sopimuksessa. Erityiseen tasehallintatuotteeseen voidaan soveltaa poikkeusta asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Hankintaprosessien on oltava läpinäkyviä ja samalla niissä on otettava huomioon luottamuksellisuus [uudelleenlaaditun sähködirektiivin] 40 artiklan 4 kohdan mukaisesti.**

¹⁴ Komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24).

6. Tasepoikkeamat on selvitettävä hinnalla, joka vastaa sähkön reaaliaikaista arvoa, **ja laskettava asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.**
- 6 a. Tasepoikkeamahinta-alueen on vastattava tarjousaluetta, paitsi keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallin tapauksessa ja **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Tasepoikkeama-alueen on vastattava suunnittelualuetta, paitsi keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallin tapauksessa, jossa tasepoikkeama-alue voi olla osa suunnittelualuetta asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.**
7. **Siirtoverkonhaltijoiden** on tehtävä reservikapasiteetin **mitoitus** **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti ja sitä voidaan helpottaa aluetasolla.**
8. **Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä** tasehallintakapasiteetin hankinta, jota on helpotettu alueellisella tasolla. **Tasehallintakapasiteetin** hankinnan on oltava **markkinapohjaista** ja se on järjestettävä siten, ettei markkinaosapuolten välillä esiinny syrjintää esivalintaprosessissa joko yksin tai yhteenliittymän kautta **[uudelleenlaaditun sähködirektiivin] 40 artiklan 4 kohdan mukaisesti.**

9. Ylössäädön tasehallintakapasiteetin ja alassäädön tasehallintakapasiteetin hankinta on toteutettava erikseen, [] **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.** Mahdollisuuksien mukaan ja vähintään [40] prosentin osalta tasehallintakapasiteettiin käytettävistä standardituotteista sopimus tasehallintakapasiteetista on tehtävä viimeistään päivää ennen tasehallintakapasiteetin tarjontaa, ja sopimuksen keston on oltava enintään yksi päivä. Sopimus tasehallintakapasiteetin loppuosasta on tehtävä enintään yhtä kuukautta ennen tasehallintakapasiteetin tarjontaa, ja tasehallintakapasiteetin loppuosaa koskevan sopimuksen keston on oltava enintään kuukausi.
- 9 a. Siirtoverkonhaltijan pyynnöstä kansallinen sääntelyviranomainen voi **jatkaa edellä 9 kohdassa tarkoitettua tasehallintakapasiteetin loppuosan sopimuksen kesto** [] **enintään kolmeen kuukauteen edellyttäen, että tällainen päätös on ajallisesti rajoitettu ja että kuluttajille hintojen alenemisen muodossa koituvat myönteiset vaikutukset ylittävät markkinoihin kohdistuvat kielteiset vaikutukset** []. Pynnön on sisällettävä seuraavat seikat:
- a) poikkeuksen soveltamisajanjakson määrittäminen;
 - b) sen tasehallintakapasiteetin määrän määrittäminen, [] johon poikkeusta sovellettaisiin;
 - c) analyysi tällaisen poikkeuksen vaikutuksesta tasehallintaresurssien osallistumiseen; ja
 - d) poikkeuksen perustelu, jossa osoitetaan, että tällainen poikkeus vähentäisi kuluttajille aiheutuvia kustannuksia [].

10. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava **mahdollisimman pian mutta enintään 30 minuutin kuluessa** [] reaaliaikaiset tiedot kulloisestakin **sähköjärjestelmän tasapainosta** [] suunnittelualueillaan sekä arvioiduista [] tasesähkön hinnoista. Siinä määrin kuin vastuu näiden tietojen esittämisestä on annettu tai siirretty tehtäväksi kolmannelle osapuolelle [] **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen** mukaisesti, kyseiset osapuolet ovat vastuussa tässä artikkelissa esitettyjen vaatimusten täyttämistä.

6 artikla

Vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat

1. Siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on yhdessä järjestettävä asetuksessa (EU) 2015/1222 säädettyyn markkinoiden yhteenkytkentään perustuvien integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnointi. Siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on tehtävä yhteistyötä unionin tasolla tai, jos se on tarkoituksenmukaisempaa, alueellisella tasolla, jotta unionin vuorokautinen ja päivänsisäinen sähkökauppa toimisi mahdollisimman tehokkaasti. Yhteistyövelvoite ei rajoita unionin kilpailulainsäädännön säännösten soveltamista. Siirtoverkonhaltijoihin ja nimitettyihin **sähkömarkkinaoperaattoreihin** on niiden sähkökauppaan liittyvissä toiminnoissa kohdistettava sääntelyviranomaisten ja viraston viranomaisvalvontaa [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 59 artiklan ja [uudelleenlaaditun asetuksen (EY) N:o 713/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 863/2] 4 ja 9 artiklan mukaisesti.

2. Vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) ne on järjestettävä siten, ettei niillä esiinny syrjintää;
- b) niiden on tarjottava **kaikille** markkinaosapuolille mahdollisimman suuret mahdollisuudet **hallita** tasepoikkeamiaan;
- c) niiden on tarjottava **kaikille** markkinaosapuolille mahdollisimman suuret mahdollisuudet osallistua **alueiden** väliseen kauppaan mahdollisimman reaaliaikaisesti kaikilla tarjousalueilla;
- d) niiden on tarjottava hintoja, jotka heijastavat markkinoiden perustekijöitä, **sähkön reaaliaikainen arvo mukaan lukien**, ja joihin markkinaosapuolet voivat luottaa sopiessaan pitkän aikavälin suojausinstrumenteista;
- e) niiden on taattava käyttövarmuus ja mahdollistettava samalla siirtokapasiteetin mahdollisimman laaja käyttö;
- f) niiden on oltava läpinäkyviä, mutta niillä on samalla noudatettava luottamuksellisuutta **ja varmistettava, että kauppaa käydään anonyymisti; sekä**
- h) niillä ei saa tehdä eroa tarjousalueen sisällä ja tarjousalueiden välillä tehtyjen kauppojen välillä.

7 artikla

Vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla käytävä kauppa

1. **Nimettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden** on annettava markkinaosapuolille mahdollisuus käydä sähkökauppaa mahdollisimman reaaliaikaisesti ja vähintään päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisaikajankohtaan saakka [] **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja vlikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.**
2. **Nimettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden** on annettava markkinaosapuolille mahdollisuus käydä sähkökauppaa aikaväleillä, jotka ovat vähintään yhtä lyhyitä kuin taseselvitysjakso, sekä vuorokausimarkkinoilla että päivänsisäisillä markkinoilla [] **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.**
3. **Nimettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden** on tarjottava vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla kaupattavaksi tuotteita, jotka ovat kooltaan riittävän pieniä, eli tarjousten vähimmäiskoko on [] 1 megawatti, jotta mahdollistetaan kysyntäjoustop, sähköön varastoinnin ja pienimuotoisten uusiutuvien energialähteiden tehokas osallistuminen markkinoille **niiden menetelmien mukaisesti []**, jotka on kehitetty **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja vlikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.**
4. Taseselvitysjakson on oltava 15 minuuttia [] 1 päivään tammikuuta 2021 mennessä kaikilla [] **suunnittelualueilla, paitsi jos [] sääntelyviranomaiset ovat myöntäneet poikkeuksen tai vapautuksen** asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla **hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.** []

8 artikla

Termiinimarkkinat

1. Siirtoverkonhaltijoiden on asetuksen (EU) 2016/1719 mukaisesti myönnettävä pitkän aikavälin siirto-oikeuksia tai niillä on oltava käytössä vastaavia toimenpiteitä, jotta markkinaosapuolet, [] **kuten** uusiutuvia energialähteitä käyttävien tuotantolaitosten omistajat, voivat suojautua hintariskeiltä yli tarjousalueiden rajojen, **paitsi jos toimivaltaisten sääntelyviranomaisten tekemässä tarjousalueiden välisiä rajoja koskevassa termiinimarkkinoiden arvioinnissa osoitetaan, että kyseisillä tarjousalueilla on riittävästi suojautumismahdollisuuksia [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevien suuntaviivojen mukaisesti.**
2. Pitkän aikavälin siirto-oikeudet on jaettava läpinäkyvällä, markkinapohjaisella ja syrjimättömällä tavalla keskitetyn kauppapaikan kautta [] **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevien suuntaviivojen säännösten mukaisesti.** []
3. Edellyttäen, että perussopimuksen kilpailusääntöjä noudatetaan, markkinaoperaattoreiden on voitava kehittää myös pitkän aikavälin suojausinstrumentteja tarjotakseen markkinaosapuolille, [] **kuten** uusiutuvia energialähteitä käyttävien tuotantolaitosten omistajille, riittävät mahdollisuudet suojautua hintojen vaihtelusta aiheutuville taloudellisille riskeille. Jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa tällaisia suojaustoimia jäsenvaltion tai tarjousalueen sisäisiin kauppoihin.

[] Tarjoushintojen tekniset rajat

1. Sähkön tukkuhintoihin ja tasesähkön hintoihin, mukaan lukien tarjous- ja selvityshintoihin, ei saa soveltaa vähimmäis- tai enimmäisrajaa. Tämä ei kuitenkaan rajoita teknisiä hintarajoja, joita voidaan soveltaa tasehallinnan aikavälillä [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti sekä vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä seuraavassa kohdassa esitetyn mukaisesti. []
2. [] Nimitetyt sähkömarkkinaoperaattorit voivat soveltaa enimmäis- ja vähimmäiselvityshintoja koskevia yhdenmukaistettuja rajoja vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Näissä rajoissa on otettava huomioon toimittamatta jääneen sähkön enimmäisarvo. Nimitetyt markkinaoperaattorit soveltavat läpinäkyvää mekanismia tarjoushintojen teknisten rajojen mukauttamiseksi automaattisesti hyvissä ajoin, jos [] odotetaan, että asetetut rajat saavutetaan[]. Mukautetut korkeammat rajat ovat sovellettavissa siihen asti, kunnes vaaditaan tämän mekanismin mukaisia lisäkorotuksia.
3. Siirtoverkonhaltijat eivät saa toteuttaa mitään toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukkuhintojen muuttaminen. []
4. Jäsenvaltioiden **nimeämien kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten** on yksilöitävä niiden omalla alueella sovellettavat toimintapolitiikat ja toimenpiteet, jotka voisivat välillisesti rajoittaa **tukkuhinnan** muodostusta, mukaan lukien tasesähkön aktivointiin liittyvien tarjousten rajoittaminen, kapasiteettimekanismit, siirtoverkonhaltijoiden toimenpiteet sekä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on markkinatulosten kyseenalaistaminen tai hallitsevan aseman tai tehottomasti määriteltyjen tarjousalueiden väärinkäytön estäminen.

5. Jos jäsenvaltion **nimeämä kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen** on yksilöinyt toimintapolitiikan tai toimenpiteen, joka voisi rajoittaa hinnanmuodostusta, sen on toteutettava kaikki asianmukaiset toimet tarjouskäyttäytymiseen kohdistuvan vaikutuksen poistamiseksi tai, jos se ei ole mahdollista, rajoittamiseksi. Jäsenvaltioiden on esitettävä [julkaisutoimisto: *kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta*] mennessä komissiolle raportti, jossa selvitetään toimenpiteet ja toimet, joita ne ovat toteuttaneet tai aikovat toteuttaa.

10 artikla

Toimittamatta jääneen sähkön arvo

1. Jäsenvaltioiden **nimeämien kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on** [julkaisutoimisto: yhden vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] mennessä, **jos sitä edellytetään luotettavuusstandardin asettamiseksi 20 artiklan mukaisesti**, laadittava yksi arvio toimittamatta jääneen sähkön arvosta omalla alueellaan []. Tämä arvio [] julkaistaan. Jäsenvaltioiden **nimeämät kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset** voivat vahvistaa eri **arvioita** [] kutakin tarjousaluetta kohti, jos niiden alueella sijaitsee useita tarjousalueita. **Jos tarjousalue muodostuu useamman kuin yhden jäsenvaltion alueista, asianomaisen jäsenvaltion on vahvistettava yksi arvio toimittamatta jääneen sähkön arvosta kyseisellä tarjousalueella.** Jäsenvaltioiden **nimeämien kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten on** toimittamatta jääneen sähkön arvoa vahvistaessaan sovellettava 19 artiklan 5 kohdan mukaisesti laadittua menetelmää.
2. Jäsenvaltioiden on saatettava arvionsa ajan tasalle vähintään viiden vuoden välein **tai kun havaitaan huomattava muutos.**

11 artikla

Tuotannon ja kysyntäjoustop ajojärjestyksen määrittely

1. Voimalaitosten ja kysyntäjoustop ajojärjestyksen määrittely on tapahduttava syrjimättömästi, **läpinäkyvästi** ja, **jollei 11 artiklan 2–4 kohdassa toisin säädetä**, markkinapohjaisesti. []

2. [] **Jäsenvaltiot voivat säätää, että sähkö** [], joka on tuotettu uusiutuvia energialähteitä käyttäen tai [] pienten voimalaitosten tehokkaana yhteistuotantona tai jonka tuottaa [] **voimalaitos**, joka käyttää kehitymässä olevaa teknologiaa, **asetetaan ajojärjestyksessä etusijalle seuraavasti, sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT 107–109 artiklan soveltamista:**
 - a) [] **voimalaitos**, joka käyttää uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa, kun asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle [] **250 kW**; tai
 - b) **kehitymässä olevan** [] teknologian demonstraatiohankkeet **sellaisina kuin ne ovat määriteltyinä** [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan nojalla hyväksytyissä tuottajien vaatimuksia koskevissa verkkosäännöissä.

[]

(Osa 3 kohdasta siirretty seuraavaksi 3 a kohdaksi)

- 3 a. Voimalaitoksista, jotka on otettu käyttöön 1 päivän tammikuuta 2026 jälkeen, 2 kohdan a kohtaa sovelletaan ainoastaan uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttäviin voimalaitoksiin, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle []50 kW [].**
4. [] Uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävät **voimalaitokset**, jotka on otettu käyttöön ennen [julkaisutoimisto: tämän asetuksen voimaantulopäivä] ja jotka on käyttöönottonsa jälkeen asetettu ajojärjestyksessä etusijalle Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU 15 artiklan 5 kohdan tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY¹⁵ 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti, on voitava **edelleen hyötyä** etusijasta ajojärjestyksessä, **sanotun kuitenkaan rajoittamatta sopimuksia, jotka ovat tulleet voimaan ennen [lainsäädännön voimaantuloa]**. Asettamista ajojärjestyksessä etusijalle ei enää sovelleta ajankohdasta, jolloin [] **voimalaitokseen** tehdään merkittäviä muutoksia, mikä tilanne vallitsee ainakin silloin, kun on tehtävä uusi liittymissopimus tai tuotantokapasiteetti kasvaa.
5. Asettaminen ajojärjestyksessä etusijalle ei saa vaarantaa sähköverkon käyttövarmuutta, sitä ei saa käyttää perusteluna rajasiirtokapasiteettien pienentämiselle enemmän kuin mitä 14 artiklassa säädetään ja sen on perustuttava läpinäkyviin ja syrjimättömiin kriteereihin.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16).

12 artikla

Ajojärjestyksen uudelleenmäärittely []

1. Tuotannon ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn ja kysyntäjouaston ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn on perustuttava objektiivisiin, läpinäkyviin ja syrjimättömiin kriteereihin. **Sen on oltava avoinna kaikille tuotantotekniikoille, varastoinnille ja kysyntäjoustolle, mukaan lukien muissa jäsenvaltioissa sijaitsevat toimijat, jos se on teknisesti mahdollista.**
2. Resurssit, [] joiden ajojärjestys määritellään uudelleen, on valittava tuotanto-, **varastointi-** tai kulutuslaitoksista [], jotka käyttävät markkinapohjaisia mekanismeja, ja niille on maksettava rahallinen korvaus. [] **Ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyyn käytettävät tasesähköä koskevat tarjoukset jätetään tasesähkön hinnanmäärittelyn ulkopuolelle muilla aikaväleillä [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.**

(Osia 2 kohdasta siirretty seuraavaksi 2 a kohdaksi)

- 2 a. Markkinoihin perustumatonta tuotannon ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä tai kysyntäjouaston ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä **voidaan** käyttää ainoastaan **seuraavin edellytyksin**, [] **sanotun kuitenkaan rajoittamatta SEUT 107–109 artiklan soveltamista:**
 - a) markkinapohjaista vaihtoehtoa ei ole saatavilla,
 - b) [] kaikki käytettävissä olevat markkinapohjaiset resurssit on käytetty tai
 - c) [] sillä alueella, jolla palvelun tarjoamiseen soveltuvat tuotanto- tai kulutuslaitokset sijaitsevat, käytettävissä olevien tuotanto- ja kulutuslaitosten lukumäärä on liian pieni tosiasiallisen kilpailun varmistamiseksi, []

d) nykyinen verkkotilanne johtaa ylikuormitukseen niin säännöllisellä ja ennakoitavalla tavalla, että markkinapohjainen ajojärjestyksen uudelleenmäärittely johtaisi säännölliseen strategiseen tarjouskilpailuun, joka lisäksi sisäisen ylikuormituksen tasoa, ja asianomainen jäsenvaltio on hyväksynyt toimintasuunnitelman, jolla se voi puuttua ylikuormitukseensa tai varmistaa, että alueiden välinen käytettävissä oleva vähimmäiskapasiteetti on vähintään 75 prosenttia kunkin yhdysjohdon lämpöenergiakapasiteetista 14 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

3. Vastuullisen verkonhaltijan on raportoitava vähintään kerran vuodessa toimivaltaiselle sääntelyviranomaiselle uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävien **voimalaitosten** [] ajojärjestyksen muuttamisesta alaspäin []
4. Jollei muuta johdu verkon luotettavuuden ja turvallisuuden ylläpitämistä koskevista vaatimuksista, jotka perustuvat toimivaltaisten kansallisten viranomaisten määrittelemiін läpinäkyviin ja syrjimättömiin kriteereihin, siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on
- a) taattava siirto- ja jakeluverkkojen kyky välittää uusiutuvista energialähteistä tai tehokkaalla yhteistuotannolla tuotettua sähköä siten, että tuotannon [] ajojärjestyksen muuttamista käytetään mahdollisimman vähän. Tämä ei saa estää sitä, että verkon suunnittelussa otetaan huomioon rajallinen tuotannon [] ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin, kun tämän on osoitettu olevan taloudellisesti tehokkaampaa, **ellei jäsenvaltio, jossa uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävä voimalaitos edustaa yli 50:tä prosenttia sähkön vuotuisesta kokonaisloppukulutuksesta, säädä toisin**, eikä se ylitä 5:tä prosenttia uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävästä asennetusta kapasiteetista niiden alueella;
- b) toteutettava asianmukaiset verkon ja markkinoiden toimintaan liittyvät toimenpiteet, jotta uusiutuvista energialähteistä tai tehokkaalla yhteistuotannolla tuotetun sähkön tuotannon [] ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin minimoidaan.

5. Jos käytetään markkinoihin perustumatonta tuotannon [] ajojärjestyksen muuttamista alaspäin, on sovellettava seuraavia periaatteita:
- a) ajojärjestyksen muuttamista alaspäin [] sovelletaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviin [] **voimalaitoksiin** ainoastaan, jos muita vaihtoehtoja ei ole käytettävissä tai jos muut vaihtoehdot aiheuttaisivat aivan suhteettomia kustannuksia tai **vakavia** riskejä verkon turvallisuudelle;
 - b) ajojärjestyksen muuttamista alaspäin [] sovelletaan tehokkaassa **yhteistuotantoprosessissa tuotettuun sähköön** ainoastaan, jos käytettävissä ei ole muita vaihtoehtoja kuin uusiutuvia energialähteitä käyttävien **voimalaitosten** ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin tai jos muut vaihtoehdot aiheuttaisivat suhteettomia kustannuksia tai **vakavia** riskejä verkon turvallisuudelle;
- []
- d) edellä **a ja b** alakohdassa tarkoitettu ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin [] on perusteltava asianmukaisesti ja läpinäkyvästi. Perustelut on sisällytettävä 3 kohdassa tarkoitettuun raporttiin.
6. Kun käytetään markkinoihin perustumatonta [] ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä, [] ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä pyytävän verkonhaltijan on maksettava siitä rahallinen korvaus sen tuotanto- tai kulutuslaitoksen [] haltijalle, johon [] ajojärjestyksen uudelleenmäärittely kohdistuu, **paitsi jos tuottajat hyväksyvät liittymissopimuksen, jossa vakaata energianjakelua ei taata.** Rahallisen korvauksen on oltava vähintään yhtä suuri kuin suurempi seuraavista tekijöistä **tai niiden yhdistelmä, jos yhden elementin soveltaminen johtaisi perusteettoman niukkaan korvaukseen:**

- a) ajojärjestyksen uudelleenmäärittelystä aiheutuvat ylimääräiset käyttökustannukset, kuten ylimääräiset polttoainekustannukset, kun kyseessä on ajojärjestyksen muuttaminen ylöspäin, tai varalämmön toimitus, kuin kyseessä on tehokasta yhteistuotantoa käyttävien **voimalaitosten** ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin tai tuotannon rajoittaminen;
- b) sähkön myynnistä vuorokausimarkkinoilla saatavat nettotulot, jotka tuotanto- tai kulutuslaitos olisi tuottanut ilman ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä koskevaa pyyntöä. Jos tuotanto- tai kulutuslaitoksille annetaan taloudellista tukea tuotetun tai kulutetun sähkömäärän perusteella, menetetty taloudellinen tuki katsotaan osaksi nettotuloja.

III luku

Verkkoon pääsy ja ylikuormituksen hallinta

1 JAKSO

KAPASITEETIN JAKAMINEN

13 artikla

Ylikuormituksen purkamiseen tähtäävät toimet ja tarjousalueiden määrittely

1. **Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet ylikuormitusten purkamiseksi.** Tarjousalueiden rajojen on perustuttava pitkäaikaisiin, rakenteellisiin ylikuormitukseen siirtoverkossa []. **Tarjousalueilla ei saa esiintyä tällaisia ylikuormituksia, ellei niiden vaikutusta viereisiin tarjousalueisiin hillitä käyttämällä korjaustoimia eivätkä ne johda alueiden välisen kaupankäyntikapasiteetin vähenemiseen.** Tarjousalueiden konfiguraatio unionissa on suunniteltava siten, että taloudellinen tehokkuus on mahdollisimman suuri **ja että** mahdollisuudet rajat ylittävään kauppaan ovat mahdollisimman suuret [] **14 artiklan säännöksiä asianmukaisesti noudattaen.**

[]

[]

[]

3. Jotta voidaan varmistaa tarjousalueen optimaalinen määrittely [], on suoritettava tarjousalueen uudelleentarkastelu. Uudelleentarkasteluun on sisällyttävä tarjousalueiden [] eri konfiguraatioita koskeva analyysi, joka toteutetaan koordinoitusti siten, että siihen osallistuvat asianomaiset sidosryhmät kaikista [] asiaankuuluvista jäsenvaltioista [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaista prosessia noudattaen. Virasto päättää [] asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden esittämän ja [] asiaankuuluvien kansallisten sääntelyviranomaisten hyväksymän ehdotuksen perusteella tarjousalueen uudelleentarkasteluprosessissa käytettävistä menetelmistä ja oletuksista sekä tarkasteltavista vaihtoehtoisista tarjousalueen konfiguraatioista. Menetelmät perustuvat rakenteellisiin siirtorajoituksiin, joita ei odoteta ratkaistavan seuraavien viiden vuoden aikana ottaen esimerkiksi asianmukaisesti huomioon infrastruktuurin kehittämishankkeet, jotka todennäköisesti realisoidaan seuraavien viiden vuoden kuluessa.

3 a. Infrastruktuurin kehittämishankkeiden konkreettisista tuloksista riippumatta 14 artiklaa sovelletaan sen laskemiseen, kuinka paljon kapasiteettia on käytettävissä alueiden väliseen vaihtoon. 14 artiklan 7 c kohdassa tarkoitettu kynnyksiarvo on saavutettava viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2024. Tätä määräaikaa sovelletaan myös tämän artiklan 4 – 4 f kohdassa tarkoitetun prosessin toteuttamiseen.

4. Tarjousalueen uudelleentarkasteluun osallistuvien siirtoverkonhaltijoiden on esitettävä asiankuuluville jäsenvaltioille tai asiaankuuluvien jäsenvaltioiden nimetyille toimivaltaisille viranomaisille yhteinen ehdotus [viimeistään 12 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta – EUVL lisää tarkan päivämäärän]. Asiaankuuluviin jäsenvaltioihin kuuluvat ne jäsenvaltiot, jotka osallistuvat [] tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkasteluun, ja ne, jotka ovat samalla kapasiteetin laskenta-alueella [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

[]

4 a. Jos siirtoverkonhaltijat ovat havainneet rakenteellisen siirtorajoituksen tai jos tarjousaluetta koskevassa uudelleentarkastelussa suositetaan yhden tai useamman jäsenvaltion tarjousalueen muutosta, asianomainen jäsenvaltio voi yhteistyössä siirtoverkonhaltijoidensa kanssa laatia kuuden kuukauden kuluessa kansallisia tai monikansallisia toimintasuunnitelmia. Näihin toimintasuunnitelmiin on sisällytettävä konkreettinen aikataulu rakenteellisten siirtorajoitusten vähentämiseen tähtävien toimenpiteiden hyväksymiseksi [viimeistään neljän vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta – EUVL lisää tarkan päivämäärän], joihin kuuluvat muun muassa verkon kehittämisen nopeuttaminen, käytössä olevan infrastruktuurin hyödyntäminen tehokkaammin, verkon käyttöä koskevien nykyisten käytäntöjen uudelleentarkastelu, verkon käytön parempi koordinointi asiaankuuluvien naapurisiirtoverkonhaltijoiden kanssa, korjaustoimia ja esteitä koskevan sääntelyn uudelleentarkastelu, jotta voidaan lisätä joustavuutta, sekä kansalliset energiapoliittiset toimet, joilla siirretään tuotannon ja kulutuksen sijaintipaikkaa.

4 b. Edellä 4 a kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelmia toteuttavat jäsenvaltiot jakavat kasvavan osuuden käytettävissä olevasta alueiden välisestä kokonaiskapasiteetista, jonka osuus toimintasuunnitelman viimeisenä vuonna ja viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2024 on vähintään 75 prosenttia kunkin yhdysjohdon lämpöenergiakapasiteetista 14 artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen menetelmien mukaisesti laskettuna. Jäsenvaltioiden on saavutettava tässä kohdassa tarkoitettu osuus lineaarisen kehityskulun keinoin. Linearisesta kehityskulusta ja kehityskulun aloittamisesta sovitaan samaan kapasiteetin laskenta-alueeseen kuuluvien jäsenvaltioiden kanssa. Jäljempänä 14 artiklan 7, 7 a ja 7 b kohdassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten päätökset eivät ole sovellettavissa jäsenvaltioon sinä aikana, jona se toteuttaa toimintasuunnitelmaa. Jäsenvaltiot toimittavat asiaankuuluville jäsenvaltioille ja komissiolle vuotuisen tilanneselvityksen toimintasuunnitelmassa esitetystä toimenpiteistä.

- 4 c.** **Kuusi kuukautta ennen toimintasuunnitelman päättymistä jäsenvaltiot voivat päättää, jakavatko ne tarjousalueet puuttuakseen jäljellä olevaan ylikuormitukseen vai puuttuvatko ne jäljellä olevaan sisäiseen ylikuormitukseen korjaustoimilla, joiden kustannukset ne kattavat. Kuuden kuukauden kuluessa toimintasuunnitelman päättymisestä tarjousaluetta koskevaan uudelleentarkasteluun osallistuvat siirtoverkonhaltijat arvioivat käytettävissä olevan alueiden välisen kapasiteetin, joka lasketaan 14 artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen menetelmien mukaisesti viimeksi kuluneiden 12 kuukauden ajalta, ja vahvistavat selvityksessä, onko rajat ylittävän kaupan kapasiteetin maksimaalinen taso saavutettu 14 artiklan 7 c kohdan mukaisesti. Arvio on uusittava toistuvasti 24 kuukauden välein viimeisten 24 kuukauden ajalta.**
- 4 d.** **Sellaisten jäsenvaltioiden, joiden osalta 4 c kohdan mukainen arvio osoittaa, että siirtoverkonhaltija ei ole noudattanut 14 artiklan 7 c kohdan säännöksiä, tai jotka ovat päättäneet jakaa tarjousalueen, on päätettävä yksimielisesti kuuden kuukauden kuluessa 4 c kohdassa tarkoitetun selvityksen vastaanottamisesta, säilyttävätkö ne tarjousalueen konfiguraation vai muuttavatko ne sitä. Muut jäsenvaltiot voivat esittää kommentteja asianomaiselle jäsenvaltiolle, jonka on otettava huomioon nämä kommentit päätöstä tehdessään. Päätöksen on oltava perusteltu EU:n asiaankuuluvan oikeuden mukaisesti, ja siinä on otettava huomioon muilta jäsenvaltioilta saadut kommentit. Asianomaisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja virastolle päätöksestään.**
- 4 e.** *(ent. 4 a)* **Mikäli asianomaiset jäsenvaltiot eivät pääse yksimieliseen päätökseen sallitun aikavälin kuluessa, [] niiden on välittömästi ilmoitettava tästä komissiolle. Komissio voi esittää lisäehdotuksia ja pyytää saada kuulla []_ asiaankuuluvia jäsenvaltioita edistääkseen tasapainoisen ratkaisun syntymistä kolmen kuukauden kuluessa. []_Viimeisenä keinona komission on virastoa kuultuaan hyväksyttävä päätös tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä [] kuuden kuukauden kuluessa [] tällaisen tiedon vastaanottamisesta.**

- 4 f. Jos 4 c kohdan kolmannessa virkkeessä tarkoitetuissa perättäisissä uudelleenarvioinneissa osoitetaan, että siirtoverkonhaltija ei ole noudattanut 14 artiklan 7 c kohdan säännöksiä, komissio voi tehdä päätöksen omasta aloitteestaan.**
5. Edellä 4 e kohdassa tarkoitetun päätöksen on perustuttava tarjousalueen uudelleentarkastelun tuloksiin ja **4 a kohdassa** tarkoitettuun siirtoverkonhaltijoiden ehdotukseen **sekä 4 c kohdassa tarkoitettuun selvitykseen** tarjousalueen konfiguraation säilyttämisestä tai muuttamisesta []. Päätös on perusteltava, etenkin siltä osin kun se mahdollisesti poikkeaa tarjousalueen uudelleentarkastelun tuloksista **ja siinä on otettava huomioon [] asianomaisten jäsenvaltioiden kannat ja sitoumukset sekä muiden jäsenvaltioiden esittämät kommentit.**
6. Jos [] **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti** aloitetaan uusia tarjousalueen uudelleentarkasteluja, **on noudatettava 4 a – 4 d kohdassa esitettyä ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaista menettelyä. Komissio kuulee asiaankuuluvia sidosryhmiä tämän artiklan mukaisista päätöksistään ennen kuin ne hyväksytään** [].
- []
8. [] **Kaikissa 4 a, b tai c kohdan mukaisissa** päätöksissä on vahvistettava muutoksen toteuttamisajankohta. Toteuttamisajankohdassa on sovitettava yhteen tarkoituksenmukaisuus ja käytännölliset näkökohdat, mukaan lukien sähkön termiinkauppa, ja kyseisen ajankohdan on oltava vähintään 12 kuukautta päätöksen julkaisemisesta, ellei asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa toisin sovita. Komissio voi määritellä asianmukaisia siirtymäjärjestelyjä osana päätöstään.

14 artikla

Kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevat yleiset periaatteet

1. Verkon ylikuormitusongelmiin on puututtava syrjimättömin markkinaehtoisin ratkaisuin, jotka antavat markkinaosapuolille ja siirtoverkonhaltijoille tehokkaita taloudellisia signaaleja. Verkon ylikuormitusongelmat on ratkaistava liiketoimiin perustumattomilla menetelmillä eli menetelmillä, joihin ei liity valintaa yksittäisten markkinaosapuolten tekemien sopimusten välillä. Kun siirtoverkonhaltija toteuttaa operatiivisia toimenpiteitä varmistaakseen, että sen siirtoverkko pysyy normaalitilassa, sen on otettava huomioon näiden toimenpiteiden vaikutus viereisiin vastuualueisiin ja koordinoitava näitä toimenpiteitä muiden asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden kanssa asetuksessa (EU) 1222/2015 säädetyllä tavalla.
2. Toimitusrajoituksia on käytettävä ainoastaan sellaisissa hätätapauksissa, joissa siirtoverkonhaltijan on toimittava kiireellisesti ja ajojärjestyksen uudelleen määrittäminen tai vastakauppa ei ole mahdollinen. Kaikkia tällaisia menettelyjä on sovellettava syrjimättömästi. Jollei kyseessä ole ylivoimainen este, mahdollinen kapasiteetin supistaminen on korvattava markkinaosapuolille, joille kapasiteettia on jaettu.

3. **Jollei 7, 7a, 7 b ja 8 kohdassa toisin säädetä, yhteenliitäntöjen ja/tai siirtoverkkojen, joihin rajat ylittävät [] kaupat** vaikuttavat, kapasiteetin enimmäistaso on asetettava markkinaosapuolten käyttöön turvatus verkkotoiminnan turvallisuusvaatimuksia noudattaen. **Ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn ja vastakaupan kustannusten jakoa koskevien menettelyjen täytäntöönpanon jälkeen [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti ja sen jälkeen, kun on sovellettu koordinoitua ja syrjimätöntä prosessia rajat ylittäviin korjaaviin toimiin, vastakauppaa ja ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä, mukaan lukien ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä rajojen yli, on käytettävä käytettävissä olevan kapasiteetin maksimointiin []**.
4. Kapasiteetti on jaettava ainoastaan eksplisiittisissä huutokaupoissa (kapasiteetti) tai implisiittisissä huutokaupoissa (kapasiteetti ja energia). Saman yhteenliitännän osalta voidaan soveltaa kumpaakin menetelmää. Päivänsisäisessä kaupankäynnissä on käytettävä jatkuvaa kaupankäyntiä, jota voidaan täydentää huutokaupoilla.
5. **Ylikuormitustilanteessa korkeimmat voimassa olevat verkkokapasiteetista annetut tarjoukset, jotka voivat olla joko eksplisiittisiä tai implisiittisiä ja jotka tarjoavat parhaan vastineen (niukasta) siirtokapasiteetista** tietyllä aikavälillä, on hyväksyttävä. Muissa kuin uusien rajayhdysjohtojen tapauksissa, joihin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan tai 59 artiklan mukaista poikkeusta, ei sallita lähtöhintojen käyttöä kapasiteetinjakomenetelmissä.
6. Kapasiteetin on oltava vapaasti kaupattavissa jälkimarkkinoilla sillä edellytyksellä, että siirtoverkonhaltijalle ilmoitetaan kaupasta riittävän ajoissa. Jos siirtoverkonhaltija ei hyväksy jälkimarkkinakauppaa, sen on ilmoitettava ja selitettävä tämä selkeästi ja avoimesti kaikille markkinaosapuolille ja ilmoitettava tästä sääntelyviranomaiselle.

7. Siirtoverkonhaltijat eivät saa rajoittaa markkinaosapuolten käyttöön annettavan yhteenliittämiskapasiteetin määrää omalla **tarjousalueellaan** vallitsevan ylikuormitustilanteen ratkaisemiseksi **tai keinona hallita samalta tarjousalueelta poistuvia ja sinne palautuvia siirtoja suunnittelemattomasti**

7 a. Tietyn laskenta-alueen kaikkien siirtoverkonhaltijoiden esittämään ehdotukseen perustuen asiaankuuluvat kansalliset sääntelyviranomaiset hyväksyvät käytettävissä olevan alueiden välisen kokonaiskapasiteetin prosenttiosuuden tason, joka on laskettu kapasiteetin laskentaan käytettävien menetelmien mukaisesti, jotta voidaan ottaa huomioon alueiden väliset ennakoitavissa olevat suunnittelemattomat sähkövirtaukset ilman rakenteellisia siirto rajoituksia tarjousalueella.

(Osa 7 kohdasta siirretty seuraavaan 7 b kohtaan)

7 b. Asianomainen sääntelyviranomainen voi siirtoverkonhaltijan pyynnöstä **ja tässä kohdassa esitetyn koordinoitimenettelyn mukaisesti** myöntää poikkeuksen **7 kohdasta muista kuin 7 a kohdassa tarkoitetuista, ennakoitavista syistä**, jos se on välttämätöntä käyttövarmuuden ylläpitämiseksi. Tällaisen poikkeuksen, joka ei saa liittyä 5 kohdan mukaisesti jo jaetun kapasiteetin supistamiseen, on oltava ajallisesti rajoitettu **yhteen vuoteen kerrallaan tai enintään neljään vuoteen siten, että poikkeusta sovelletaan vuosi vuodelta huomattavasti suppeammin**, ja tiukasti rajoitettu siihen, mikä on tarpeen, ja siinä on vältettävä syrjintää sisäisten ja alueiden välisten sähkökauppojen välillä. Asianomaisen sääntelyviranomaisen on ennen poikkeuksen myöntämistä kuultava muiden sellaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisia, jotka ovat osa kapasiteetin laskenta-alueita, johon vaikutus kohdistuu. Poikkeuksen syyt ja perustelut on julkaistava. Jos poikkeus myönnetään, asianomaisen siirtoverkonhaltijan on laadittava ja julkaistava **tarpeen mukaan 13 artiklan toimintasuunnitelmien mukaisesti** menetelmä ja hankkeet, jotka tarjoavat pitkän aikavälin ratkaisun ongelmaan, johon poikkeuksella pyritään vastaamaan. Poikkeuksen voimassaolon on päättyttävä, kun määräaika saavutetaan tai kun ratkaisua sovelletaan, riippuen siitä, kumpi tapahtuu aikaisemmin.

7 c. Alueiden välisen kaupan käytettävissä olevan kapasiteetin on oltava vähintään 75 prosenttia kunkin yhdysjohdon lämpöenergiakapasiteetista. Edellä 7 a ja 7 b artiklan mukaiset poikkeukset eivät saa johtaa tätä pienempään kynnyksarvoon.

8. Markkinaosapuolten on ilmoitettava asianomaisille siirtoverkonhaltijoille hyvissä ajoin ennen asianomaista käyttöajankohtaa, aikovatko ne käyttää jaettua kapasiteettia. Kaikki jaettu kapasiteetti, joka ei tule käytetyksi, on palautettava markkinoille julkisella, avoimella ja syrjimättömällä tavalla.
9. Siinä määrin kuin se on teknisesti mahdollista, siirtoverkonhaltijoiden on tasautettava ylikuormitettua yhteenliitännäjohtoa vastakkaiseen suuntaan kulkevien sähkövirtausten kapasiteettivaatimukset, jotta johdon koko kapasiteetti voidaan käyttää hyväksi. Ottaen täysimääräisesti huomioon verkon käyttövarmuuden, ylikuormitusta keventävistä toimituksista ei saa koskaan kieltäytyä.
10. Kapasiteetin jakamiseen liittyvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvat taloudelliset seuraukset on osoitettava niille, jotka ovat vastuussa velvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Jos markkinaosapuolet eivät käytä kapasiteettia, jonka käyttöön ne ovat sitoutuneet, tai – kun on kyse eksplisiittisessä huutokaupassa jaetusta kapasiteetista – myy kapasiteettia jälkimarkkinoilla tai palauta sitä ajoissa, niiden on menetettävä oikeutensa kyseiseen kapasiteettiin ja maksettava kustannusvastaava korvaus. Kapasiteetin käyttämättä jättämisestä perittävien kustannusvastaavien korvausten on oltava perusteltuja ja oikeasuhteisia. Jos siirtoverkonhaltija ei täytä velvoitettaan, sen on suoritettava markkinaosapuolelle korvaus kapasiteettioikeuksien menetyksestä. Välillisiä menetyksiä ei oteta huomioon tätä tarkoitusta varten. Velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvan vastuuvollisuuden määrittämiseen käytettävät perusperiaatteet ja -menetelmät on taloudellisten seurausten osalta määriteltävä ennakolta, ja ne on tarkistutettava kansallisella sääntelyviranomaisella tai sääntelyviranomaisilla.

11. Kun korjaustoimista aiheutuvia kustannuksia jaetaan siirtoverkonhaltijoiden kesken, sääntelyviranomaisten on analysoitava, missä määrin tarjousalueelta poistuvat ja sinne palautuvat suunnittelemattomat sähkövirrat vaikuttavat siihen, että kahden tarjousalueen välille syntyy havaittua ylikuormitusta, ja jaettava kustannukset suhteessa osuuteen ylikuormituksen aiheuttamisesta ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn ja vastakaupan kustannusten jakoa koskevia menettelyjä noudattaen asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksyttävien kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen sekä komission asetuksen (EU) 2017/XYZZ mukaisesti. Tätä ei sovelleta [] 7 a kohdan mukaiseen kynnysarvoon.

15 artikla

Alueiden välisen kapasiteetin jakaminen eri aikaväleillä

1. Siirtoverkonhaltijoiden on laskettava uudelleen käytettävissä oleva alueiden välinen kapasiteetti ainakin vuorokautisen ja päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisaikojen jälkeen. Siirtoverkonhaltijoiden on jaettava käytettävissä oleva alueiden välinen kapasiteetti sekä mahdollinen jäljelle jäävä alueiden välinen kapasiteetti, jota ei ole aiemmin jaettu, ja mahdollinen fyysisten siirto-oikeuksien haltijoiden edellisistä jaoista luovuttama alueiden välinen kapasiteetti seuraavassa alueiden välisen kapasiteetin jakamisprosessissa.
- 1 a. Siirtoverkonhaltijat määrittelevät asianmukaisen rakenteen alueiden välisen kapasiteetin jakamista varten eri aikaväleillä, vuorokautinen, päivänsisäinen ja tasehallintakapasiteetti mukaan lukien. [] Tällainen jakamisrakenne on tarkistutettava sääntelyviranomaisilla. Ehdotustaan laatiessaan siirtoverkonhaltijoiden on otettava huomioon:
- a) markkinoiden ominaispiirteet,

b) toimintaolosuhteet, kuten vakaalta pohjalta ilmoitettuihin suunnitelmiin kohdistuvan netotuksen vaikutukset,

c) käytössä oleville alueiden välisen kapasiteetin jakamisen mekanismeille vahvistettujen prosenttiosuuksien ja aikavälien yhdenmukaisuuden taso.

2. Kun alueiden välistä siirtokapasiteettia on käytettävissä päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohdan jälkeen, siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä alueiden välistä kapasiteettia tasesähkön vaihdossa tai epätasapainon netotusprosessin toteutuksessa.
3. **Kun alueiden välistä kapasiteettia jaetaan tasehallintakapasiteetin vaihdon tai reservien jakamisen vuoksi 5 artiklan 8 kohdan mukaisesti, siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksyttyjen tasehallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti kehitettyjä menetelmiä. []**
4. Siirtoverkonhaltijat eivät saa kasvattaa asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti laskettua luotettavuusmarginaalia tasehallintakapasiteetin vaihdon tai reservien jakamisen vuoksi.

2 JAKSO

VERKKOMAKSUT JA PULLONKAULATULOT

16 artikla

Verkkoon liittamisestä ja pääsystä perittävät maksut

1. Verkonhaltijoiden verkkoon pääsystä perimien maksujen, mukaan lukien verkkoihin liittamisestä perittävät maksut, verkkojen käyttömaksut ja tarvittaessa verkkojen vahvistamiseen liittyvät maksut, on oltava avoimia, niissä on otettava huomioon tarve turvata verkon toimintavarmuus ja joustavuus ja niiden on vastattava todellisia kustannuksia sikäli kuin nämä ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkonhaltijan kustannuksiin, ja niitä on sovellettava tasapuolisesti. [] **Rajoittamatta 15 artiklan 1 ja 6 kohdan ja direktiivin 2012/27/EU liitteessä XI annettujen perusteiden soveltamista** niitä on erityisesti sovellettava tavalla, joka ei syrji jakelutasolla verkkoon liitettyä tuotantoa suhteessa siirtotasolla liitettyyn tuotantoon, joko myönteisesti tai kielteisesti. Tariffit eivät saa aiheuttomasti syrjiä myönteisesti tai kielteisesti energian varastointia eivätkä ne saa luoda pidäkkeitä kysyntäjoustoon osallistumiselle. Maksut eivät saa olla sidoksissa etäisyyksiin, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 kohdan soveltamista.
2. Tariffeihin [] sovellettavissa menettelyissä on [] otettava huomioon asianmukaiset kannustimet ja siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden pysyvät kustannukset. Tariffien kattamissa sallituissa tuloissa on otettava huomioon siirto- ja jakeluverkonhaltijoille annettavat asianmukaiset kannustimet sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, jotta voidaan parantaa tehokkuutta, mukaan lukien energiatehokkuus, sekä edistää markkinoiden yhdistämistä ja [] toimitusvarmuutta ja tukea investointeja ja asiaan liittyvää tutkimustoimintaa sekä helpottaa [] kuluttajan edun mukaista innovointia.

3. Tarvittaessa tuottajiin ja/tai kuluttajiin sovellettavien tariffien tason avulla on annettava signaaleja toivottavasta sijainnista unionin tasolla ja otettava huomioon verkon häviöt sekä aiheutunut ylikuormitus ja infrastruktuurin investointikustannukset.
4. Verkkoon pääsyn hinnoittelussa on otettava huomioon seuraavat seikat:
 - a) siirtoverkonhaltijoiden välisestä korvausmekanismista johtuvat menot ja tulot;
 - b) suoritettut ja saadut maksut sekä tulevien ajanjaksojen osalta odotettavissa olevat maksut, jotka arvioidaan menneiden ajanjaksojen perusteella.
5. Verkkoon pääsyn hinnoittelussa tämän artiklan mukaisesti ei rajoiteta sellaisia maksuja, jotka aiheutuvat 14 artiklassa tarkoitettusta ylikuormituksen hallinnasta.
6. **Alueiden väliseen** sähkökauppaan liittyvistä yksittäisistä liiketoimista ei saa periä erillisiä verkkomaksuja.
7. Jakelutariffien on vastattava kustannuksia, jotka aiheutuvat verkon käyttäjien, myös aktiivisten asiakkaiden, jakeluverkon käytöstä, ja ne voidaan eriyttää verkon käyttäjien kulutus- tai tuotantoprofiilien mukaan. Jos jäsenvaltioissa on otettu käyttöön älykkäät mittausjärjestelmät, **voidaan ottaa käyttöön** verkon käyttöä vastaavia ajan mukaan eriytettyjä verkkotariffeja kuluttajien kannalta läpinäkyvällä ja ennakoitavalla tavalla.
8. **Jakelutariffien kattamiin sallittuihin tuloihin** voi sisältyä suorituskykytavoitteita, jotta jakeluverkonhaltijoille tarjottaisiin kannustimia **käyttää verkkojaan mahdollisimman tehokkaasti.**

[9. **Markkinoiden hajanaisuutta koskevan riskin lieventämiseksi** viraston on [julkaisutoimisto lisää tarkan päivämäärän – kolmen kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] mennessä toimitettava siirto- ja jakelutariffeihin sovellettavia menetelmiä koskeva **kertomus parhaista toimintatavoista ja jätettävä samalla riittävästi liikkumavaraa kansallisten erityispiirteiden huomioon ottamiseksi.** []

Kertomuksessa parhaista toimintatavoista on käsiteltävä vähintään seuraavia:

- a) tuottajiin ja kuluttajiin sovellettavien tariffien suhde;
- b) tariffeilla katettavat kustannukset;
- c) ajan mukaan eriytetyt verkkotariffit;
- d) sijaintipaikkaa koskevat signaalit;
- e) siirto- ja jakelutariffien välinen suhde; []
- f) menetelmät, joilla varmistetaan tariffien asettamisen ja niiden rakenteen läpinäkyvyys;
- g) verkon käyttäjien ryhmät, joihin tariffeja sovelletaan, mukaan lukien tariffivapautukset.]

Viraston on saatettava kertomuksensa ajan tasalle vähintään kahden vuoden välein.

[]

[]

17 artikla

Pullonkaulatulot

1. Ennakkoon määriteltyyn aikaväliin liittyvät ylikuormituksen hallintamenettelyt saavat tuottaa tuloa vain kyseiseen aikaväliin liittyvässä ylikuormitustilanteessa; tämä ei koske uusia rajayhdysjohtoja, joihin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan 59 artiklan mukaista poikkeusta.
Sääntelyviranomaisten on tarkistettava kyseisten tulojen jakomenettely, joka ei saa vääristää siirtokapasiteetin jakamisprosessia minkään kapasiteettia ja energiaa pyytävän osapuolen hyväksi eikä heikentää halukkuutta vähentää ylikuormitusta.
2. Yhteenliittämiskapasiteetin jakamisesta saatavat tulot on käytettävä seuraaviin tarkoituksiin:
 - a) jaetun kapasiteetin tosiasiallisen saatavuuden takaaminen, **mukaan lukien korvaus sitovuuden varmistamisesta;**
 - b) yhteenliittämiskapasiteettia ylläpitävät tai lisäävät verkkoinvestoinnit, erityisesti uusiin rajayhdysjohtoihin **ja sisäisiin johtoihin sekä sisäisiin johtoihin, jotka on lueteltu Sähkö-ENTSO:n kymmenvuotisessa verkonkehittämissuunnitelmassa rajayhdysjohtojen ylikuormituksen vähentämisen kannalta merkittävänä []**
 - c) **tarvittaessa rajat ylittävät korjaavat toimet, kuten ajojärjestyksen uudelleenmäärittely ja vastakauppa.**

(Osa 2 kohdan b alakohdasta siirretty seuraavaksi 2 a kohdaksi)

- 2 a. Tulot voidaan käyttää asianomaisten jäsenvaltion sääntelyviranomaisten hyväksymänä tulona, jonka sääntelyviranomaiset ottavat huomioon hyväksyessään verkkotariffien laskentamenetelmää ja/tai vahvistaessaan verkkotariffeja.
3. Edellä olevan 2 kohdan a, b tai c alakohdan mukaisessa tulojen käytössä on sovellettava menetelmiä, joita siirtoverkonhaltijat ovat ehdottaneet kansallisia sääntelyviranomaisia kuultuaan ja jotka virasto on hyväksynyt. Siirtoverkonhaltijat toimittavat ehdotuksen virastolle viimeistään *[julkaisutoimisto: 12 kuukauden kuluttua tämä asetuksen voimaantulosta]*, ja virasto tekee siitä päätöksen kuuden kuukauden kuluessa.

(Osa 3 kohdasta siirretty seuraavaksi 3 a kohdaksi)

- 3 a. Menetelmässä on esitettävä vähintään ehdot, joiden mukaisesti tulojen katsotaan täyttäneen 2 kohdan a, b tai c alakohdassa esitetyt tavoitteet .

3 b. Siirtoverkonhaltijoiden on vahvistettava selkeästi etukäteen, kuinka mahdolliset pullonkaulatulot käytetään, ja raportoitava näiden tulojen tosiasiallisesta käytöstä. Kansallisten sääntelyviranomaisten on vuosittain kunkin vuoden [**]maaliskuun 1 päivään** mennessä julkaistava raportti, jossa ilmoitetaan edellisen kalenterivuoden **joulukuun 31 päivään** ulottuvan 12 kuukauden jakson aikana saadut tulot ja niiden käyttö **2 kohdan mukaisesti**, mukaan lukien erityishankkeet, joihin tuloja on käytetty, tai määrä, joka on talletettu erilliselle tilille, **tai määrä, joka on käytetty verkkotariffien laskemisessa**, ja varmennettava samassa yhteydessä, että tulojen käyttö vastaa tätä asetusta sekä 3 kohdan mukaisesti kehitettyä menetelmää. **Tällaisissa tapauksissa, joissa joitakin pullonkaulatuloja käytetään laskettaessa verkkotariffeja, raportissa on tarvittaessa esitettävä, miten siirtoverkonhaltijat ovat täyttäneet 2 kohdan mukaiset ensisijaiset tavoitteet.**

IV luku

Resurssien riittävyys

18 artikla

Resurssien riittävyys

1. Jäsenvaltioiden on seurattava resurssien riittävyyttä omalla alueellaan [] 19 artiklan mukaisen eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin **pohjalta ja ne voivat lisäksi tehdä [] 19 a artiklan mukaisen kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin.**
2. Jos **eurooppalaisessa tai** kansallisessa resurssien riittävyysarvioinnissa tulee esiin jokin resurssien riittävyyteen liittyvä huolenaihe, jäsenvaltioiden on yksilöitävä mahdolliset **sääntelyn tai markkinoiden vääristymät tai järjestelmän pullonkaulat, kuten riittämätön infrastruktuuri**, jotka aiheuttivat ongelman tai edesauttoivat sen syntymistä.
3. Jäsenvaltioiden on julkaistava **etenemissuunnitelma, jossa on konkreettinen** aikataulu sellaisten toimenpiteiden hyväksymiselle, joilla mahdollisesti yksilöidyt [] **sääntelyn tai markkinoiden vääristymät tai järjestelmän pullonkaulat** poistetaan. Jäsenvaltioiden on resurssien riittävyyteen liittyviä huolenaiheita käsitellessään **otettava** erityisesti **huomioon 3 artiklassa määritellyt periaatteet ja** tarkasteltava erityisesti sääntelyvääristymien poistamista, niukkuuteen perustuvan hinnoittelun sallimista **vapaan hinnanmuodostuksen kautta**, yhteenliitäntöjen kehittämistä **muiden jäsenvaltioiden kanssa, häiriöttömän markkinoille pääsyn sallimista kaikille markkinaosapuolille** sekä muun muassa energian varastointia, kysyntäpuoleen liittyviä toimenpiteitä ja energiatehokkuutta.

3 a. Jos kansallisessa resurssien riittävyysarvioinnissa tulee esiin tarjousalueeseen liittyvä huolenaihe eikä eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa ole yksilöity samaan tarjousalueeseen liittyvää huolenaihetta, kansallista resurssien riittävyysarviointia hallinnoiva elin kuulee Sähkö-ENTSOa ja pyytää lausuntoa virastolta. Kansallista resurssien riittävyysarviointia hallinnoivan elimen on kuukauden kuluessa kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin julkaisemisesta toimitettava Sähkö-ENTSOlle ja virastolle raportti, jossa perustellaan näissä kahdessa resurssien riittävyysarvioinnissa oleva ero. (3 b kohta on liitetty 3 a kohtaan.) Kuukauden kuluessa raportin toimittamisesta Sähkö-ENTSO antaa arvionsa näistä eroista ja kahden kuukauden kuluessa raportin toimittamisesta virasto antaa lausunnon. Asianomainen jäsenvaltio ottaa asianmukaisesti huomioon arvion ja lausunnon.

19 artikla

Eurooppalainen resurssien riittävyysarviointi

1. Eurooppalaiseen resurssien riittävyysarviointiin on sisällyttävä arvio sähköjärjestelmän yleisestä riittävydestä kattaa nykyinen ja arvioitu sähkön kysyntä arviota seuraavan kymmenvuotiskauden aikana vuosittain jaoteltuna .

2. Sähkö-ENTSO on viimeistään *[julkaisutoimisto: kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta]* esitettävä **sähköalan koordinoitiryhmälle ja** virastolle luonnos eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa sovellettavasta menetelmästä, joka perustuu 4 kohdassa säädettyihin periaatteisiin.
3. Siirtoverkonhaltijoiden on annettava [] Sähkö-ENTSOlle tiedot, joita se tarvitsee eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin suorittamisessa. Sähkö-ENTSO on tehtävä arviointi joka vuosi. **Tuottajien ja muiden markkinaosapuolten on annettava siirtoverkonhaltijoille tiedot tuotantoresurssien odotettavissa olevasta tulevasta käytöstä ottaen huomioon primääriresurssien saatavuus ja skenaariot ennakoidusta kysynnästä ja tarjonnasta.**
4. Eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin on perustuttava menetelmään, jolla [] **on mahdollista** varmistaa, että
- a) arviointi tehdään **kunkin** tarjousalueen tasolla siten, että se kattaa vähintään kaikki jäsenvaltiot [];
- b) arviointi perustuu asianmukaisiin **keskeisiin** skenaarioihin ennakoidusta kysynnästä ja tarjonnasta, mukaan lukien taloudellinen arviointi laitosten käytöstä poistamisen todennäköisyydestä, rakennettavista uusista tuotantolaitoksista ja energiatehokkuustavoitteiden saavuttamiseksi toteutettavista toimenpiteistä sekä **äärimmäisiin sääilmiöihin ja hydrologisiin olosuhteisiin liittyvistä sekä** tukkuhintojen ja hiilen hinnan kehitykseen vaikuttavista asianmukaisista herkkyystekijöistä;
- c) arvioinnissa otetaan asianmukaisesti huomioon kaikkien resurssien osuus, mukaan lukien olemassa oleva ja tuleva tuotanto, energian varastointi, kysyntäjousto ja tuonti- ja vientimahdollisuudet sekä niiden vaikutus järjestelmän joustavaan toimintaan;
- d) arvioinnissa ennakoidaan 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden todennäköinen vaikutus;

- e) arviointiin sisältyy skenaarioita ilman olemassa olevia tai suunniteltuja kapasiteettimekanismeja **tai tarvittaessa niiden kanssa**;
- f) arviointi perustuu markkinamalliin, jossa käytetään tarvittaessa siirtoperusteista lähestymistapaa;
- g) arvioinnissa sovelletaan tilastomatemattisia laskelmia;
- g a) arvioinnissa sovelletaan yhtä ainoaa mallinnusta**;
- h) arvioinnissa sovelletaan ainakin seuraavia **20 artiklassa tarkoitettuja** indikaattoreita:
- "energiavajeen odotusarvo" ja
 - "tehovajeen odotusarvo";
- i) arvioinnissa yksilöidään mahdollisten resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden lähteet, erityisesti se, onko kyse verkkoon vai resursseihin liittyvästä rajoituksesta vai molemmista;
- j) arvioinnissa varmistetaan, että tuotannon, kysyntäjoustop ja varastoinnin kansalliset erityispiirteet sekä primääriresurssien saatavuus ja yhteenliittämisen taso otetaan asianmukaisesti huomioon.**
5. Sähkö-ENTSON on viimeistään *[julkaisutoimisto: kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta]* esitettävä virastolle luonnos menetelmästä, jolla lasketaan
- a) toimittamatta jääneen sähkön arvo;

- b) "markkinoille tulon kustannukset" uuden tuotannon tai kysyntäjouston osalta; ja
- c) **20 artiklassa tarkoitettu** luotettavuusstandardi [].
6. Edellä 2 ja 5 kohdassa tarkoitetuista **ehdotuksista menetelmäksi, niiden perustana olevista skenaarioista, herkkyystekijöistä ja oletuksista** ja 3 kohdan mukaisen eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin tuloksista on järjestettävä **jäsenvaltioiden, sähköalan koordinoitiryhmän ja asiaankuuluvien sidosryhmien** kuuleminen ja viraston on hyväksyttävä ne 22 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

19 a artikla

Kansalliset resurssien riittävyysarviointit

1. Kansallisten resurssien riittävyysarviointien on perustuttava 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun menetelmään; **erityisesti 4 kohdan b–j alakohdassa olevissa säännöksissä voidaan kuitenkin säätää myös muista skenaarioista, herkkyystekijöistä ja oletuksista kansalliset huolenaiheet huomioon ottaen. Kansallisissa resurssien riittävyysarvioinneissa on käytettävä samaa [] Sähkö-ENTSO:n eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa käyttämää mallinnusta sekä samoja syöttötietoja ja muita tietoja, jotta voidaan ottaa huomioon kansalliset skenaariot, herkkyystekijät ja oletukset.** Lisäksi arvioitaessa ulkomaista panosta kansallisten resurssien riittävyysarviointien kattamien tarjousalueiden toimitusvarmuuteen on sovellettava ulkomaiseen panokseen liittyviä arvoja, [] **jollei 21 artiklan säännöksistä muuta johdu.**
2. **Kansalliset resurssien riittävyysarviointit ja tarvittaessa 18 artiklan 3 a kohdan mukainen Sähkö-ENTSO:n arvio sekä viraston lausunto on asetettava julkisesti saataville [].**

20 artikla

Luotettavuusstandardi

1. Jäsenvaltioilla on kapasiteettimekanismeja soveltaessaan oltava käytössä luotettavuusstandardi, josta käy läpinäkyvällä tavalla ilmi niiden haluttu toimitusvarmuuden taso.
2. **Jäsenvaltion tai jäsenvaltion nimeämän viranomaisen** on vahvistettava luotettavuusstandardi 19 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun menetelmän pohjalta.
3. Luotettavuusstandardi on laskettava käyttäen **vähintään** toimittamatta jääneen sähkön arvoa ja markkinoille tulon kustannuksia tietyllä aikavälillä **ja ilmaistava "energiavajeen odotusarvona" ja "tehovajeen odotusarvona"**.
4. **Kapasiteettimekanismeja sovellettaessa jäsenvaltion tai jäsenvaltion nimeämän toisen toimivaltaisen viranomaisen** on hyväksyttävä parametrit, joilla määritetään kapasiteettimekanismeissa hankitun kapasiteetin määrä.

21 artikla

Rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin

1. Muiden mekanismien kuin strategisten reservien **ja, mikäli se on teknisesti mahdollista, strategisten reservien** on oltava avoimia toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien **rajat ylittävälle** osallistumiselle tämän artiklan säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ulkomaisella kapasiteetilla, joka pystyy tarjoamaan [] **vastaavan teknisen suorituskyvyn kuin** kotimaiset kapasiteetit, on mahdollisuus osallistua samaan kilpailuprosessiin kuin kotimainen kapasiteetti. **Jos kyse on kapasiteettimekanismeista, jotka ovat olleet käytössä [tämän asetuksen voimaantulopäivä] alkaen, jäsenvaltiot voivat sallia suoran osallistumisen rajayhdysjohdoilla ulkomaisena kapasiteettina enintään neljän vuoden ajan [tämän asetuksen voimaantulopäivästä] tai kahden vuoden ajan tämän artiklan 10 kohdassa tarkoitettujen menetelmien hyväksymisen jälkeen sen mukaan, kumpi tapahtuu aikaisemmin.** Jäsenvaltiot voivat soveltaa seuraavia vaatimuksia ulkomaiseen kapasiteettiin:
- a) kapasiteetti sijaitsee **jäsenvaltiossa []**, jolla on suora verkkoliitäntä kyseisen **jäsenvaltion []** ja mekanisme soveltavan **jäsenvaltion** välillä,
 - b) kapasiteetti ei osallistu toiseen kapasiteettimekanismiin, jota varten kapasiteetin on oltava käytettävissä,
3. Jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa alueellaan sijaitsevan kapasiteetin osallistumista toisten jäsenvaltioiden kapasiteettimekanismeihin.
4. Rajat ylittävä osallistuminen [] kapasiteettimekanismeihin ei saa muuttaa alueiden välisiä suunnitelmia eikä fyysisiä siirtoja jäsenvaltioiden välillä tai muulla tavoin vaikuttaa näihin suunnitelmiin ja fyysisiin siirtoihin, jotka on määritettävä pelkästään 14 artiklan mukaisen kapasiteetin jakamisen tulosten perusteella.
5. **Jos kapasiteetit eivät ole käytettävissä, kapasiteetin tarjoajiin sovelletaan epäkäytettävyyssmaksuja. Jos kapasiteetin tarjoajat [] osallistuvat useampaan kuin yhteen mekanismiin samalla toimitusjaksolla, niihin sovelletaan moninkertaisia epäkäytettävyyssmaksuja, jos ne eivät kykene täyttämään moninkertaisia sitoumuksia [].**

6. **Kun kapasiteettimekanismeja sovelletaan, siirtoverkonhaltijoiden []** on vuosittain laskettava suurin tarjousalueen ulkopuolinen kapasiteetti, joka on käytettävissä ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen, **10 artiklan a kohdassa tarkoitetun menettelyn pohjalta** ottaen huomioon **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien 34 artiklan q kohdan, 38 artiklan ja 39 artiklan mukaisesti laskemat suositusarvot, jäsenvaltioiden välinen fyysinen yhteenliitäntätaso**, yhteenliitäntään odotettavissa oleva käytettävyys ja todennäköisyys sille, että mekanismeista soveltavassa sähköjärjestelmässä esiintyy samanaikaisesti kulutushuippu kuin sähköjärjestelmässä, jossa tämä tarjousalueen ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee. Laskelma on tehtävä kullekin tarjousalueen rajalle.
7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 6 kohdassa tarkoitettu tarjousalueen ulkopuolinen kapasiteetti jaetaan osallistumiskelpoisille kapasiteetin tarjoajille läpinäkyvällä, syrjimättömällä ja markkinapohjaisella tavalla.
8. **Jos kahden naapurijäsenvaltion välillä on rajat ylittävälle osallistumiselle avoimia kapasiteettimekanismeja, mahdolliset [] tulot**, joita saadaan 7 kohdassa tarkoitetusta jakamisesta, kuuluvat siirtoverkonhaltijoille, ja ne on jaettava niiden kesken 10 kohdan b alakohdassa tarkoitetun menetelmän **tai kummankin asiaankuuluvan kansallisen sääntelyviranomaisen hyväksymän yhteisen menetelmän** mukaisesti. **Jos naapurijäsenvaltio ei sovelle kapasiteettimekanismeja, sen jäsenvaltion kansallisen toimivaltaisen viranomaisen, jossa kapasiteettimekanismeja sovelletaan, on hyväksyttävä, miten tulot jaetaan, sen jälkeen, kun se on pyytänyt lausunnon naapurijäsenvaltion kansallisilta sääntelyviranomaisilta.** Siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä tällaiset tulot 17 artiklan 2 kohdassa säädettyihin tarkoituksiin.

9. Siirtoverkonhaltijaa, jonka alueella ulkomainen kapasiteetti sijaitsee, koskevat seuraavat:
- a) sen on vahvistettava, pystyykö asiasta kiinnostunut kapasiteetin tarjoaja tarjoamaan sen kapasiteettimekanismin vaatiman teknisen suorituskyvyn, johon kapasiteetin tarjoaja aikoo osallistua, ja merkittävä kapasiteetin tarjoaja rekisteriin osallistumiskelpoisena kapasiteetin tarjoajana;
 - b) sen on suoritettava käytettävyystarkistuksia [];
 - c) **kulloisenkin kapasiteetin tarjoajan on ilmoitettava sille viipymättä osallistumisestaan ulkopuoliseen kapasiteettimekanismiin;**
 - d) sen on ilmoitettava kapasiteettimekanismia soveltavan jäsenvaltion siirtoverkonhaltijalle 9 kohdan a–c alakohdan mukaisesti saadut tiedot.**
10. Sähkö-ENTSON on viimeistään [julkaisutoimisto: 12 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] esitettävä virastolle:
- a) menetelmä, **jonka avulla alueellinen käyttövarmuuskoordinaattori ja siirtoverkonhaltijat laskevat** 6 kohdassa tarkoitetun suurimman rajat ylittävään osallistumiseen käytettävissä olevan tarjousalueen ulkopuolisen kapasiteetin;
 - b) menetelmä 8 kohdassa tarkoitettujen tulojen jakamista varten;
 - c) yhteiset säännöt 9 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen käytettävyystarkistusten suorittamista varten;
 - d) yhteiset [] **periaatteet** sen määrittämiseksi, milloin epäkäytettävyyssmaksu on maksettava;

- e) 9 kohdan a alakohdassa tarkoitetun rekisterin käyttöehdot;
- f) yhteiset säännöt 9 kohdan a alakohdassa tarkoitetun osallistumiskelpoisen kapasiteetin määrittämiseksi.

Ehdotuksesta on järjestettävä kuuleminen ja viraston on hyväksyttävä se 22 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

- 11. **Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten** on tarkistettava, että kapasiteetit on laskettu 10 kohdan a alakohdassa tarkoitetun menetelmän mukaisesti.
- 12. Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin järjestetään tehokkaalla ja syrjimättömällä tavalla. Niiden on erityisesti toteutettava riittävät hallinnolliset järjestelyt epäkäytettävyyksmaksujen noudattamisen valvomiseksi yli rajojen.
- 13. Edellä 7 kohdassa tarkoitettuja jaettuja kapasiteetteja on voitava siirtää osallistumiskelpoisten kapasiteetin tarjoajien välillä. Osallistumiskelpoisten kapasiteetin tarjoajien on ilmoitettava kaikki siirrot 9 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun rekisteriin.

14. Sähkö-ENTSO:n on viimeistään [julkaisutoimisto: *kahden vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta*] perustettava 9 kohdan a alakohdassa tarkoitettu rekisteri ja huolehdittava sen toiminnasta. Rekisterin on oltava avoin kaikille osallistumiskelpoisille kapasiteetin tarjoajille, mekanismeja soveltaville sähköjärjestelmille ja niiden siirtoverkonhaltijoille.
- 15. Ennen kuin 9 kohdan a alakohdassa tarkoitettu rekisteri otetaan käyttöön, jäsenvaltiot voivat soveltaa "yhteenliittämismallia", jossa rajayhdysjohdolla osallistutaan suoraan kapasiteettimekanismiin.**

22 artikla

Hyväksymismenettely

1. Kun viitataan tähän artiklaan, Sähkö-ENTSO:n esittämän ehdotuksen hyväksymiseen sovelletaan 2–4 kohdassa säädettyä menettelyä.
2. Sähkö-ENTSO:n on ennen ehdotuksen esittämistä kuultava kaikkia asianomaisia sidosryhmiä, kansallisia sääntelyviranomaisia ja muita kansallisia viranomaisia **ja otettava kuulemisen tulokset asianmukaisesti huomioon.**
3. Viraston on hyväksyttävä ehdotus tai muutettava sitä kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos virasto muuttaa ehdotusta, sen on kuultava Sähkö-ENTSOa ennen kuin se hyväksyy muutetun ehdotuksen. Hyväksytty ehdotus on julkaistava viraston verkkosivuilla viimeistään kolmen kuukauden kuluttua ehdotettujen asiakirjojen vastaanottamisesta.
4. Virasto voi milloin tahansa pyytää hyväksytyt ehdotuksen muuttamista. Sähkö-ENTSO:n on esitettävä virastolle luonnos ehdotetuiksi muutoksiksi kuuden kuukauden kuluessa pyynnöstä. Viraston on kolmen kuukauden kuluessa luonnoksen vastaanottamisesta muutettava sitä tai hyväksyttävä se ja julkaistava se verkkosivuillaan.

Kapasiteettimekanismien suunnitteluperiaatteet

1. Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja sellaisten jäljelle jäävien huolenaiheiden käsittelemiseksi, joita ei voida poistaa 18 artiklan 3 kohdan mukaisilla toimenpiteillä, jollei tämän artiklan säännöksistä muuta johdu ja [] **sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT 107–109 artiklan mukaisia** unionin valtioneuvoston sääntöjä.
2. Jos jäsenvaltio haluaa ottaa käyttöön kapasiteettimekanismin, sen on kuultava ehdotetusta mekanismista ainakin niitä naapurijäsenvaltioitaan, joihin sillä on **suora yhdysjohto, ja kuulemisen on perustuttava kattavaan selvitykseen sen mahdollisista vaikutuksista kyseisiin jäsenvaltioihin.**
- 2 a. **Jos kapasiteettimekanismi on suunniteltu strategiseksi reserviksi, strategisen reservin resursseja on ajettava verkkoon ainoastaan siinä tapauksessa, että siirtoverkonhaltijat ovat käyttäneet loppuun tasehallintaresurssinsa tasapainon saavuttamiseksi kulutuksen ja tarjonnan välillä tai niissä tapauksissa, joissa päivänsisäisten markkinoiden selvitys ei ole onnistunut siitä syystä, että liikakysyntä on ylittänyt tarjonnan. Ajanjaksoina, joina strategisia reservejä on ajettu verkkoon, markkinoiden tasepoikkeamat on selvitettävä käyttäen toimittamatta jääneen sähkön arvoa. Tuotettua sähköä tai strategisen reservin resurssien avulla saavutettua kuormituksen vähenemistä ei pidä myydä sähkön tukkimarkkinoiden kautta.**
3. Kapasiteettimekanismien on täytettävä seuraavat ehdot:
 - a) ne eivät saa luoda tarpeettomia markkinavääristymiä eivätkä ne saa rajoittaa [] **alueiden välistä** kauppaa;
 - b) niiden on oltava **markkinapohjaisia;**

- c) niiden on oltava avoimia kaikkien sellaisten resurssien osallistumiselle, jotka pystyvät tarjoamaan vaadittavan teknisen suorituskyvyn teknologianeutraalilla tavalla ja oikeudenmukaisia ja avoimia sääntöjä noudattaen; näitä ovat muun muassa varastointi, energiatehokkuus ja kysyntäjousto [];
- d) niiden on oltava tilapäisiä;
- e) [] niissä ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden käsittelemiseksi.

[]

4. Joulukuun 1 päivästä [2025] alkaen tuotantokapasiteetille, jonka päästöt ovat yli 550 gr CO2/kWh ja josta on tehty lopullinen investointipäätös ennen [julkaisutoimisto: voimaantuloa], ei pidä myöntää maksuja tai maksusitoumuksia kapasiteettimekanismista.
5. Jos eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa ei ole tullut esiin mitään resurssien riittävyyteen liittyvää huolenaihetta [] **eikä 18 artiklan 3 b kohdassa tarkoitettussa viraston lausunnossa [] tai Sähkö-ENTSON arvioissa vahvisteta resurssien riittävyyteen liittyvää huolenaihetta []**,
- a) jäsenvaltiot eivät saa [] ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja,
 - b) kapasiteettimekanismeja soveltavien jäsenvaltioiden on tarkasteltava mekanisme uude lleen ja [] sovellettava 5 a kohdassa tarkoitettua menettelyä.

5a. Kun jäsenvaltiot suunnittelevat kapasiteettimekanismeja, niihin on sisällytettävä säännös, joka sallii kapasiteettimekanismin tehokkaan käytöstä poistamisen neljän vuoden kuluessa, mikäli 5 kohdan mukaisen arvion perusteella määritetään, että resurssien riittävyyteen liittyvä huolenaihe ei enää ole aiheellinen. Tämä käytöstä poistaminen voi olla mekanismin hallinnollinen lakkauttaminen, josta ilmoitetaan riittävän ajoissa etukäteen, tai mekanismin suunnitteluun sisältyviä säännöksiä, jotka johtavat mekanismiin liittyvien taloudellisten kannustimien keskeyttämiseen, kun resurssien riittävyyteen liittyvää huolenaihetta ei ole.

24 artikla

Olemassa olevat mekanismit

1. Jäsenvaltioiden, jotka soveltavat kapasiteettimekanismeja [julkaisutoimisto: *tämän asetuksen voimaantulopäivä*], on mukautettava mekanismejaan siten, että ne ovat tämän asetuksen 18, 21 ja 23 artiklan mukaisia [], **tämän vaikuttamatta ennen kyseistä päivää tehtyihin sopimukseen ja sanotun rajoittamatta SEUT 107–109 artiklan mukaisia unionin valtiontukisääntöjä, ennen kyseistä päivää tehdyt valtiontukipäätökset mukaan lukien.**

V luku

Siirtoverkon käyttö

25 artikla

Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto

1. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä unionin tason yhteistyötä Sähkö-ENTSO:n puitteissa, jonka tarkoituksena on edistää sähkön sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa ja [] **alueiden välistä** kauppaa sekä turvata Euroopan sähkönsiirtoverkon optimaalinen hallinta, koordinoitu toiminta ja vakaa tekninen kehitys.
2. Sähkö-ENTSO:n on EU:n lainsäädännön mukaisia tehtäviä toteuttaessaan [] edistettävä vuodet 2020–2030 kattavassa ilmasto- ja energiapoliittisessa kehyksessä asetettujen tavoitteiden tehokasta ja kestävästä saavuttamisesta, erityisesti edesauttamalla uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön tehokasta integrointia ja energiatehokkuuden parantamista **ja ylläpitämällä samalla järjestelmän turvallisuutta.**

26 artikla

Sähkö-ENTSO:n perustaminen

1. Sähkön siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava komissiolle ja virastolle luonnos perustettavan Sähkö-ENTSO:n perussäännöksi, luettelo sen tulevista jäsenistä sekä luonnos työjärjestykseksi, johon on sisällyttävä menettelytapasäännöt muiden sidosryhmien kuulemisesta.

2. Virasto antaa komissiolle lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta kahden kuukauden kuluessa niiden vastaanottamispäivästä kuultuaan virallisesti kaikkia sidosryhmiä edustavia organisaatioita, erityisesti verkon käyttäjiä, asiakkaat mukaan lukien.
3. Komissio antaa lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta edellä 2 kohdassa tarkoitettu viraston lausunto huomioon ottaen ja kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona se on vastaanottanut viraston lausunnon.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on perustettava Sähkö-ENTSO sekä hyväksyttävä ja julkaistava sen perussääntö ja työjärjestys kolmen kuukauden kuluessa komission myönteisen lausunnon vastaanottamispäivästä.
5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat on toimitettava komissiolle ja virastolle, jos niitä muutetaan tai komission tai viraston perustellusta pyynnöstä. Virasto ja komissio antavat lausunnon 2–4 kohdan mukaisesti.

27 artikla

Sähkö-ENTSO:n tehtävät

1. Sähkö-ENTSO:n on:
 - a) laadittava verkkosääntöjä 55 artiklan 1 kohdassa säädetyillä aloilla 25 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi;
 - b) hyväksyttävä ja julkaistava joka toinen vuosi ei-sitova unionin laajuinen kymmenvuotinen verkonkehittämissuunnitelma (unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma);

- c) laadittava ja hyväksyttävä eurooppalaiseen resurssien riittävyysarviointiin liittyviä ehdotuksia 19 artiklan 2, 3 ja 5 kohdan mukaisesti sekä ehdotuksia rajat ylittävää osallistumista kapasiteettimekanismeihin koskevista teknisistä eritelmistä 21 artiklan 10 kohdan mukaisesti;
- d) hyväksyttävä suosituksia unionin ja kolmansien maiden siirtoverkonhaltijoiden teknisen yhteistyön koordinoimista varten;
- e) hyväksyttävä **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** välisen yhteistyön ja koordinoimista puitteet;
- f) hyväksyttävä ehdotus **käyttövarmuuskoordinoidun [] alueen määrittelemiseksi 33 artiklan säännösten mukaisesti;**
- f a) tehtävä yhteistyötä jakeluverkonhaltijoiden sekä EU DSO -elimen kanssa;**
- f b) edistettävä jakeluverkkojen digitalisointia, mukaan lukien älykkäiden verkkojen ja älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotto;**
- f c) parannettava tiedonhallintaa, kyberturvallisuutta ja tietosuojaa yhteistyössä asiaankuuluvien viranomaisten ja säänneltyjen tahojen kanssa;**
- g) hyväksyttävä yhteiset verkon toimintaan liittyvät välineet, joilla varmistetaan verkon toiminnan koordinoimista normaalioloissa ja hätätilanteissa, mukaan lukien yhteinen häiriöiden luokittelusteikko, ja tutkimussuunnitelmat, mukaan lukien näiden suunnitelmien toteuttaminen tehokkaan tutkimusohjelman avulla. Näihin välineisiin on sisällyttävä muun muassa seuraavat määritykset:
- i) tiedot, mukaan lukien asianmukaiset seuraavan vuorokauden, päivänsisäiset ja reaaliaikaiset tiedot, joista on hyötyä toiminnan koordinoimista parantamiseksi, sekä tällaisten tietojen optimaalinen keruu- ja vaihtoväli;

- ii) teknologinen foorumi reaaliaikaista tietojenvaihtoa varten ja tarvittaessa teknologisia foorumeja muiden i alakohdassa tarkoitettujen tietojen keruuta, käsittelyä ja siirtoa varten sekä sellaisten menettelyjen käyttöönottoa varten, joilla voidaan tehostaa toiminnan koordinoitua siirtoverkonhaltijoiden välillä tällaisen koordinoinnin ulottamiseksi unionin laajuiseksi;
 - iii) se, miten siirtoverkonhaltijat asettavat toimintaa koskevat tiedot muiden siirtoverkonhaltijoiden ja sellaisten yksiköiden saataville, jotka ovat saaneet toimeksiannon tukea siirtoverkonhaltijoita toiminnan koordinoinnissa, sekä viraston saataville; ja
 - iv) se, että siirtoverkonhaltijat nimeävät yhteyspisteen, joka vastaa muiden siirtoverkonhaltijoiden tai sellaisten muiden yksiköiden, jotka ovat saaneet iii alakohdassa tarkoitettua toimeksiannon, tai viraston tällaisia tietoja koskeviin kyselyihin;
- h) hyväksyttävä vuotuinen työohjelma;
 - i) hyväksyttävä vuosikertomus;
 - j) laadittava ja hyväksyttävä kausittaiset riittävyysnäkökulmat [riskeihin varautumista koskevan asetuksen, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 862] 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
2. Sähkö-ENTSO on raportoitava virastolle [] **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** perustamisessa ja toimintakyvyssä havaituista puutteista.
3. Sähkö-ENTSO on julkaistava yleiskokouksensa, hallituksensa ja komiteoidensa kokousten pöytäkirjat ja tiedotettava yleisölle säännöllisesti päätöksenteostaan ja toiminnastaan.

4. Edellä 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettussa vuotuisessa työohjelmassa on oltava luettelo ja kuvaus laadittavista verkkosäännöistä, verkon käytön koordinoitua koskeva suunnitelma ja kyseisenä vuonna toteutettavat tutkimus- ja kehittämistoimet sekä alustava aikataulu.
5. Sähkö-ENTSO on annettava viraston käyttöön kaikki tiedot, joita virasto tarvitsee 29 artiklan 1 kohdan mukaisten tehtäviensä suorittamiseksi. Siirtoverkonhaltijoiden on annettava Sähkö-ENTSO käyttöön kaikki tiedot, joita Sähkö-ENTSO tarvitsee edellisen virkkeen mukaisen tehtävänsä suorittamiseksi.
6. Sähkö-ENTSO on esitettävä näkemyksensä komissiolle sen pyynnöstä 57 artiklan mukaisia suuntaviivoja annettaessa.

28 artikla

Kuuleminen

1. Laatiessaan ehdotuksia 27 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tehtäviensä mukaisesti Sähkö-ENTSO on julkisella ja avoimella tavalla ja varhaisessa vaiheessa kuultava laajasti 26 artiklassa tarkoitettujen menettelytapasääntöjen mukaisesti kaikkia sidosryhmiä, joita asia koskee, ja erityisesti kaikkia sidosryhmiä edustavia organisaatioita. Kuultavia tahoja ovat myös kansalliset sääntelyviranomaiset ja muut kansalliset viranomaiset, myynti- ja tuotantoyritykset, verkon käyttäjät, asiakkaat mukaan lukien, ja jakeluverkonhaltijat, mukaan lukien toimialajärjestöt, tekniset elimet ja sidosryhmien yhteisöt, joita asia koskee. Kuulemisessa on pyrittävä määrittämään päätöksentekoprosessin kaikkien asiaankuuluvien osapuolten näkemykset ja ehdotukset.
2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.

3. Ennen 27 artiklan 1 kohdan mukaisten ehdotusten hyväksymistä Sähkö-ENTSO on ilmoitettava kuulemismenettelyn aikana vastaanotetut huomautukset ja se, miten ne on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

29 artikla

Viraston toteuttama seuranta

1. Virasto seuraa Sähkö-ENTSO:n 27 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamista ja raportoi asiasta komissiolle.

Virasto seuraa, miten Sähkö-ENTSO panee täytäntöön 55 artiklan 14 kohdan mukaisesti laadittuja verkkosääntöjä. Tapauksissa, joissa Sähkö-ENTSO ei ole pannut täytäntöön jotakin verkkosääntöä, virasto pyytää Sähkö-ENTSOa toimittamaan asianmukaisesti perustellun selvityksen siitä, miksi se ei ole näin tehnyt. Virasto ilmoittaa komissiolle tästä selvityksestä ja antaa siitä lausuntonsa.

Virasto seuraa ja analysoi verkkosääntöjen ja komission 54 artiklan 1 kohdan mukaisesti antamien suuntaviivojen täytäntöönpanoa sekä niiden vaikutusta sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen, jolla pyritään helpottamaan markkinoiden yhdentymistä, sekä syrjimättömyyteen, toimivaan kilpailuun ja markkinoiden tehokkaaseen toimintaan, ja raportoi asiasta komissiolle.

2. Sähkö-ENTSO on toimitettava virastolle lausunnon antamista varten unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman ja vuotuisen työohjelman luonnokset, mukaan lukien tiedot kuulemismenettelystä, sekä muut 27 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat.

Jos virasto katsoo, että Sähkö-ENTSON toimittama vuotuinen työohjelmaluonnos tai unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelmaluonnos ei edistä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua, markkinoiden tehokasta toimintaa tai kolmansille osapuolille avoimen rajatylittävän yhdyskapasiteetin riittävää tasoa, virasto antaa Sähkö-ENTSOlle ja komissiolle kahden kuukauden kuluessa luonnosten vastaanottamisesta asianmukaisesti perustellun lausunnon sekä suosituksia.

30 artikla

Kulut

Tämän asetuksen 25–29 ja 54–57 artiklassa ja asetuksen (EU) N:o 347/2013 11 artiklassa tarkoitettuihin Sähkö-ENTSON toimintoihin liittyvistä kustannuksista vastaavat siirtoverkonhaltijat, ja kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa. Säätelyviranomaiset hyväksyvät kustannukset ainoastaan, jos ne ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia.

31 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden alueellinen yhteistyö

1. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä Sähkö-ENTSON puitteissa alueellista yhteistyötä, jolla edistetään 27 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja toimia. Niiden on erityisesti julkaistava joka toinen vuosi alueellinen investointisuunnitelma, ja ne voivat sen perusteella tehdä investointipäätöksiä. Sähkö-ENTSON on edistettävä siirtoverkonhaltijoiden välistä alueellista yhteistyötä varmistamalla alueellisen suorituskyvyn yhteentoimivuus, siitä tiedottaminen ja sen seuranta niillä alueilla, joita ei ole vielä yhdenmukaistettu unionin tasolla.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on edistettävä operatiivisia järjestelyjä verkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi sekä edistettävä energiapörssien kehittämistä, koordinoitua rajat ylittävän kapasiteetin jakamista syrjimättömillä markkinapohjaisilla ratkaisuilla, kiinnittäen asianmukaisesti huomiota implisiittisten huutokauppojen erityisiin etuihin lyhytaikaisen kapasiteetin jakamisen osalta, sekä tasehallinta- ja reservimekanismien yhdentämistä.
3. Komissio voi tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi määritellä kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattaman maantieteellisen alueen ottaen huomioon olemassa olevat alueelliset yhteistyörakenteet. Kukin jäsenvaltio voi edistää yhteistyötä useammalla kuin yhdellä maantieteellisellä alueella. Komissiolle siirretään valta hyväksyä [] **62 artiklan 2 kohdan** mukaisesti [] **täytäntöönpanosäädöksiä** kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattamasta maantieteellisestä alueesta. **Tässä kohdassa tarkoitetut päätökset ja valtuutus eivät rajoita 33 artiklan soveltamista ja niistä on järjestettävä kuuleminen.** Komissio kuulee tätä varten virastoa ja Sähkö-ENTSOa.

32 artikla

[] Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien perustaminen ja tarkoitus

1. Kaikkien **käyttöalueen** siirtoverkonhaltijoiden on viimeistään [julkaisutoimisto: 12 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] [] **toimitettava** [] **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla perustettujen alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden vahvistamista koskeva ehdotus sääntelyviranomaisten hyväksyttäväksi.**

Ehdotuksessa on oltava seuraavat tiedot:

- a) osallistuvat jäsenvaltiot ja siirtoverkonhaltijat;**
- b) organisaatio-, rahoitus- ja toimintajärjestelyt yhteenliitetyn siirtoverkon tehokkaan, varman ja luotettavan käytön varmistamiseksi;**

- c) alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien toiminnan aloittamista koskeva toteuttamissuunnitelma;
- d) alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien perussääntö ja työjärjestys;
- e) 35 artiklan mukaisten yhteistyöprosessien kuvaus;
- f) 44 artiklan mukaisia alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien vastuita koskevien järjestelyjen kuvaus.

2. Alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit on perustettava käyttöalueelle, jolla ne hoitavat tehtäviään, ja ne on organisoitava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1132¹⁶ liitteessä II tarkoitettuun oikeudelliseen muotoon.
3. Siirtoverkonhaltijoiden on oltava vastuussa sähkönsiirron hallinnasta ja taattava sähköjärjestelmän turvallisuus, luotettavuus ja tehokkuus uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2 40 artiklan sekä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit täydentävät siirtoverkonhaltijoiden roolia toteuttamalla tehtäviä, joilla on alueellista merkitystä ja jotka on niille annettu 34 artiklan mukaisesti.
- 4 a. Alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit aloittavat 34 artiklan 1 kohdan mukaisissa uusissa tehtävissään viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2025. Kaikki saman käyttöalueen jäsenvaltiot voivat yhteisesti päättää alueellisen käyttövarmuuskoordinaattorien toiminnan aloittamisesta aikaisemmin [+].

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1132, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, tietyistä yhtiöoikeuden osa-alueista (EUVL L 169, 30.6.2017, s. 46).

[] Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien maantieteellinen laajuus

- 0 a.** Tässä asetuksessa sellaisia maantieteellisiä alueita, jotka kuuluvat kullekin siirtoverkonhaltijalle, jolla on sama alueellinen käyttövarmuuskoordinaattori, ja jotka on perustettu [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla, kutsutaan käyttöalueiksi.
- 0 b.** Alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit voivat kattaa maantieteellisiä alueita, jotka ovat suurempia tai pienempiä kuin [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaiset alueet. Tällaisessa tapauksessa siirtoverkonhaltijan on toimitettava virastolle ehdotus, jossa määritetään alueellisen käyttövarmuuskoordinaattorin kattamat käyttöalueet.
1. Sähkö-ENTSON on viimeistään [julkaisutoimisto: kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] esitettävä virastolle ehdotus, jossa täsmennetään, mitkä käyttöalueet kattavat mitkään siirtoverkonhaltijat, tarjousalueet, tarjousalueiden rajat, kapasiteetin laskenta-alueet ja käyttökeskeistysten koordinoitua alueet.
- 1 a.** Jos jäsenvaltio kuuluu useaan eri synkronoituun alueeseen, kaksi alueellista käyttövarmuuskoordinaattoria voi koordinoita siirtoverkonhaltijaa. Käyttöalueiden välittömässä läheisyydessä olevien tarjousalueiden rajojen osalta edellä 1 kohdan mukaisessa ehdotuksessa on määriteltävä, miten alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden välinen yhteistyö on määrää toteuttaa näiden rajojen osalta.
- 1 b.** Jokaisen alueellisen käyttövarmuuskoordinaattorin on toteutettava 34 artiklan 1 kohdassa luetellut tehtävät sen käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden osalta, jolle se on sijoittautunut. []

[]

2. Kolmen kuukauden kuluessa **1 kohdan mukaisen ehdotuksen** vastaanottamisesta viraston on joko hyväksyttävä käyttöalueiden määrittelyä koskeva ehdotus tai ehdotettava siihen muutoksia. Jos virasto ehdottaa muutoksia, sen on kuultava Sähkö-ENTSOa ennen kuin se hyväksyy muutokset. Hyväksyty ehdotus on julkaistava viraston verkkosivuilla.

34 artikla

[] Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien tehtävät

1. Jokaisen [] alueellisen **käyttövarmuuskoordinaattorin** on toteutettava [] seuraavat **siirtoverkonhaltijoiden kannalta alueellisesti merkittävät [] tehtävät**, jotka [] esitetään yksityiskohtaisemmin liitteessä I, sillä käyttöalueella, jolla se sijaitsee:
- a) koordinoitu kapasiteetin laskenta [] **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen nojalla** kehitettyjen menetelmien mukaisesti;
 - b) koordinoitu käyttövarmuusanalyysi **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla** kehitettyjen menetelmien mukaisesti;
 - c) yhteisten [] **verkkomallien** luominen **asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla** kehitettyjen menetelmien ja menettelyjen mukaisesti;
 - d) siirtoverkonhaltijoiden varautumissuunnitelmien ja palautussuunnitelmien yhdenmukaisuuden arvioinnin **tukeminen asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan nojalla hyväksytyssä verkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevassa verkkosäännössä** esitetyn menettelyn mukaisesti;

d a) alueelliset seuraavan viikon [] ja vuorokauden verkon riittävyysennusteet ja riskiä [] vähentävien toimien arviot [] asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyissä verkon käyttöä koskevissa suuntaviivoissa esitettyjen menettelyjen mukaisesti;

d b) alueellinen käyttökeskeytysten suunnittelun koordinointi asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyissä verkon käyttöä koskevissa suuntaviivoissa esitettyjen menettelyjen mukaisesti;

[]

d d) alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien palveluksessa olevan henkilöstön koulutus ja sertifiointi[+];

[]

e) alueellisen käytönpalautuksen koordinoinnin ja optimoinnin **tukeminen** siirtoverkonhaltijoiden pyynnön mukaisesti;

f) käytön jälkeinen ja häiriöiden jälkeinen analysointi ja raportointi;

[]

[]

[]

[]

[]

[]

m) alueellisten kriisiskenaarioiden määrittely, jos ja siltä osin kuin niitä vaaditaan [riskeihin varautumista koskevan asetuksen, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 862] 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

n) vuosittaisten kriisisimulaatioiden valmistelu ja toteuttaminen yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa [riskeihin varautumista koskevan asetuksen, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 862] 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti;

[]

p) kausittaisiin riittävyysnäkyymiin liittyvät tehtävät, jos ja siltä osin kuin niitä vaaditaan [riskeihin varautumista koskevan asetuksen, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 862] 9 artiklan ([] 3) kohdan mukaisesti;

[]

q) sellaisen tarjousalueen ulkopuolisen enimmäiskapasiteetin **arvon** laskenta, joka on käytettävissä ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen kapasiteettimekanismeihin [].

2.

Kun siirtoverkonhaltijoita ja alueellisia käyttövarmuuskoordinaattoreita on kuultu, käyttöalueen jäsenvaltiot voivat sääntelyviranomaisen ehdotuksesta yhdessä päättää ylimääräisten neuvoa-antavien koordinoititehtävien tarjoamisesta, minkä pohjalta alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit antavat suosituksia 38 artiklan mukaisesti. Tällaisessa tapauksessa alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien on toteutettava tehtävät siirtoverkonhaltijoiden laatimien ja asiaankuuluvien sääntelyviranomaisten hyväksymien menetelmien mukaisesti.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on annettava alueellisille käyttövarmuuskoordinaattoreilleen kaikki tiedot, joita ne tarvitsevat tehtäviensä suorittamiseksi.

4. Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien on annettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille kaikki tiedot, joita tarvitaan **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** ehdottamien koordinoitujen toimien ja suositusten täytäntöönpanemiseksi.

35 artikla

Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien sisäinen ja keskinäinen yhteistyö

1. Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien sisäistä ja keskinäistä päivittäistä **koordinointia** on hallinnoitava yhteistyöprosesseilla , jotka perustuvat seuraaviin:

a) työjärjestelyt niiden suunnittelullisten ja operatiivisten näkökohtien käsittelyä varten , **jotka ovat merkittäviä 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä varten;**

b) 37 artiklan mukainen menettely, jonka avulla voidaan **jakaa analyysija** käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden **kanssa ja kuulla näitä alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden ehdotuksista** operatiivisten tehtävien toteuttamisen yhteydessä **ja toimia näin myös muiden alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden suhteen;**

- c) 38 artiklan mukainen menettely [] **koordinoitujen toimien** ja suositusten hyväksymistä varten;
- d) 39 artiklan mukainen menettely **alueellisten turvallisuuskoordinaattorien [] esittämien koordinoitujen toimien** ja suositusten tarkistamista varten.

36 artikla

Työjärjestelyt

1. [] **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on laadittava työjärjestelyt suoritettaviin tehtäviin liittyvien suunnittelullisten ja operatiivisten näkökohtien käsittelyä varten, ottaen erityisesti huomioon näihin tehtäviin liittyvät erityispiirteet ja vaatimukset, siten kuin ne on kuvattu liitteessä I. **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien on myös kehitettävä prosessi näiden työjärjestelyiden mahdollista tarkistamista varten.**
2. [] **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on varmistettava, että työjärjestelyihin sisältyy sääntöjä, jotka koskevat ilmoittamista asianomaisille osapuolille.

37 artikla

Kuulemismenettely

1. [] **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on laadittava menettely, jonka mukaisesti ne järjestävät **käyttöalueen** siirtoverkonhaltijoiden, **muiden alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** ja asianomaisten sidosryhmien asianmukaisen ja säännöllisen kuulemisen päivittäisten operatiivisten tehtäviensä toteuttamisen yhteydessä. Jotta voidaan varmistaa sääntelykysymysten käsittely, sääntelyviranomaiset on tarvittaessa otettava mukaan menettelyyn.

2. **Alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit voivat tarvittaessa kuulla käyttöalueen jäsenvaltioita ja soveltuvin osin niiden alueellisia foorumeita muissa kuin alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien päivittäiseen toimintaan ja tehtävien toteuttamiseen liittyvissä asioissa. Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien on otettava asianmukaisella tavalla huomioon jäsenvaltioiden ja soveltuvin osin niiden alueellisten foorumien antamat suositukset.**

38 artikla

Koordinoitujen toimet ja suositukset

1. **Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on laadittava menettely 2 ja 4 kohdassa säädettyjen kriteerien mukaisesti esitettyjen alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien koordinoitujen toimien ja suositusten hyväksymistä ja tarkistamista varten.**
2. **Alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit määrittävät siirtoverkonhaltijoille osoitettuja koordinoituja toimia 34 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tehtävien osalta. Siirtoverkon haltijat voivat päättää, että ne eivät pane täytäntöön alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden antamia koordinoituja toimia, jos niiden täytäntöönpano johtaisi kunkin siirtoverkonhaltijan asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti määrittämien käyttövarmuusrajojen rikkomiseen.**

- 2 a. Jos käyttöalueen siirtoverkonhaltija päättää 39 artiklan mukaisen tarkistuksen jälkeen olla panematta täytäntöön koordinoitua toimea 2 kohdassa esitetyistä syistä, sen on avoimesti ja viipymättä ilmoitettava yksityiskohtaiset syyt alueelliselle käyttövarmuuskoordinaattorille ja käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille. Tällaisessa tapauksessa alueellinen käyttövarmuuskoordinaattori arvioi käyttöalueen muihin siirtoverkonhaltijoihin kohdistuvat vaikutukset ja se voi ehdottaa muita koordinoituja toimia 2 kohdassa esitetyn menettelyn mukaisesti.
3. Alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit hyväksyvät siirtoverkonhaltijoille osoitettuja suosituksia 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien osalta, **lukuun ottamatta tämän artiklan 2 kohdan kattamia tehtäviä.**
4. Kun siirtoverkonhaltijoita ja alueellisia käyttövarmuuskoordinaattoreita on kuultu, käyttöalueen jäsenvaltiot voivat sääntelyviranomaisen ehdotuksesta yhdessä päättää myöntää koordinoituja toimia tai sitovien päätösten hyväksymistä koskevat valtuudet alueellisille käyttövarmuuskoordinaattoreille yhden tai useamman 34 artiklan 1 kohdassa esitetyn **tehtävän** osalta.

39 artikla

[] Koordinoitujen toimien ja suositusten tarkistaminen

1. Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien on laadittava menettely **34 artiklassa** tarkoitettuja tehtäviä koskevien koordinoitujen toimien ja suositusten tarkistamista varten.
2. Menettely käynnistetään yhden tai useamman käyttöalueen siirtoverkonhaltijan pyynnöstä. **Koordinoitujen toimien** tai suosituksen tarkistamisen jälkeen **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on vahvistettava toimenpide tai muutettava sitä.

3. Jos tarkistettava toimenpide on 38 artiklan 2 kohdan mukainen **koordinoitu toimi**, tarkistuspyyntö ei keskeytä **koordinoidun toimen** täytäntöönpanoa, lukuun ottamatta tapauksia, **joissa koordinoitujen toimien täytäntöönpano johtaisi kunkin siirtoverkonhaltijan asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan nojalla hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti määrittämien käyttövarmuusrajojen rikkomiseen.**
4. Jos 38 artiklan **3** kohdan mukaisen suosituksen tarkistuksen **jälkeen** jokin siirtoverkonhaltija päättää poiketa suosituksesta, kyseisen siirtoverkonhaltijan on esitettävä perustelut **alueellisille käyttövarmuuskoordinaattoreille** ja käyttöalueen muille siirtoverkonhaltijoille.

40 artikla

Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien hallitus

1. **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on perustettava hallitus niiden hallintoon liittyvien toimenpiteiden hyväksymistä ja suorituskyvyn seurantaan varten.
2. Hallitus koostuu siirtoverkonhaltijoita edustavista jäsenistä.
3. Hallituksen vastuulla on
- a) laatia ja vahvistaa **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** perussääntö ja työjärjestys;
- b) päättää organisaatorakenteesta ja panna se täytäntöön;
- c) laatia ja vahvistaa vuotuinen talousarvio;
- d) laatia ja vahvistaa 35 artiklan mukaiset yhteistyöprosessit.

4. Hallituksen toimivaltaan eivät kuulu **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** päivittäiseen toimintaan ja **tehtävien toteuttamiseen** liittyvät asiat.

41 artikla

Organisaatorakenne

1. **Siirtoverkonhaltijoiden on otettava käyttöön** alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien organisaationsa hallinnoimiseksi **tarvitsemat järjestelyt** sellaisen rakenteen mukaisesti, joka tukee niiden **tehtävien** turvallisuutta. Organisaatorakenteessa on eriteltävä
- a) johtohenkilöstön valtuudet, tehtävät ja vastuut;
 - b) organisaation eri osien ja prosessien keskinäinen hierarkia ja niiden väliset raportointisuhteet.
2. **Alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit** voivat perustaa aluetoimistoja käsittelemään **osa-alueellisia** erityispiirteitä tai alueellisia varakäyttövarmuuskoordinaattoreita **tehtäviensä** tehokkaan ja luotettavan toteuttamisen varmistamiseksi.

42 artikla

Laitteet ja henkilöstö

Alueellisilla käyttövarmuuskoordinaattoreilla on oltava käytössään kaikki henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoitukselliset voimavarat, joita ne tarvitsevat tämän asetuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi ja tehtäviensä toteuttamiseksi.

43 artikla

Seuranta ja raportointi

1. **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on perustettava prosessi vähintään seuraavien tekijöiden jatkuvaa seuranta varten:
 - a) niiden operatiivinen suorituskyky;
 - b) annetut **koordinoidut toimet** ja suositukset, **koordinoitujen toimien ja suositusten täytäntöönpanon aste siirtoverkonhaltijoiden toiminnassa** sekä saavutetut tulokset;
 - c) tehokkuus ja tuloksellisuus kussakin niiden vastuulla olevassa tehtävässä.
2. **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on toimitettava virastolle sekä käyttöalueen sääntelyviranomaisille **ja siirtoverkonhaltijoille** jatkuvan seurantansa tuloksena saatavat tiedot vähintään vuosittain.
3. **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on määriteltävä kulunsa läpinäkyvällä tavalla ja ilmoitettava ne virastolle ja käyttöalueen sääntelyviranomaisille.
4. **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on esitettävä toimintaansa koskeva vuosikertomus Sähkö-ENTSOlle, virastolle, käyttöalueen sääntelyviranomaisille ja komission päätöksen 2012/C 353/02¹⁷ 1 artiklalla perustetulle sähköalan koordinoitiryhmälle.

¹⁷ Komission päätös, annettu 15 päivänä marraskuuta 2012, sähköalan koordinoitiryhmän perustamisesta (EUVL C 353, 17.11.2012, s. 2).

5. **Alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** on ilmoitettava 1 kohdan mukaisessa seurantaprosessissa havaituista puutteista Sähkö-ENTSOlle, **käyttöalueen** sääntelyviranomaisille, virastolle sekä kriisitilanteiden ehkäisemisestä ja hallinnasta vastaaville jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. **Alueen sääntelyviranomaiset voivat tämän ilmoituksen jälkeen ehdottaa alueellisille käyttövarmuuskoordinaattoreille toimenpiteitä puutteiden korjaamiseksi.**

44 artikla

Vastuut

Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on 32 artiklan mukaisessa alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien perustamista koskevassa ehdotuksessa toteutettava tarvittavat toimenpiteet niiden tehtävien hoitamiseen liittyvien vastuiden kattamiseksi. Menetelmässä, jolla vakuutusurva toteutetaan, on otettava huomioon **alueellisten käyttövarmuuskoordinaattorien** oikeudellinen asema ja niiden käytettävissä olevat kaupalliset vakuutusjärjestelyt.

45 artikla

Kymmenvuotinen verkonkehittämissuunnitelma

1. Tämän asetuksen 27 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun unionin laajuiseen verkonkehittämissuunnitelmaan on sisällyttävä integroidun verkon mallintaminen, skenaarioiden laatiminen sekä verkon häiriönkestävyyden arviointi.

Unionin laajuisen verkonkehittämissuunnitelman on erityisesti

- a) perustuttava kansallisiin investointisuunnitelmiin, ja siinä on otettava huomioon 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut alueelliset investointisuunnitelmat ja tarvittaessa verkkosuunnittelun unioniin liittyvät näkökohdat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 347/2013¹⁸ mukaisesti; siitä on tehtävä kustannus-hyötyanalyysi kyseisen asetuksen 11 artiklassa säädettyä menetelmää käyttäen;
- b) rajat ylittävien yhteenliittäntöjen osalta perustuttava myös verkon eri käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin, ja siihen on sisällytettävä [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 44 ja 51 artiklassa tarkoitettujen investoijien pitkäaikaisia sitoumuksia; ja
- c) määriteltävä puuttuvat investoinnit erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

Edellä c alakohdan osalta unionin laajuiseen verkonkehittämissuunnitelmaan voidaan liittää katsaus esteistä, joita aiheutuu erilaisista lupamenettelyistä tai -käytännöistä verkon rajat ylittävän kapasiteetin lisäämiselle.

2. Viraston on annettava lausunto, jossa arvioidaan kansallisen kymmenvuotisen verkonkehittämissuunnitelman yhteensopivuutta unionin laajuisen verkonkehittämissuunnitelman kanssa. Jos virasto havaitsee kansallisen kymmenvuotisen verkonkehittämissuunnitelman ja unionin laajuisen verkonkehittämissuunnitelman välillä epä johdonmukaisuuksia, sen on tapauksen mukaan suositeltava kansallisen kymmenvuotisen verkonkehittämissuunnitelman tai unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelmanmuuttamista. Jos tällainen kansallinen kymmenvuotinen verkonkehittämissuunnitelma on laadittu [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 51 artiklan mukaisesti, viraston on suositeltava toimivaltaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle kansallisen kymmenvuotisen verkonkehittämissuunnitelman muuttamista kyseisen direktiivin 51 artiklan 7 kohdan mukaisesti ja ilmoitettava asiasta komissiolle.

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39).

46 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden välinen korvausmekanismi

1. Siirtoverkonhaltijat saavat korvauksen kustannuksista, joita niille aiheutuu niiden verkoissa toteutettavista rajat ylittävistä sähkönsiirroista.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun korvauksen maksavat niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijat, joista rajat ylittävät sähkönsiirrot ovat peräisin ja joihin ne päättyvät.
3. Korvaukset suoritetaan säännöllisesti tietyltä menneeltä ajanjaksolta. Korvauksia on tarvittaessa tarkistettava jälkeenpäin, jotta ne vastaavat todellisia kustannuksia.

Ensimmäinen ajanjakso, jolta korvauksia suoritetaan, määritellään 57 artiklassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa.

4. Komissio hyväksyy maksettavien korvausten määriä koskevia delegoituja säädöksiä 63 artiklan mukaisesti.
5. Verkossa toteutettujen rajat ylittävien sähkönsiirtojen sähkömäärä sekä kansallisista siirtoverkoista peräisin oleviksi ja/tai niihin päättyviksi osoitettujen rajat ylittävien sähkönsiirtojen sähkömäärä määritetään tietyntä ajanjaksona tosiasiallisesti mitattujen fyysisten sähkövirtojen perusteella.

6. Rajat ylittävistä sähkönsiirroista aiheutuneet kustannukset määritetään ennakoitujen pitkän aikavälin keskimääräisten lisäkustannusten perusteella ottaen huomioon häviöt, investoinnit uuteen infrastruktuuriin ja asianmukainen osuus nykyisestä infrastruktuurista aiheutuvista kustannuksista sikäli kuin sellaista infrastruktuuria käytetään rajat ylittäviin sähkönsiirtoihin, ja niissä on erityisesti otettava huomioon tarve taata toimitusvarmuus. Aiheutuneiden kustannusten määrittämisessä käytetään tunnustettuja tavanomaisia kustannuslaskentamenetelmiä. Rajat ylittävistä sähkönsiirroista verkolle aiheutuvat hyödyt otetaan huomioon saatuja korvauksia alentavasti.
7. Jos kahden tai useamman jäsenvaltion siirtoverkot muodostavat kokonaisuudessaan tai osittain osan yhdestä ainoasta säätölohkosta, kyseisen säätölohkon katsotaan ainoastaan siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin yhteydessä kokonaisuudessaan muodostavan osan yhden asianomaisen jäsenvaltion siirtoverkosta, jotta vältetään säätölohkojen sisäisten sähkönsiirtojen pitäminen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna rajat ylittävänä sähkönsiirtona ja niistä johtuvat tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettut korvaukset. Asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset voivat ratkaista, mihin näistä jäsenvaltioista kyseisen säätölohkon katsotaan kokonaisuudessaan kuuluvan.

47 artikla

Tietojen antaminen

1. Siirtoverkonhaltijoiden on otettava käyttöön yhteensovittamis- ja tiedonvaihtomekanismit, joilla varmistetaan verkon käyttövarmuus ylikuormitustapauksissa.
2. Siirtoverkonhaltijoiden soveltamat turvallisuus-, toiminta- ja suunnitteluvaatimukset on julkistettava. Julkistettuihin tietoihin on kuuluttava yleinen suunnitelma kokonaissiirtokapasiteetin ja siirron luotettavuusmarginaalin laskemisesta verkon sähköisten ja fyysisten ominaisuuksien perusteella. Sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä kyseinen suunnitelma.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava arviot kunakin päivänä käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista ja ilmoitettava jo mahdollisesti varattu siirtokapasiteetti. Nämä tiedot on julkistettava tietyin aikaväleihin ennen siirtopäivää, ja niihin on joka tapauksessa sisällyttävä arviot viikoksi ja kuukaudeksi eteenpäin sekä määrällinen arvio käytettävissä olevan kapasiteetin arvioidusta luotettavuudesta.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava asiaankuuluvat tiedot ennakoidusta ja todellisesta kokonaiskysynnästä, käytettävissä olevasta ja toteutuneesta tuotannosta ja kulutuksesta, verkkojen ja rajayhdysjohtojen saatavuudesta ja käytöstä sekä tasehallintaan tarvittavasta sähköstä ja reservikapasiteetista. Pienten tuotanto- ja kulutusyksiköiden käytettävyydestä ja toteutuneesta käytöstä voidaan käyttää koottuja arviotietoja.
5. Niiden markkinaosapuolten, joita asia koskee, on toimitettava siirtoverkonhaltijoille asiaankuuluvat tiedot.
6. Tuotantoyritysten, jotka omistavat tai käyttävät tuotanto-omaisuutta, josta vähintään yhden tuotantolaitoksen asennettu kapasiteetti on vähintään 250 megawattia, tai joilla on salkku, johon sisältyy vähintään 400 megawatin edestä tuotanto-omaisuutta, on pidettävä kansallisen sääntelyviranomaisen, kansallisen kilpailuviranomaisen ja komission saatavilla viiden vuoden ajan voimalaitos- ja tuntikohtaisesti kaikki tarvittavat tiedot, joiden perusteella voidaan tarkistaa kaikki ajojärjestystä koskevat päätökset ja tarjouskäyttäytyminen sähköpörssissä, yhdysjohtojen kapasiteettia koskevissa huutokaupoissa sekä reservimarkkinoilla ja sähköpörssin ulkopuolisilla sähkön tukkumarkkinoilla. Säilytettäviin voimalaitos- ja tuntikohtaisiin tietoihin on sisällyttävä vähintään tiedot saatavilla olevasta tuotantokapasiteetista ja varatuista reserveista, mukaan lukien tiedot varattujen reservien jakamisesta voimalaitoskohtaisesti, tarjousten teon ja tuotannon toteutumisen ajankohtana.

7. Siirtoverkonhaltijoiden on säännöllisesti vaihdettava riittävän tarkat verkko- ja kuormitustiedot, jotta kukin siirtoverkonhaltija voi tehdä tehonjakolaskennan itselleen merkityksellisellä alueella. Samat tiedot on annettava pyynnöstä sääntelyviranomaisten sekä komission **ja jäsenvaltioiden** käyttöön. Sääntelyviranomaisten, **jäsenvaltioiden** ja komission on käsiteltävä näitä tietoja luottamuksellisina ja niiden on varmistettava, että myös mahdolliset konsultit, jotka tekevät niiden pyynnöstä analyyseja kyseisten tietojen pohjalta, käsittelevät tietoja luottamuksellisina.

48 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi

1. Komissio tutkii ilmoituksen [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 52 artiklan 6 kohdassa säädetyistä siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta päätöksestä heti sen saatuaan. Komissio toimittaa asianomaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa sellaisen ilmoituksen vastaanottamispäivästä lausuntonsa siitä, onko ilmoitus [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 52 artiklan 2 kohdan tai 53 artiklan sekä 43 artiklan mukainen.

Laatiessaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua lausuntoa komissio voi pyytää virastolta lausuntoa kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksestä. Tällöin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua kahden kuukauden määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä tai toisessa alakohdassa tarkoitettussa määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

2. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä lopullinen siirtoverkon haltijan sertifiointia koskeva päätöksensä kahden kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta, ottaen komission lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon. Sääntelyviranomaisen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä.
3. Sääntelyviranomaiset ja/tai komissio voivat milloin tahansa menettelyn kuluessa pyytää siirtoverkonhaltijoilta ja/tai tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.
4. Sääntelyviranomaiset ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.
5. Kun komissio on saanut ilmoituksen [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 43 artiklan 9 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointista, se tekee sertifiointia koskevan päätöksen. Sääntelyviranomaisen on noudatettava komission päätöstä.

VI luku

Jakeluverkon käyttö

49 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden [] yhteistyö

1. Jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä unionin tason yhteistyötä [] edistääkseen sähkön sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa sekä edistääkseen jakelu- ja siirtoverkkojen optimaalista hallintaa ja koordinoitua käyttöä. []
- 1 a. **Jakeluverkonhaltijat voivat järjestäytyä perustamalla jakeluverkonhaltijoiden eurooppalaisen elimen, EU DSO -elimen, ja liittymällä siihen. EU DSO -elin on perustettava viimeistään 31. joulukuuta 2022, ja sen on suoritettava ja toteutettava tämän asetuksen [51] artiklassa vahvistetut tehtävät ja menettelyt. EU DSO -elin on Euroopan yhteistä etua edistävä asiantuntijaelin, joten se ei saa edustaa mitään tiettyjä etuja eikä pyrkiä vaikuttamaan päätöksentekoon tiettyjen etujen puolustamiseksi.**
- 1 b. **EU DSO -elimen jäsenten on rekisteröidyttävä ja maksettava oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen jäsenmaksu.**

50 artikla

EU DSO -elimen [] perustaminen

- 0. EU DSO -elimellä on oltava ainakin yleiskokous, johtokunta, strategisten neuvonantajien ryhmä, asiantuntijaryhmiä ja pääsihteeri.**
1. Jakeluverkonhaltijoiden [] on [julkaisutoimisto: 12 kuukautta voimaantulon jälkeen] **mennessä** toimitettava komissiolle ja virastolle **50 a artiklan mukainen** perustettavan EU DSO -elimen perussääntöluonnos, **mukaan lukien käytännesäännöt**, luettelo sen rekisteröidyistä jäsenistä, luonnos työjärjestykseksi, johon on sisällyttävä menettelytapasäännöt Sähkö-ENTSON ja muiden sidosryhmien [] kuulemisesta, sekä rahoitussäännöt.
- []
- []
2. Virasto antaa komissiolle lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta kahden kuukauden kuluessa niiden vastaanottamispäivästä kuultuaan virallisesti kaikkia sidosryhmiä edustavia organisaatioita, erityisesti jakeluverkon käyttäjiä.
3. Komissio antaa lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta edellä 2 kohdassa tarkoitettu viraston lausunto huomioon ottaen kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona se on vastaanottanut viraston lausunnon.
4. Jakeluverkonhaltijoiden on perustettava EU DSO -elin sekä hyväksyttävä ja julkaistava sen perussääntö ja työjärjestys kolmen kuukauden kuluessa komission myönteisen lausunnon vastaanottamispäivästä.

5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat on toimitettava komissiolle ja virastolle, jos niitä muutetaan tai komission tai viraston perustellusta pyynnöstä. Virasto ja komissio antavat lausunnon 2–4 kohdassa esitetyn prosessin mukaisesti.
6. EU DSO -elimen toimintoihin liittyvistä kustannuksista vastaavat jakeluverkonhaltijat, jotka ovat rekisteröityneitä jäseniä, ja kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa. Sääntelyviranomaiset hyväksyvät kustannukset ainoastaan, jos ne ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia.

50 a artikla

Sähköalan EU DSO -elimen keskeiset säännöt ja menettelyt

1. Edellä 50 artiklan mukaisesti hyväksytyssä EU DSO -elimen perussäännössä taataan seuraavat periaatteet:
 - a) osallistuminen EU DSO -elimen töihin rajoitetaan rekisteröityihin jäseniin; tehtävien siirto toiselle jäsenelle on mahdollista;
 - b) yleiskokous tekee strategiset päätökset EU DSO -elimen toiminnasta sekä johtokunnan poliittisista suuntaviivoista;
 - c) yleiskokouksen päätökset hyväksytään seuraavien sääntöjen mukaisesti:
 - kun äänestyksessä saavutetaan vähintään 65 prosentin osuus yleiskokouksen jäsenille kuuluvista äänistä,
 - kullakin jäsenellä on ääniä suhteessa jäsenen asiakkaiden määrään ja
 - kun lopputulosta kannattaa vähintään 55 prosenttia yleiskokouksen jäsenistä;

- d) yleiskokouksen päätökset voidaan estää seuraavien sääntöjen mukaisesti: - kun äänestyksessä saavutetaan 35 prosentin osuus yleiskokouksen jäsenille kuuluvista äänistä,
- kullakin jäsenellä on ääniä suhteessa jäsenen asiakkaiden määrään ja
 - ja kun lopputulosta kannattaa vähintään 25 prosenttia yleiskokouksen jäsenistä;
- e) yleiskokous valitsee johtokunnan enintään neljän vuoden toimikaudeksi;
- f) johtokunta nimittää jäsenistään puheenjohtajan ja kolme varapuheenjohtajaa;
- g) johtokunta johtaa jakelu- ja siirtoverkonhaltijoiden yhteistyötä 52 ja 53 artiklan mukaisesti;
- h) johtokunnan päätökset tehdään 15 äänen yksinkertaisella enemmistöllä;
- i) yleiskokous nimittää johtokunnan ehdotuksen perusteella jäsenistään pääsihteerin neljän vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia kerran;
- j) yleiskokous nimittää johtokunnan ehdotuksen perusteella asiantuntijaryhmät, joissa kussakin on enintään 30 jäsentä, joista kolmasosa voi olla muita kuin EU DSO -elimen jäseniä. Lisäksi on perustettava yksi maakohtaisten asiantuntijoiden ryhmä, jossa on täsmälleen yksi jakeluverkonhaltijoiden edustaja kustakin jäsenvaltiosta.

2. EU DSO -elimen hyväksymissä menettelyissä taataan sen jäsenten oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen kohtelu, ja niissä otetaan huomioon sen jäsenkunnan monimuotoinen maantieteellinen ja taloudellinen rakenne. Erityisesti menettelyissä varmistetaan, että
- a) johtokunta koostuu johtokunnan puheenjohtajasta ja 27 jäsenedustajasta, joista
- [] 2 edustaa jäseniä, joilla on yli miljoona verkon käyttäjää;
 - [] 2 edustaa jäseniä, joilla on yli 100 000 ja alle miljoona verkon käyttäjää; ja
 - [] 2 edustaa jäseniä, joilla on alle 100 000 verkon käyttäjää;
- ab) aiemmin perustettujen jakeluverkonhaltijoiden järjestöjen edustajat voivat osallistua johtokunnan kokouksiin tarkkailijoina;**
- b) johtokunnassa ei saa olla yli kolmea samaan jäsenvaltioon sijoittautunutta tai samaa teollisuuskonsernia edustavaa jäsenedustajaa;
- c) johtokunnan varapuheenjohtajat on nimettävä kunkin edellä a kohdassa kuvatun ryhmän jäsenedustajista;
- e) yhteen jäsenvaltioon sijoittautuneet tai samaa teollisuuskonsernia edustavat jäsenedustajat eivät saa muodostaa asiantuntijaryhmään kuuluvien osallistujien enemmistöä;
- f) johtokunnan on perustettava strategisten neuvonantajien ryhmä, joka antaa lausuntoja johtokunnalle ja asiantuntijaryhmille ja joka koostuu Euroopan jakeluverkonhaltijoiden järjestöjen edustajista ja niiden jäsenvaltioiden edustajista, jotka eivät ole edustettuina johtokunnassa.

51 artikla

EU DSO -elimen tehtävät

1. EU DSO -elimellä on seuraavat tehtävät:

(kohtien järjestystä on muutettu)

- a) *(aiemmin f alakohta)* osallistuminen verkkosääntöjen laatimiseen 55 artiklan mukaisesti; **verkkosäännöt ovat merkityksellisiä jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun sekä siirto- ja jakeluverkkojen koordinoitun käytön kannalta;**
- b) *(aiemmin a alakohta)* [] jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun [] **edistäminen koordinoitusti siirtoverkkojen käytön ja suunnittelun kanssa;**
- c) *(aiemmin b alakohta)* uusiutuvien energialähteiden, hajautetun tuotannon ja muiden jakeluverkkoihin sisältyvien resurssien, kuten energian varastoinnin, integroinnin helpottaminen;
- d) *(aiemmin c alakohta)* kysyntäjouston **ja jakeluverkon käyttäjien markkinoille pääsyn** [] **helpottaminen**[] ;
- e) *(aiemmin d alakohta)* jakelujärjestelmien digitalisoinnin **edistäminen**, mukaan lukien älykkäiden verkkojen ja älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotto;
- f) *(aiemmin e alakohta)* tiedonhallinnan, kyberturvallisuuden ja tietosuojan **kehittämisen tukeminen yhteistyössä asianomaisten viranomaisten ja säänneltyjen tahojen kanssa.**

2. Tämän lisäksi EU DSO -elimen on
- a) tehtävä yhteistyötä Sähkö- **ja Kaasu**-ENTSO:n kanssa niiden tämän asetuksen mukaisesti hyväksytyjen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanon seurannassa, jotka ovat merkityksellisiä jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun ja siirto- ja jakeluverkkojen koordinoitun käytön kannalta;
 - b) tehtävä yhteistyötä Sähkö- **ja Kaasu**-ENTSO:n kanssa ja omaksuttava siirto- ja jakeluverkkojen koordinoitua käyttöä ja suunnittelua koskevia parhaita käytäntöjä, myös sellaisissa kysymyksissä kuten operaattoreiden välinen tiedonvaihto ja hajautettujen energiaresurssien koordinointi;
- []
- d) hyväksyttävä vuotuinen työohjelma ja vuosikertomus;
 - e) noudatettava toiminnassaan täysimääräisesti kilpailusääntöjä **ja varmistettava neutraalius**.

52 artikla

Verkkosääntöjen laatimisprosessiin liittyvät kuulemiset

1. Laatiessaan mahdollisia verkkosääntöjä 55 artiklan mukaisesti EU DSO -elimen on julkisella ja avoimella tavalla ja varhaisessa vaiheessa kuultava laajasti 50 artiklassa tarkoitettujen menettelytapasääntöjen mukaisesti kaikkia sidosryhmiä, joita asia koskee, ja erityisesti kaikkia sidosryhmiä edustavia organisaatioita. Kuultavia tahoja ovat myös kansalliset sääntelyviranomaiset ja muut kansalliset viranomaiset, myynti- ja tuotantoyritykset, verkon käyttäjät, asiakkaat mukaan lukien, [], tekniset elimet ja sidosryhmien yhteisöt, joita asia koskee. Kuulemisessa on pyrittävä määrittämään päätöksentekoprosessin kaikkien asiaankuuluvien osapuolten näkemykset ja ehdotukset.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.
3. EU DSO -elimen on otettava huomioon kuulemisissa esitetyt näkökannat. Ennen 55 artiklassa tarkoitettujen verkkosääntöjä koskevien ehdotusten hyväksymistä EU DSO -elimen on ilmoitettava kuulemismenettelyn aikana vastaanotetut huomautukset ja se, miten ne on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

53 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö

1. Jakeluverkonhaltijoiden ja **siirtoverkonhaltijoiden** on tehtävä **keskenään** [] yhteistyötä verkkojensa suunnittelussa ja toiminnassa. Siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden on erityisesti vaihdettava kaikki tarvittavat tiedot, jotka koskevat tuotantolaitosten ja kysyntäjouaston suorituskykyä, niiden verkkojen päivittäistä käyttöä ja verkkoinvestointien pitkän aikavälin suunnittelua, jotta voidaan varmistaa niiden verkkojen kustannustehokas, turvallinen ja luotettava kehittäminen ja käyttö.
2. Siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä **keskenään** yhteistyötä saavuttaakseen koordinoitun mahdollisuuden käyttää sellaisia resursseja kuten hajautettu tuotanto, energian varastointi tai kysyntäjousto, jotka voivat tukea sekä jakeluverkon että siirtoverkon erityistarpeita.

VII luku

Verkkosäännöt ja suuntaviivat

54 artikla

Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen hyväksyminen

1. Komissio voi hyväksyä [] **täytäntöönpano**säädöksiä 55 ja 57 artiklassa siirrettyjen toimivaltuuksien mukaisesti. Tällaiset **täytäntöönpano**säädökset voidaan antaa verkkosääntöinä Sähkö-ENTSON tai, jos 55 artiklan 2 kohdan mukaisessa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elimen – **tarvittaessa yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa** – ja viraston laatimien ehdotusten pohjalta 55 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen, tai ne voidaan antaa suuntaviivoina 57 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Verkkosäännöissä ja suuntaviivoissa
[]
 - a) on varmistettava tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso;
 - b) on otettava tarvittaessa huomioon alueelliset erityispiirteet;
 - c) ei saa ylittää sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen; ja
 - d) ei saa rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta määritellä kansallisia verkkosääntöjä, jotka eivät vaikuta **alueiden väliseen** kauppaan.

Verkkosääntöjen vahvistaminen

1. **Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano,** komissiolle siirretään valta hyväksyä **62 artiklan 2 kohdan** mukaisesti **täytäntöönpanosäädöksiä,** joilla vahvistetaan seuraavia aloja koskevat verkkosäännöt:
 - a) verkon käyttövarmuutta ja luotettavuutta koskevat säännöt, myös siirtoverkon teknistä reservikapasiteettia koskevat säännöt verkon käyttövarmuutta varten, **mukaan lukien järjestelmän käyttötilat, korjaustoimet ja käyttövarmuusrajat, jännitteen säätö ja loistehon hallinta, oikosulkuvirran hallinta, sähkönsiirron hallinta, vikatapahtuma-analyysi ja vikatapahtumien käsittely, suojalaitteet ja -järjestelmät, tietojenvaihto, sääntöjenmukaisuus, koulutus, käyttötoiminnan suunnittelun ja käyttövarmuuden analyysi, alueellinen käyttövarmuuskoordinointi, käyttökeskeytysten koordinointi, asiaankuuluvien resurssien käytettävyyssuunnitelmat, riittävyysanalyysi, lisäpalvelut, suunnittelu sekä käyttötoiminnan suunnittelun tietopankit;**
 - b) verkkoon kytkemistä koskevat säännöt, **mukaan lukien siirtoverkkoon kytkettyjen kulutus- ja jakelulaitosten sekä jakeluverkkojen kytkeminen, kysyntäjouoston tarjoamiseen käytettävien kulutusyksiköiden kytkeminen, tuottajien verkkoliitäntävaatimukset, suurjännitteisten tasasähköjärjestelmien verkkoliitäntävaatimukset, tasasähköön liitettävä suuntaajakytkettyjä voimalaitoksia ja suurjännitteisiä tasasähköön liitettävä tasasuuntaaja-asemia koskevat vaatimukset sekä verkkoliitäntää koskevat käyttöönottoilmoitusmenettelyt;**
 - c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyä koskevat säännöt;
 - d) tietojen vaihtoa ja taseselvitystä koskevat säännöt;
 - e) yhteentoimivuutta koskevat säännöt;

- f) toimintatavat hätätilanteissa, mukaan lukien järjestelmien varautumissuunnitelmat, palautussuunnitelmat, markkinavaikutukset, tietojenvaihto ja viestintä sekä välineet ja tilat;
- g) kapasiteetinjakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat säännöt, [] mukaan lukien vuorokautista, päivänsisäistä ja pitkän aikavälin kapasiteetin laskentaa koskevat menetelmät ja prosessit, verkkomallit, tarjousalueen konfiguraatio, ajojärjestyksen uudelleenmäärittely ja vastakauppa, kaupankäyntialgoritmit, yhteenkytketyt vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat, alueiden välisen jaetun kapasiteetin sitovuus, pullonkaulatulojen jakaminen, alueiden väliseen siirtoon liittyviltä riskeiltä suojautuminen, ilmoitusmenettelyt sekä kapasiteetin jakamisen ja ylikuormituksen hallinnan kustannusten kattaminen;
- h) kauppaa koskevat säännöt, jotka liittyvät verkkoon pääsyä koskevien palvelujen tekniseen ja operatiiviseen tarjoamiseen ja järjestelmän tasapainottamiseen, mukaan lukien tehtävät ja vastuut, tasesähkön vaihdon kauppapaikat, sulkeutumisajankohdat, standardituotteita ja erityisiä tuotteita koskevat vaatimukset, tasepalvelujen hankinta, alueiden välisen kapasiteetin jakaminen tasehallintapalvelujen vaihtoa tai reservien jakamista varten, tasesähkön selvitys, verkonhaltijoiden välisen energianvaihdon selvitys, taseselvitys sekä tasehallintakapasiteetin selvitys;
- i) avoimuutta koskevat säännöt;
- j) tasehallintaa koskevat säännöt – myös verkkoon liittyvät reservejä koskevat säännöt – mukaan lukien taajuuden säätö, taajuuden laadun määrittely- ja tavoiteparametrit, taajuuden vakautusreservit, taajuuden palautusreservit, korvaavat reservit, reservien vaihto ja jakaminen, rajat ylittävät reservien aktivointiprosessit, ajansäätöprosessit sekä tietojen avoimuus;

- k) **[16 artiklassa tarkoitettut]** yhdenmukaistettuja siirtotariffirakenteita koskevat säännöt, mukaan lukien säännöt sijaintia koskevista signaaleista ja korvauksista siirtoverkonhaltijoiden välillä; sähköverkkojen energiatehokkuus;
- m) taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen syrjimätöntä ja läpinäkyvää tarjoamista koskevat säännöt, mukaan lukien pysyvän tilan jännitteen säätö, inertia, nopea vikavirran syöttö, **inertia verkon vakautta varten, oikosulkuvirta, pimeäkäynnistysominaisuus ja saarekekäyttöominaisuus;**
- n) **säännöt, joilla helpotetaan kysyntäjoustopon [] osallistumista sähkömarkkinoille [sähködirektiivin XXX] 17 ja 32 artiklan mukaisesti, mukaan lukien hyödyntämällä ylikuormituksen hallintaa hajautetulla tasolla, perusmenetelmiä, tietoihin pääsyä ja tiedonhallintaa [];**
- o) **alakohtaiset säännöt, jotka koskevat [] rajat ylittävien sähkönsiirtojen kyberturvallisuusnäkökohtia, myös yhteisten vähimmäisvaatimusten, suunnittelun, valvonnan, raportoinnin ja kriisinhallinnan osalta;**

[]

2. Komissio laatii viraston, Sähkö-ENTSON, **EU DSO -elimen** ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisen jälkeen joka kolmas vuosi prioriteettiluettelon, jossa yksilöidään 1 kohdassa säädetyt alat, joilla verkkosääntöjä on kehitettävä. Jos verkkosäännön aihe liittyy suoraan jakeluverkon käyttöön **eikä** se ole [] **ensisijaisesti** merkityksellinen siirtoverkon kannalta, komissio voi edellyttää, että EU DSO -elin [] **yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa** kokoaa valmistelukomitean ja esittää verkkosääntöä koskevan ehdotuksen virastolle.

3. Komissio pyytää virastoa toimittamaan sille kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä kuutta kuukautta, ei-sitovan puiteohjeen (jäljempänä 'puiteohje'), jossa esitetään selkeät ja objektiiviset periaatteet prioriteettiluettelossa mainittuja aloja koskevan verkkosäännön kehittämiseksi. Komission pyyntöön voi sisältyä ehtoja, joita puiteohjeessa on käsiteltävä. Kunkin puiteohjeen on edistettävä markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa. Komissio voi pidentää tätä määräaikaa viraston esittämästä perustellusta pyynnöstä.
4. Virasto kuulee virallisesti Sähkö-ENTSOa, EU DSO -elintä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä puiteohjeesta vähintään kahden kuukauden ajan julkisella ja avoimella tavalla.
5. Viraston on toimitettava komissiolle ei-sitova puiteohje, kun sitä pyydetään tekemään niin 3 kohdan nojalla. Viraston on tarkistettava ei-sitovaa puiteohjetta ja toimitettava se takaisin komissiolle, kun sitä pyydetään tekemään niin 6 kohdan nojalla.
6. Jos komissio katsoo, että puiteohje ei edistä markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, se voi pyytää virastoa tarkistamaan puiteohjetta kohtuullisessa ajassa ja toimittamaan sen takaisin komissiolle.
7. Jos virasto ei esitä puiteohjetta tai toimita sitä takaisin komission 3 tai 6 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio laatii kyseisen puiteohjeen.
8. Komissio pyytää Sähkö-ENTSOa tai, jos 2 kohdan mukaisessa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elintä [] esittämään **yhteistyössä Sähkö-ENTSO:n kanssa** virastolle asianomaisen puiteohjeen mukaisen verkkosääntöä koskevan ehdotuksen kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä 12:ta kuukautta.

9. Sähkö-ENTSO:n tai, jos 2 kohdan mukaisessa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elimen on koottava valmistelukomitea tukemaan sitä verkkosäännön laatimisprosessissa. Valmistelukomitean on koostuttava Sähkö-ENTSO:n, viraston ja **tarvittaessa** EU DSO -elimen edustajista ja tarvittaessa nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden ja asianosaisten keskeisten sidosryhmien rajallisen määrän edustajista. Sähkö-ENTSO tai, jos 2 kohdan mukaisessa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elin – **yhteistyössä Sähkö-ENTSO:n kanssa** – laatii verkkosääntöjä koskevat ehdotukset 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla pyynnöstä, jonka komissio esittää sille 8 kohdan mukaisesti.
10. Viraston on tarkistettava verkkosääntö ja varmistettava, että verkkosääntö on asianomaisten puiteohjeiden mukainen ja edistää markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, ja toimitettava tarkistettu verkkosääntö komissiolle kuuden kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta. Viraston on otettava komissiolle toimitettavassa ehdotuksessa huomioon näkökohdat, joita kaikki asiaosaiset osapuolet ovat esittäneet Sähkö-ENTSO:n tai EU DSO -elimen johdolla tapahtuneen ehdotuksen laatimisen yhteydessä, ja sen on kuultava virallisesti asianosaisia sidosryhmiä komissiolle toimitettavasta versiosta.
11. Jos Sähkö-ENTSO tai EU DSO -elin ei ole laatinut verkkosääntöä komission 8 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio voi kehottaa virastoa laatimaan luonnoksen verkkosäännöksi asianomaisen puiteohjeen pohjalta. Virasto voi aloittaa uuden kuulemisen verkkosääntöä koskevan ehdotuksen laadinnan aikana tämän kohdan mukaisesti. Virasto toimittaa komissiolle luonnoksen tämän kohdan nojalla laaditukseksi verkkosäännöksi ja voi suositella sen hyväksymistä.

12. Jos Sähkö-ENTSO tai EU DSO -elin ei ole laatinut verkkosäätöä tai jos virasto ei ole laatinut verkkosäätöluonnosta tämän artiklan 11 kohdan mukaisesti, komissio voi antaa omasta aloitteestaan tai viraston tämän artiklan 10 kohdan nojalla antamasta suosituksesta yhden tai useamman verkkosäätöluonnoksen 1 kohdassa luetelluilla aloilla.
13. Jos komissio ehdottaa omasta aloitteestaan verkkosäätöluonnoksen hyväksymistä, se kuulee virastoa, Sähkö-ENTSOa ja kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä verkkosäätöluonnoksesta vähintään kahden kuukauden ajan.
14. Tämä artikla ei rajoita komission oikeutta antaa ja muuttaa 57 artiklan mukaisia suuntaviivoja. Se ei rajoita Sähkö-ENTSON mahdollisuutta laatia ei-sitovia ohjeita 1 kohdassa luetelluilla aloilla, kun ne eivät liity komission sille osoittaman pyynnön kattamiin aloihin. Näistä ohjeista on pyydettävä lausuntoa virastolta. Sähkö-ENTSON on otettava lausunto asianmukaisesti huomioon.

56 artikla

Verkkosäätöjen muuttaminen

1. Komissiolle siirretään **31 päivään joulukuuta 2027** saakka valta hyväksyä [] **62 artiklan 2 kohdan** mukaisesti [] **täytäntöönpanosäädöksiä** verkkosäätöjen muuttamisesta **55 artiklan 1 kohdassa esitetyillä aloilla ja 55 artiklassa esitetyn menettelyn mukaisesti.**
[]

2. Edellä olevan 55 artiklan mukaisesti hyväksytyjen verkkosääntöjen muuttamista koskevia ehdotuksia voivat virastolle tehdä henkilöt, joiden etua kyseinen verkkosääntö todennäköisesti koskee, kuten Sähkö-ENTSO, EU DSO -elin, **kansalliset sääntelyviranomaiset ja jakelu- ja siirtoverkonhaltijat**, verkon käyttäjät sekä kuluttajat. Virasto voi tehdä muutosehdotuksia myös omasta aloitteestaan [] .
3. Virasto voi tehdä komissiolle perusteltuja muutosehdotuksia [] ja perustella, miten ehdotukset ovat 55 artiklan 2 kohdassa säädettyjen verkkosääntöjen tavoitteiden mukaisia. Kun virasto katsoo muutosehdotuksen olevan hyväksyttävä tai kun on kyse sen omasta aloitteesta tehtävästä muutoksesta, virasto kuulee kaikkia sidosryhmiä [uudelleenlaaditun asetuksen (EY) N:o 713/2009, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 863/2] 15 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.
4. Siirretään komissiolle valta hyväksyä muutoksia 55 artiklan mukaisesti hyväksytyihin verkkosääntöihin viraston ehdotuksen pohjalta **täytäntöönpanosäädöksinä [] 62 artiklan 2 kohdan** mukaisesti.

[]

57 artikla

Suuntaviivat

1. Komissio voi hyväksyä sitovia suuntaviivoja jäljempänä luetelluilla aloilla. **Kyseiset suuntaviivat hyväksytään täytäntöönpanosäädöksinä 62 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.**
2. Komissio voi hyväksyä [] **täytäntöönpanosäädöksiä** suuntaviivoina aloilla, joilla tällaisia säädöksiä voitaisiin laatia myös 55 artiklan 1 kohdassa säädetyn verkkosääntöjä koskevan menettelyn mukaisesti.
3. Suuntaviivoja voidaan hyväksyä siirtoverkonhaltijoiden välisistä korvausmekanismeista. Niissä on 46 ja 16 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti täsmennettävä
 - a) yksityiskohdat menettelystä niiden siirtoverkonhaltijoiden määrittelemiseksi, joiden on maksettava korvauksia rajat ylittävistä sähkönsiirroista, myös jaon osalta niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijoiden, joista rajat ylittävät sähkönsiirrot ovat peräisin, ja niiden verkkojen haltijoiden, joihin kyseiset siirrot päätyvät, välillä 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
 - b) yksityiskohdat noudatettavasta maksumenettelystä, myös siitä, miten määritetään ensimmäinen ajanjakso, jonka osalta korvausta on määrä maksaa, 46 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti;
 - c) yksityiskohdat menetelmistä, joilla määritetään sekä määritetään että tyypeiltään verkossa kulkevat, rajat ylittävät sähkönsiirrot, joista on maksettava korvausta 46 artiklan mukaisesti, sekä se osa kyseisten sähkönsiirtojen määrästä, joka on peräisin tai joka päättyy yksittäisten jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin, 46 artiklan 5 kohdan mukaisesti;
 - d) yksityiskohdat menetelmistä, joilla määritetään rajat ylittävistä sähkönsiirroista aiheutuneet kustannukset ja hyödyt 46 artiklan 6 kohdan mukaisesti;

- e) yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten siirtoverkonhaltijoiden välisessä korvausmekanismissa käsitellään sähkönsiirtoja, jotka ovat peräisin Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tai jotka päätyvät niihin; ja
- f) tasavirtajohdoilla yhteenliitettyjen kansallisten verkkojen osallistuminen 46 artiklan mukaisesti.
4. Suuntaviivoissa voidaan vahvistaa myös aiheelliset säännöt, jotka koskevat tuottajiin, energian varastointiin ja asiakkaisiin (kuormitus) sovellettavia maksuja kansallisissa [] siirtotariffijärjestelmissä [], mukaan lukien siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin huomioon ottaminen kansallisten verkkojen maksuissa sekä sijaintia koskevien signaalien antaminen asianmukaisesti ja tehokkaasti, 16 artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
- Suuntaviivoissa voidaan määrätä asianmukaisista, tehokkaista ja yhdenmukaistetuista sijaintia koskevista signaaleista unionin tasolla.
- Tähän liittyvä yhdenmukaistaminen ei saa estää jäsenvaltioita soveltamasta järjestelmiä, joilla varmistetaan, että asiakkailta verkkoon pääsystä (kuormitus) perittävät maksut ovat vertailukelpoisia kaikkialla niiden alueella.
5. Suuntaviivoissa, joilla on tarkoitus varmistaa tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, voidaan lisäksi tarvittaessa täsmentää
- a) sähkön kauppaa koskevien sääntöjen yksityiskohdat; b) rajayhdysjohtojen kapasiteettiin liittyviä investointikannustimia, sijaintia koskevat signaalit mukaan lukien, koskevien sääntöjen yksityiskohdat.

6. Komissio voi antaa suuntaviivoja toiminnan koordinoinnin täytäntöönpanosta siirtoverkonhaltijoiden välillä unionin tasolla. Näiden suuntaviivojen on oltava sopusoinnussa tämän asetuksen 55 artiklassa tarkoitettujen verkkosääntöjen kanssa ja perustuttava niihin sekä tämän asetuksen 27 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuihin hyväksytyihin määräyksiin. Komissio ottaa suuntaviivoja antaessaan huomioon erilaiset alueelliset ja kansalliset toimintavaatimukset.

[Kyseiset suuntaviivat hyväksytään 62 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.]

7. Antaessaan tai muuttaessaan suuntaviivoja komissio kuulee virastoa, Sähkö-ENTSOa, **EU DSO -elintä** ja tarvittaessa muita sidosryhmiä.

58 artikla

Jäsenvaltioiden oikeus säätää yksityiskohtaisempia toimenpiteitä

Tällä asetuksella ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeuksia pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka sisältävät yksityiskohtaisempia säännöksiä kuin tämä asetus, 55 artiklassa tarkoitettujen verkkosääntöjen tai 57 artiklassa tarkoitettujen suuntaviivojen, sillä edellytyksellä, etteivät kyseiset toimenpiteet [] **ole ristiriidassa** unionin lainsäädännön [] **kanssa**.

58 a artikla

Komission on 31 päivään joulukuuta 2025 mennessä arvioitava olemassa olevat täytäntöönpanosäädökset, jotka sisältävät verkkosääntöjä ja suuntaviivoja, jotta voidaan arvioida, mitkä niiden elementeistä voitaisiin hyödyllisesti kirjata sähkön sisämarkkinoita koskeviin unionin säädöksiin. Komission on toimitettava yksityiskohtainen kertomus arvioinnista Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kertomukseen on tarvittaessa liitettävä komission arvioinnin jatkotoimina tehdyt säädösehdotukset.

VIII luku

Loppusäännökset

59 artikla

Uudet rajayhdysjohdot

1. Uudet tasavirtarajayhdysjohdot voidaan pyynnöstä vapauttaa rajoitetuksi ajaksi tämän asetuksen 17 artiklan 2 kohdan ja [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 6 ja 43 artiklan sekä 59 artiklan 6 kohdan ja 60 artiklan 1 kohdan säännösten soveltamisesta seuraavin edellytyksin:
 - a) investoinnin on lisättävä kilpailua sähköntoimitusten alalla;
 - b) investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
 - c) rajayhdysjohdon omistajan on oltava luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon rajayhdysjohto on tarkoitus rakentaa;
 - d) kustannukset peritään kyseisen rajayhdysjohdon käyttäjiltä;

- e) mitään osaa rajayhdysjohtoon investoidusta pääomasta tai johdon käyttökustannuksista ei ole Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY¹⁹ 19 artiklassa tarkoitetun markkinoiden osittaisen avautumisen jälkeen saatu takaisin osana maksuja, joita rajayhdysjohdon yhdistämien siirto- tai jakeluverkkojen käytöstä on peritty; ja
- f) vapautuksen myöntäminen ei saa haitata kilpailua eikä sähkön sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon rajayhdysjohto on liitetty.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan poikkeuksellisesti myös vaihtovirtayhdysjohtoihin, jos kyseisen investoinnin kustannukset ja riskit ovat erityisen korkeat verrattuna niihin kustannuksiin ja riskeihin, joita yleensä aiheutuu kahden vierekkäisen kansallisen siirtoverkon liittämistä toisiinsa vaihtovirtayhdysjohdolla.
3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös nykyisten rajayhdysjohtojen kapasiteetin huomattavaan lisäämiseen.
4. Asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on tehtävä 1, 2 ja 3 kohdan mukainen päätös vapautuksen myöntämisestä tapauskohtaisesti. Vapautus voi koskea uuden rajayhdysjohdon tai olemassa olevan rajayhdysjohdon, jonka kapasiteettia on huomattavasti lisätty, koko kapasiteettia tai osaa siitä.

Kahden kuukauden kuluessa päivämäärästä, jona viimeinen asianomaisista sääntelyviranomaisista vastaanotti vapautusta koskevan hakemuksen, virasto voi antaa näille sääntelyviranomaisille neuvoa-antavan lausunnon, jota ne voivat käyttää päätöksensä perusteena.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/92/EY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1996, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20).

Vapautuksen myöntämisestä päätettäessä on tapauskohtaisesti harkittava, onko tarpeen asettaa vapautuksen kesto ja rajayhdysjohtojen syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia ehtoja. Näistä ehdoista päätettäessä on erityisesti otettava huomioon rakennettava lisäkapasiteetti tai olemassa olevan kapasiteetin muutos, hankkeen aikakehys ja kansalliset olosuhteet.

Ennen vapautuksen myöntämistä asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on päätettävä kapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevista säännöistä ja menetelmistä.

Ylikuormituksen hallintaa koskeviin sääntöihin on sisällyttävä velvollisuus tarjota käyttämätöntä kapasiteettia markkinoille, ja käyttäjillä on oltava oikeus käydä hankkimallaan kapasiteetilla kauppaa jälkimarkkinoilla. Arvioitaessa 1 kohdan a, b ja f alakohdassa tarkoitettujen perusteiden täyttymistä on otettava huomioon kapasiteetinjakomenettelyn tulokset.

Kun kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset ovat päässeet sopimukseen vapautuspäätöksestä kuuden kuukauden kuluessa, ne ilmoittavat virastolle päätöksestään.

Vapautusta koskeva päätös ja mahdolliset tämän kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetut ehdot on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava.

5. Virasto voi tehdä 4 kohdassa tarkoitetun päätöksen
 - a) jos kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun vapautusta koskeva hakemus jätettiin näistä sääntelyviranomaisista viimeisen käsiteltäväksi, tai
 - b) asianomaisten sääntelyviranomaisten yhteisestä pyynnöstä.

Ennen päätöksen tekoa viraston on kuultava niitä sääntelyviranomaisia, joita asia koskee, ja hakijoita.

6. Sen estämättä, mitä 4 ja 5 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat edellyttää, että sääntelyviranomaisen tai tapauksesta riippuen virasto antaa jäsenvaltion asianomaiselle toimielimelle lausunnon vapautusta koskevasta pyynnöstä muodollista päätöstä varten. Kyseinen lausunto on julkaistava yhdessä kyseisen päätöksen kanssa.
7. Sääntelyviranomaisten on viipymättä toimitettava virastolle ja komissiolle tiedoksi jäljennös jokaisesta vapautuspyynnöstä heti, kun pyyntö on vastaanotettu. Asianomaisten sääntelyviranomaisten tai viraston, jäljempänä 'ilmoituksen antavat viranomaiset', on ilmoitettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä perustellun päätöksen. Tietoihin on sisällyttävä erityisesti:
- a) viraston myöntämän tai epäämän vapautuksen yksityiskohtaiset perustelut, mukaan luettuina taloudelliset tiedot, joilla vapautuksen tarve on perusteltu;
 - b) analyysi siitä, miten vapautuksen myöntäminen vaikuttaa kilpailuun ja sähkön sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan;
 - c) perustelut ajanjaksolle ja kyseisen yhdysjohdon kokonaiskapasiteetin osalle, jolle vapautus myönnetään; ja
 - d) asianomaisten sääntelyviranomaisten kuulemisen tulokset.

8. Komissio voi tehdä 50 työpäivän kuluessa 7 kohdan mukaisen ilmoituksen vastaanottamista seuraavasta päivästä päätöksen, jolla ilmoituksen antavia viranomaisia pyydetään muuttamaan tai peruuttamaan vapautuksen myöntämistä koskeva päätös. Jos komissio pyytää asiasta lisätietoja, 50 työpäivän määräaika voidaan pidentää 50 työpäivällä. Tämä määräaika alkaa kaikkien tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Alkuperäistä määräaika voidaan myös jatkaa sekä komission että ilmoituksen antavien viranomaisten suostumuksella.

Jos pyydettyjä tietoja ei toimiteta pyynnössä esitettyyn määräaikaan mennessä, ilmoitus on katsottava peruutetuksi, ellei sitä ole ennen määräajan päättymistä joko jatkettu sekä komission että ilmoituksen antavien viranomaisten suostumuksella tai elleivät ilmoituksen antavat viranomaiset ole asianmukaisesti perustellen ilmoittaneet komissiolle, että ne katsovat ilmoituksen olevan täydellinen.

Ilmoituksen antavien viranomaisten on noudatettava vapautuspäätöksen muuttamista tai peruuttamista koskevaa komission päätöstä yhden kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

Komission vapauttamispäätökselle antaman hyväksynnän voimassaolo päättyy kahden vuoden kuluttua päätöksentekopäivästä, jos rajayhdysjohdon rakentamista ei ole aloitettu kyseiseen päivään mennessä, ja viiden vuoden kuluttua päätöksentekopäivästä, jos rajayhdysjohtoa ei ole otettu käyttöön kyseiseen päivään mennessä, jollei komissio pääte ilmoituksen antavien viranomaisten perustellusta pyynnöstä, että viivästykset johtuvat huomattavista esteistä, joihin henkilö, jolle vapautus on myönnetty, ei voi vaikuttaa.

9. Jos asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset päättävät muuttaa 1 kohdan mukaista päätöstä, niiden on ilmoitettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä komissiolle. Tähän ilmoitettuun päätökseen sovelletaan 1–8 kohtaa, ottaen huomioon voimassa olevan vapautuksen erityispiirteet.
10. Komissio voi pyynnöstä tai omasta aloitteestaan aloittaa menettelyn uudelleen,
- a) jos jokin päätöksen perusteena ollut tosiseikka on muuttunut olennaisesti, ottaen huomioon osapuolten oikeutetut odotukset ja alkuperäisessä vapautuspäätöksessä saavutettu taloudellinen tasapaino;
 - b) jos asianomaiset yritykset rikkovat sitoumuksiaan; tai
 - c) jos päätös on perustunut osapuolten toimittamiin puutteellisiin, virheellisiin tai harhaanjohtaviin tietoihin.
11. Siirretään komissiolle valta hyväksyä 63 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotka koskevat suuntaviivojen vahvistamista tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten soveltamisesta ja menettelyn vahvistamista tämän artiklan 4, 7, 8, 9 ja 10 kohdan soveltamiseksi.

59 a artikla

Poikkeukset

1. Jäsenvaltiot voivat hakea poikkeusta 3 artiklan, 5 artiklan, 6 artiklan 1 kohdan, 7 artiklan 1 ja 4 kohdan, 8–10 artiklan, 13–15 artiklan, 17–22 artiklan, 23 artiklan 1, 2, 4, 5 ja 5 a kohdan, 24 artiklan, 32–44 artiklan ja 48 artiklan asiaa koskevista säännöksistä seuraavissa tapauksissa:
 - a) jäsenvaltio voi osoittaa, että sen pienten erillisten verkkojen käytössä on huomattavia ongelmia. Tällöin poikkeuksen on oltava ajallisesti rajoitettu ja siihen sovelletaan ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sisämarkkinoihin.
 - b) poikkeus koskee SEUT 349 artiklassa tarkoitettua unionin syrjäisimpiin kuuluvaa aluetta, jota ei voida liittää Euroopan energiamarkkinoihin ilmeisten fyysisten sviden takia. Tällöin poikkeusta ei rajoiteta ajallisesti.

Molemmissa tapauksissa poikkeukseen sovelletaan ehtoja, joilla varmistetaan, että poikkeus ei haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan.

Jos poikkeus myönnetään, komissio ilmoittaa ennen päätöstään jäsenvaltioille näistä hakemuksista luottamuksellisuutta noudattaen.

- 2. Seuraavia artikloja ei sovelleta Kyprokseen, ennen kuin sen siirtoverkko on kytketty muiden jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin yhteenliittäntöjen avulla: 3, 4 ja 5 artikla, 6 artiklan 1 kohta ja 2 kohdan c ja h alakohta, 7–10 artikla, 12–15 artikla, 17–22 artikla, 23 artiklan 1, 2, 5 ja 5 a kohta, 24 artikla, 31 artiklan 2 ja 3 kohta, 32–44 artikla sekä 46 ja 48 artikla.**

Jos Kyproksen siirtoverkkoa ei ole kytketty muiden jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin yhteenliittäntöjen avulla 1 päivään tammikuuta 2026 mennessä, Kyproksen on arvioitava, tarvitseeko se poikkeusta kyseisistä säännöksistä, ja se voi toimittaa komissiolle pyynnön jatkaa poikkeusta. Komission on arvioitava, voiko kyseisten säännösten soveltaminen aiheuttaa Kyproksen sähköverkon käytölle merkittäviä ongelmia vai onko odotettavissa, että niiden soveltamisesta Kyproksessa on hyötyä markkinoiden toiminnalle. Komission on tämän arvion perusteella annettava perusteltu päätös poikkeuksen jatkamisesta täysimääräisesti tai osittain. Päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

60 artikla

Tietojen antaminen ja luottamuksellisuus

1. Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on annettava pyynnöstä komissiolle kaikki tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvonnan edellyttämät tiedot.

Komissio vahvistaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja tietojen saamisen kiireellisyyden.

2. Jos asianomainen jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen ei toimita 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja 1 kohdan mukaisesti asetetussa määräajassa, komissio voi pyytää kaikkia tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvonnan edellyttämiä tietoja suoraan asianomaisilta yrityksiltä.

Kun komissio lähettää yritykselle tietojensaantipyynnön, se lähettää samanaikaisesti jäljennöksen pyynnöstä sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella yrityksen kotipaikka on.

3. Komissio mainitsee 1 kohdan mukaisessa pyynnössään sen oikeusperustan, määräajan tietojen antamiselle, pyynnön tarkoituksen sekä virheellisten, epätäydellisten tai harhaanjohtavien tietojen toimittamisesta 61 artiklan 2 kohdassa säädetyt seuraamukset. Komissio vahvistaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja tietojen saamisen kiireellisyyden.
4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden osalta henkilöillä, joilla lain tai niiden perustamisasiakirjan mukaan on kelpoisuus edustaa niitä. Jos asianmukaisesti valtuutetut lakimiehet voivat antaa tiedot asiakkaidensa puolesta, asiakkaalla säilyy täysi vastuu, jos annetut tiedot eivät ole täydellisiä taikka ovat virheellisiä tai harhaanjohtavia.
5. Jos yritys ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa tietoja, jotka eivät ole täydellisiä, komissio voi vaatia päätöksellään tietojen antamista. Päätöksessä yksilöidään pyydetyt tiedot ja annetaan aiheellinen määräaika tietojen antamiselle. Siinä ilmoitetaan 61 artiklan 2 kohdassa säädetyistä seuraamuksista. Lisäksi siinä ilmoitetaan oikeudesta saattaa päätös Euroopan unionin tuomioistuimen tutkittavaksi.

Komissio toimittaa samanaikaisesti päätöksensä jäljennöksen sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella kyseisen henkilön taikka yrityksen kotipaikka on.

6. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja käytetään ainoastaan tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvontaan.

Komissio ei ilmaise salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka se on saanut tämän asetuksen nojalla.

61 artikla

Seuraamukset

1. Rajoittamatta 2 kohdan soveltamista, jäsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen, 55 artiklan mukaisesti hyväksytyjen verkkosääntöjen ja 57 artiklan mukaisesti hyväksytyjen suuntaviivojen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kyseiset säännökset pannaan täytäntöön. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille sakkoja, joiden määrä on enintään yksi prosentti edellisen tilikauden kokonaisliikevaihdosta, jos nämä ovat 60 artiklan 3 kohdan mukaiseen pyyntöön vastatessaan antaneet tarkoituksellisesti tai tuottamuksellisesti tietoja, jotka ovat virheellisiä, epätäydellisiä tai harhaanjohtavia, taikka eivät ole antaneet tietoja 60 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla tehdyllä päätöksellä vahvistettuun määräaikaan mennessä. Sakon määrää vahvistaessaan komissio ottaa huomioon ensimmäisen alakohdan vaatimusten noudattamatta jättämisen vakavuuden.
3. Edellä olevan 1 kohdan nojalla säädetyt seuraamukset ja 2 kohdan nojalla tehdyt päätökset eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

62 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa [uudelleenlaaditun direktiivin 2009/72/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 864/2] 68 artiklalla perustettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011²⁰ 5 artiklaa.

63 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetty edellytykset.
2. Siirretään komissiolle ... päivästä ...kuuta ...[julkaisutoimisto: *tämän asetuksen voimaantulopäivä*] määräämättömäksi ajaksi [] 46 artiklan 4 kohdassa [] ja 59 artiklan 11 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa [] 46 artiklan 4 kohdassa ja 59 artiklan 11 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien [delegoitujen] säädösten pätevyYTEEN.

²⁰ Yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä, 16 päivänä helmikuuta 2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 182/2011 (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee **rajatylittävää sähkökauppaa käsittelevää komiteaa ja** kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä [] 46 artiklan 4 kohdan ja 59 artiklan 11 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

64 artikla

Kumoaminen

1. Kumotaan asetus (EY) N:o 714/2009. Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

1 a. Kaikkien asetuksen 714/2009 perusteella annettujen täytäntöönpanosäädösten soveltamista jatketaan asetuksen 714/2009 kumoamispäivän jälkeen, ellei niitä erikseen kumota.

65 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2020.

Tämän asetuksen 58 a artiklaa sovelletaan tämän asetuksen voimaantulopäivästä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja